

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ
ΕΝΩΣΗ
ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ
ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΡΓΩΝ

Αριθ. Αποφ. Πρωτοδικείου Αθηνών 1203/1933

ΤΕΥΧΟΣ 116 ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2019

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε.

Εργοληπτικό βήμα

**Κώστας
Καραμανλής**
Υπουργός Υποδομών
και Μεταφορών

**Μας ενδιαφέρουν
οι ουσιώδεις
καινοτομίες, τα νέα,
σύγχρονα
χρηματοδοτικά
εργαλεία**

**Γιώργος
Στασινός**
Πρόεδρος ΤΕΕ

**Η κάληψη των μηχανικών
στις 3 Νοεμβρίου είναι
πρόκληση για όλον
τον τεχνικό κόσμο**

**Μαρία
Τσιολμπάνου**
Πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ

**Η ΠΕΣΕΔΕ πρέπει
να εκπροσωπείται
στο ΤΕΕ**

**Στην αφετηρία αντιπλημμυρική «άμυνα» 680 εκατομμυρίων
για την κλιματική απειλή!**

Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΘΕΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΠΑΛΜΟ ΤΗΣ «ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»

4η Διεθνής Έκθεση

20-22
Μαρτίου
2020

Εκθεσιακό Κέντρο
Μ.Ε.Σ. – Παιονία

Τεχνολογίες Περιβάλλοντος

Verde.tec

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΕΡΓΩΝ

www.verde-tec.gr

- Δήμοι, Περιφέρειες, Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι, ΔΕΥΑ, ΦΟ.Δ.Σ.Α.
- Αποκατάσταση Περιβάλλοντος – Τεχνολογίες Αιχμής & Εξοικονόμηση Ενέργειας
- Μηχανήματα Έργων
- Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
- Κατασκευές και Επισκευές Κτηρίων
- Ανακύκλωση Προϊόντων και Υλικών
- «Πράσινη» Βιομηχανία, Μηχανήματα, Εργαλεία & Εξοπλισμός
- Υπηρεσίες & Τεχνολογίες Διαχείρισης Εφοδιασμού
- Αυτοκινούμενα Οχήματα

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

PRESS
www.tpress.gr
www.tpressmagazines.gr

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Workforce for ArcGIS

Workforce for ArcGIS

Η εφαρμογή Workforce for ArcGIS αποτελεί μέρος του Geospatial Cloud της Esri, δίνοντας την δυνατότητα, μέσα από το περιβάλλον ενός φορητού συστήματος, να αξιοποιεί την θέση του προσωπικού που εργάζεται στο πεδίο για να το συντονίσει αποτελεσματικότερα και με μεγαλύτερη ασφάλεια. Ενσωματώνει την λογική της διαχείρισης εντολών εργασίας για να περιορίσει την χρήση των έντυπων μέσων, ενώ ταυτόχρονα παρέχει στο προσωπικό πρόσβαση στα απαραίτητα δεδομένα που αφορούν την περιοχή εργασίας του. Βελτιώνει σημαντικά τη ροή εργασιών που πραγματοποιούνται στο πεδίο, τόσο σε επίπεδο συντονισμού, όσο και αποτελεσματικότητας.

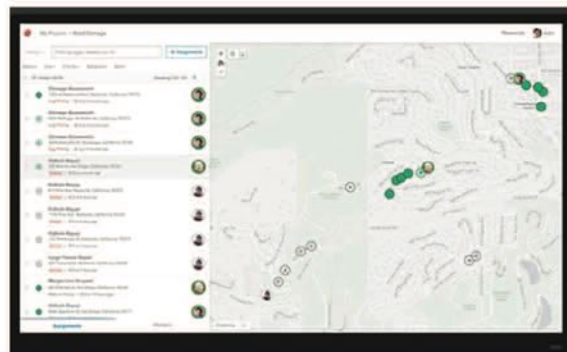
Αντιπροσωπευτικές δυνατότητες της εφαρμογής Workforce for ArcGIS

- Συντονισμός του προσωπικού που εργάζεται στο πεδίο με κοινοποίηση θέσεων και εντολών εργασίας στις φορητές συσκευές τους.
- Διαρκής, δυναμική ενημέρωση στο γραφείο για την εξέλιξη και την κατάσταση των δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται στο πεδίο.

- Η απόλυτη συνεργασία με τις άλλες εφαρμογές πεδίου της πλατφόρμας ArcGIS, μεγιστοποιεί την αποτελεσματικότητα και τον συντονισμό των εργασιών.
- Εύκολη υλοποίηση και διανομή μέσα από το ArcGIS Online ή από δική σας υποδομή, βασιζόμενη στο ArcGIS Enterprise.

- Καθορισμός της προτεραιότητας των εργασιών πεδίου και δυνατότητα δυναμικής αναθεώρησής της, με άμεση ενημέρωση του προσωπικού.
- Πλήρης αντικατάσταση έντυπων μέσων και χρονοβόρων διαδικασιών για την ολοκλήρωση εργασιών στο πεδίο.

Marathon Data Systems

website: www.marathondata.gr - email: marathon@marathondata.gr - τηλ: 210 6198866

ΤΕΥΧΟΣ 116

ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2019

Κωδικός εντύπου 011271

ISSN 1105-4093

www.pesede.gr

Νέα, δραστηριότητες, νομικά και φορολογικά θέματα άμεσα και έγκυρα, από το χώρο εργασίας.

Διμηνιαία Έκδοση της ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Θεμιστοκλέους 4, 106 78 Αθήνα

τηλ: 210 3814735, 210 3838759

e-mail: secretary@pesede.gr www.pesede.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε • ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ

ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ: Μαρία Τσιομπάνου, Πρόεδρος ΠΕΣΕΔΕ.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Τάσος Γακίδης, Νομικός Σύμβουλος ΠΕΣΕΔΕ.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Βαγγέλης Μωυσής

ΕΚΔΟΤΗΣ: GOBLUEHELLAS KOIN.Σ.ΕΠ

e-mail: info@gobluhellas.org

www.gobluhellas.org

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ:

Κυριακή Ζαμπάρα

zabara@gobluhellas.org

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ: GOBLUEHELLAS.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μαρία Τσιομπάνου, Πρόεδρος του ΣΠΕΔΕ Δυτικής Μακεδονίας. **Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:** Μυλωνάς Αριστοτέλης, του ΣΠΕΔΕ Καρδίτσας. **Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:** Εμμανουήλ Καλογρίδης, Πρόεδρος του ΣΕΔΕ Χανίων. **ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:** Ιωάννης Δερμεντζόγλου, μέλος του ΣΕΔΕ Καβάλας. **ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:** Ευριπίδης Πάτρας, Πρόεδρος του ΣΠΕΔΕ Πρωτευούσης. **ΤΑΜΙΑΣ:** Εμμανουήλ Σινωπίδης (Πρόεδρος του ΣΠΕΔΕ Πιερίας). **Μέλη του Δ.Σ. της Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε:** Βαλοδήμος Κωνσταντίνος ΣΠΕΔΕ Θεσ/νίκης & Κεντρ. Μακεδ. Γαλάνης Στέργιος ΣΕΔΕ Σερρών. Διάκος Νικόλαος ΣΕΔΕ Ηλείας. Ζωντανός Ηλίας ΣΕΔΕ Μεσσηνίας. Κατσιδωνιώτακης Κωνσταντίνος ΣΕΔΕ Λασιθίου. Κατσικάρη Γεωργία ΣΕΔΕ Θράκης. Κοτορένης Χρήστος ΣΠΕΔΕ Καστοριάς. Κουβουκλιώτης Φώτιος ΣΠΕΔΕ Θεσ/νίκης & Κεντρ. Μακεδ. Κυρίτης Βάιος ΣΕΔΕ Λάρισας. Μπανιάς Ανδρέας ΣΕΔΕ Αργινίου. Ντούβας Σταμάτιος ΣΕΔΕ Φθιώτιδας.

Παπαβασιλείου Αναστασία ΣΕΔΕ Άρτας. Παππάς Κωνσταντίνος ΣΕΔΕ Αργινίου. Πολιτίδης Θεόδωρος ΣΠΕΔΕ Δυτ. Μακεδονίας. Σιγανός Εμμανουήλ ΣΕΔΕ Ρεθύμνου. Σουλεμέτης Αθανάσιος ΣΕΔΕ Τρικάλων. **ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:** Αναστάσιος Γρυλλάκης, ΣΕΔΕ Ηρακλείου. Γεώργιος Ρουπακιάς, του ΣΕΔΕ Λάρισας. Φωτεινή Μπουσίου, ΣΕΔΕ Πατρών. **ΕΞΕΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:** Τσάντας Παναγιώτης, Καβάλα. Γάγαλης Γεώργιος, Θεσσαλονίκη. Γελαδάρης Ιωάννης, Κατερίνη. **ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:** Διανέλης Αλκιβιάδης, Πρόεδρος, Κοζάνη. Ράπτης Χρήστος, Μέλος, Αθήνα. Κούρτης Νικόλαος, Μέλος, Καρδίτσα.

EDITORIAL

Εν αναμονή των εξελίξεων...

Μαρία Τσιομπάνου, Πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ

6

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: Κώστας Καραμανλής

Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών

8

Η ΠΕΣΕΔΕ, ως εκπρόσωπος

του Εργοληπτικού Κόσμου

πρέπει να εκπροσωπείται στο ΤΕΕ

Μαρία Τσιομπάνου, Πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ

15

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: Γιώργος Στασινός

Πρόεδρος του ΤΕΕ

17

Στην αφετηρία αντιπλημμυρική «άμυνα»

680 εκατομμυρίων για την κλιματική απειλή!

24

ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΜΑ: Φυτεμένο ΔΩΜΑ...

27

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

32

Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΤΜΕΔΕ

στην 84η Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης

34

Η ΓΩΝΙΑ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ

36

Η ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ Π.Ο.Ε.Μ.Δ.Υ.Α.Σ

38

Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΣΜΕΔΕΚΕΜ

40

Η ΓΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

42

ΝΟΜΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΓΙΑ

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΖΗΜΙΩΝ

(ΑΡΘΡΟ 36.παρ.11 ν.3669/2008)

ΕΙΡΗΝΗ ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗ, Δικαστική Πληρεξούσια Α' ΝΣΚ

47

Το Π.Δ. 71/2019 και τα όρια ανεκτέλεστου μέρους

συμβάσεων δημοσίων έργων

Τάσος Γακίδης Νομικός Συμβούλος της ΠΕΣΕΔΕ

50

ΚΡΙΣΙΜΑ ΘΕΜΑΤΑ Ανάθεσης και Εκτέλεσης

Συμβάσεων Δημοσίων Έργων

Χρήστος Μητκίδης Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

55

BUSINESS NEWS

68

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ

70

Αεροκουρτίνες

400 διαφορετικοί τύποι

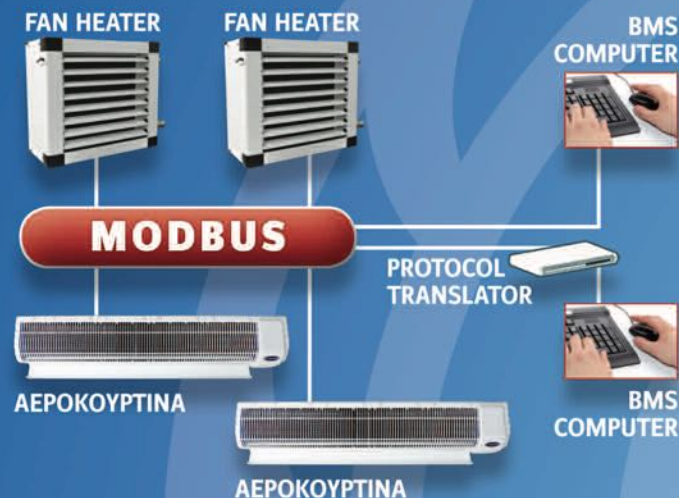
- Απλές
- Θερμαινόμενες με Ηλεκτρικές Αντιστάσεις
- Θερμαινόμενες με στοιχεία Θερμού ή - και Ψυχρού Νερού
- Οικονομικά Μοντέλα
- Μεγάλο Εύρος Παροχών και Ταχυτήτων Αέρα
- Έξυπνα και Ευέλικτα control
- Δυνατότητα δημιουργίας Έξυπνων Δικτύων με (ή χωρίς) την βοήθεια computer

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ (BMS)

Με πρωτόκολλο επικοινωνίας **MODBUS**,
(BACNET, LONWORKS, PROFIBUS κτλ)
και με τη βοήθεια της τεχνολογίας inverter.

ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΨΥΞΗΣ

ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ

Θερμοστάτες
για FAN COIL

Inverters

Ηλεκτροβαλβίδες
νερού

ΝΕΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΑΕΡΟΚΟΥΡΤΙΝΕΣ ΨΕΥΔΟΡΟΦΗΣ

18 Μοντέλα

Απλές, Θερμαινόμενες με Ηλεκτρικές Αντιστάσεις,
Θερμαινόμενες με στοιχεία
Θερμού ή - και Ψυχρού Νερού

FAN HEATERS

4 Μεγέθη

16 διαφορετικά μοντέλα
με εναλλάκτη θερμότητας
για Θερμό και Ψυχρό νερό.

Θερμική ισχύς από 7 έως 70kw.
Ψυκτική ισχύς από 5 έως 20kw.

ΟΛΕΦΙΝΗ Α.Ε.Β.Ε.

ΘΕΣΗ ΛΑΚΚΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ, ΜΕΓΑΡΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
Τ.Κ. 19 100, Τ.Θ. 3610

Τηλ.: 22960.27624, 23358, 23377, 23395, 23396

Fax: 22960.23361

www.olefini.gr - sales@olefini.gr

Εν αναμονή των εξελίξεων ...

Είναι γεγονός ότι μετά τις εθνικές εκλογές στον επιχειρηματικό κόσμο της Ελλάδας επικρατεί ευφορία και μία στάση προσμονής θετικών εξελίξεων. Το ίδιο ισχύει και για τον κατασκευαστικό κλάδο, που μετά από μία δεκαετία συνεχούς ύφεσης - όπου το 2017 σημείωσε το αρνητικό ρεκόρ μείωσης της δραστηριότητάς του κατά 90% από το μέσο όρο της περιόδου 2003-2007 - τηρεί μία στάση αναμονής.

Αυτή η στάση αναμονής είναι πιο έντονη στο χώρο των Δημοσίων Συμβάσεων καθώς όλοι περιμένουν να δουν τα πρώτα σημεία γραφής της νέας πολιτικής ηγεσίας. Τα προβλήματα, θεσμικά και μη, είναι λίγο πολύ γνωστά σε όλους και έχουν διατυπωθεί πολλαπλώς. Πρόσφατη έρευνα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΙΒ) κατέγραψε ότι σε ποσοστό πάνω από 85%, οι επιχειρήσεις θεωρούν ως σημαντικότερα εμπόδια για επενδύσεις την αβεβαιότητα για το μέλλον, την βαριά φορολογία, τους αναρίθμητους διοικητικούς κανονισμούς και φυσικά την έλλειψη χρηματοδότησης.

Είναι προφανές ότι η ζημιά που έχει υποστεί ο κλάδος μας είναι πολύ μεγάλη και η σημαντικότερη είναι η «αποεπένδυσή» του. Ο χρόνος που έχει χαθεί πρέπει να καλυφθεί ταχύτατα και αυτό μπορεί να συμβεί μόνο με βαθιές και ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις αλλιώς κυρίως μέσα από ένα σοβαρό εθνικό στρατηγικό σχεδιασμό στον τομέα των υποδομών για όλη τη Χώρα. Δεν αρκεί δηλαδή η επένδυση που σχεδιάζεται στο Ελληνικό για να ξεμπλοκάρει ο Κλάδος. Απαιτείται ένα σοβαρός σχεδιασμός επενδύσεων σε υποδομές σε όλη την Περιφέρεια για να δοθεί η απαραίτητη ώθηση στον Κλάδο που θα δημιουργήσει χιλιάδες θέσεις εργασίας, υπεραξία στη Χώρα και θα συμβάλει στη βελτιστοποίηση των δεικτών ανάπτυξής της. Οι προκλήσεις και οι τάσεις που παρατηρούνται σε διεθνές επίπεδο θα πρέπει να είναι οι βασικοί άξονες σχεδιασμού της εθνικής στρατηγικής για τις Υποδομές και γενικότερα για τις Κατασκευές ώστε να μην επαναληφθούν τα λάθη του παρελθόντος με υλοποίηση έργων χωρίς συγκεκριμένο στόχο.

Η λύση για την επανατοποθέτηση του Κλάδου σε τροχιά ανάπτυξης δεν είναι εύκολη και ούτε μονοσήμαντη. Απαιτείται πολιτική βούληση και σχεδιασμός με τόλη αλληλ και με τη γνώση που έχει προκύψει από το παρελθόν. Ελπίζουμε ότι η δυναμική που έχει δείξει η νέα κυβέρνηση δε θα χαθεί και αναμένουμε τις πολιτικές της προτάσεις.

Γράφει η
Μαρία Τσιουμπάνου,
Πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ

- Ευρωπαϊκό πρότυπο EN12845 • Αμερικανικό πρότυπο NFPA20
- Τεχνική Οδηγία ΤΕΕ 2451/86 • Προδιαγραφές ειδικών εφαρμογών
- Φορητές και κινούμενες μονάδες • Compact και modular κατασκευές

ΣΤΑ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΑ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ
ΠΛΕΟΝ ΕΧΕΤΕ
ΕΠΙΛΟΓΕΣ

- Εξειδικευμένη γραμμή παραγωγής • Ολική πιστοποίηση από ανεξάρτητους φορείς
- Απεριόριστες δυνατότητες παραμετροποίησης • Ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης

210 801 0002 | info@idator.gr | idator.gr

- Κύριε Υπουργέ, ένα από σημαντικότερα προβλήματα στην παραγωγή Δημοσίων έργων είναι το φαινόμενο των υπερβολικών εκπτώσεων που είναι πλέον ο κανόνας, πρόβλημα εντεινόμενο από την απραξία της Πολιτείας να βάλει «φρένο» στο φαινόμενο. Η ΠΕΣΕΔΕ έχει καταθέσει κατ' επανάληψη πρόταση χρήσης αντικειμενικών κριτηρίων για τον εντοπισμό των ΑΧΠ (ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών) και πρόταση υποχρεωτικής «τεκμηρίωσης» της οικονομικής προσφοράς από τον κάθε προσφέροντα ήδη με την κατάθεση της προσφοράς σε ενιαίο έντυπο που θα περιλαμβάνεται στην διακήρυξη. Τι στάση προτίθεστε να τηρήσετε εσείς στο συγκεκριμένο ζήτημα;

Οι ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές είναι πράγματι μια σοβαρή παθογένεια της ελληνικής πραγματικότητας στο χώρο των δημοσίων έργων. Οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια σε σοβαρές καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων, αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητά τους και – συχνά, κατά φαινομενικά οξύμωρο τρόπο – σε υπερβάσεις

τελικά του προϋπολογισμού τους. Όπως καταλαβαίνετε, λοιπόν, είναι ένα από τα ζητήματα που μας απασχολούν. Το παρακολουθούμε στενά, μελετάμε τις προτάσεις που μας έχουν γίνει –όπως αυτές που αναφέρετε από πλειυράς ΠΕΣΕΔΕ- και μετά από διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς έχουμε αποφασίσει να προχωρήσουμε σε νομοθετική ρύθμιση.

- Με σημαντική καθυστέρηση τέθηκε σε ισχύ το ΠΔ 71/2019 για την αναμόρφωση των μητρώων των εργοδηπτικών και μελετητικών επιχειρήσεων. Ακούγεται ότι θα αναστείλτε την ισχύ του προκειμένου να τύχει περεταίρω επεξεργασίας. Αυτό είναι θετικό, ωστόσο στον αντίποδα ήδη υπάρχει πρόβλημα στις αναθέτουσες αρχές στον προσδιορισμό των επιθυμητών προσόντων των διαγωνιζομένων δηλ. τάξη πτυχίου – στελέχωση – οικονομικά στοιχεία – εμπειρία κλπ. Πως θα αντιμετωπίσετε την μεταβατική αυτή περίοδο και πόσο γρήγορα θα έχουμε ένα νέο ΠΔ για τα μητρώα;

Κώστας Καραμανλής

Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών

Συνέντευξη στον Βαγγέλη Μωυσή για το Ε.Β

Με τις διατάξεις του Π.Δ. 71/2019 δεν ρυθμίζονται ούτε το Μητρώο Εμπειρίας τεχνιτών και λοιπών τεχνικών επαγγελματιών δραστηριοτήτων (Μ.Ε.Τ.), ούτε το Μητρώο Επιχειρήσεων Τεχνιτών και λοιπών τεχνικών επαγγελματιών δραστηριοτήτων. Αυτά αφορούν στα νομαρχιακά μητρώα, τα οποία αποτελούν ειδική κατηγορία μητρώων καθώς έγινε μερική χρήση της εξουσιοδότησής της παραγράφου 20 του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 (Α74). Προκύπτει, λοιπόν, μια ανασφάλεια δικαίου, η οποία στόχος μας είναι να αντιμετωπιστεί και να αποτραπεί ο κίνδυνος να έχουμε νομοθετικό κενό μακράς διάρκειας, έως τη ρύθμιση με Π.Δ. και των παραπάνω θεμάτων.

- Το Μητρώο Υποδομών και η Ψηφιακή Τράπεζα Γης, πόσο γρήγορα πιστεύετε ότι θα μπορέσουν να ενταχθούν στην καθημερινότητα της παραγωγής τεχνικού έργου στη χώρα, και τι μεταβολές φιλοδοξείτε να επιφέρουν στο κατασκευαστικό γίγνεσθαι;

Η κυβέρνησή μας στις πρώτες 100 ημέρες διακυβέρνησής της, υιοθέτησε πλήρως τις προτάσεις του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος τόσο για το Μητρώο Υποδομών όσο και για την Ψηφιακή Τράπεζα Γης, εντάσσοντάς τα στο υπό δημόσια διαβούλευση αναπτυξιακό νομοσχέδιο το οποίο κατέθεσε στην Βουλή. Και οι δύο αυτές πρωτοβουλίες μπορούν να αποτελέσουν εφαλτήριο σημαντικών επενδύσεων. Άλλωστε, η θεσμοθέτησή τους ήταν ένα πάγιο αίτημα της αγοράς και γι' αυτό το λόγο, η προώθησή τους και η ταχύτερη δυνατή υλοποίησή τους αποτελεί για εμάς ζήτημα απόλυτης προτεραιότητας.

Χάρης στην ψηφιακή Τράπεζα Γης, οι αδειοδοτικές διαδικασίες για κάθε πιθανό έργο θα προχωρούν πολύ πιο γρήγορα αφού οι χρήσεις γης, τα ζητήματα με την αρχαιολογία, τις δασικές περιοχές και πολλά άλλα, θα είναι ξεκαθαρισμένα προτού ακόμα αποφασίσει κανείς για το αν θα προχωρήσει σε μια επένδυση ή ένα πιθανό έργο. Ενώ η δημιουργία του Μητρώου Υποδομών θα δώσει επιτέλους τη δυνατότητα στο κράτος να καταγράψει την δημόσια περιουσία, να προτεραιοποιήσει τις Υποδομές που χρήζουν άμεσης παρέμβασης ή προστασίας, να προγραμματίσει σε βάθος χρόνου τις παρεμβάσεις στο σύνολό τους και να εξασφαλίσει εμπροσθοβαρώς, οργανωμένα και χωρίς πίεση χρόνου τα κονδύλια εκείνα που απαιτούνται είτε από την Ευρώπη, είτε από Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού

Τομέα, είτε ακόμα από τον κρατικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων. Έτσι, δίνουμε ζωή και νέα πνοή στην κρατική περιουσία αλλά δρούμε και προληπτικά, εξοικονομώντας πόρους, περιβάλλοντας ταυτόχρονα τους πολίτες με ένα δίκτυο ασφάλειας, όπως κάθε σοβαρό και υπεύθυνο κράτος οφείλει να κάνει.

- Θα «ξαναζωντανέψει» το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή θα συνεχίσει να είναι το εύκολο «έρμα» της δημοσιονομικής σταθερότητας;

Η προηγούμενη κυβέρνηση επέλεξε συνειδητά να κόψει κατά 2 δισεκατομμύρια τις Δημόσιες Επενδύσεις προκειμένου να μοιράσει προεκλογικά επιδόματα, με αποτέλεσμα πολλά έργα να έχουν σταματήσει και άλλα να είναι μετά από πέντε χρόνια τελείως ανώριμα για να δημοπρατηθούν. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης είχε δεσμευτεί ήδη προεκλογικά για την πλήρη αξιοποίηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και την ταχύτερη αξιοποίηση των Κοινοτικών Πόρων, κάτι που επαναλαμβάνει με κάθε ευκαιρία σε δημόσιες παρεμβάσεις. Στόχος του Υπουργείου μας είναι να ξεπηλοκάρουμε όλα τα μεγάλα έργα, να απελευθερώσουμε νέους πόρους και να προωθήσουμε έργα που θα δώσουν νέα δυναμική στην οικονομία μας και θα συνεισφέρουν έως και 2% τον χρόνο πρόσθετη αύξηση του ΑΕΠ.

- Στη ΔΕΘ, ανακοινώθηκε μια σειρά μέτρων στήριξης του κλάδου της οικοδομής και των κατασκευών, με την τριετή αναστολή φόρων και τη θέσπιση εκπτώσεων στις ανακαινίσεις – αναβαθμίσεις ακινήτων. Έχετε ωστόσο σαφή εικόνα, για το τι είδους και τι ύψους επιβαρύνσεις θα ισχύουν μετά το πέρας της τριετίας;

Είναι κομβικής σημασίας η απόφαση για την παροχή κινήτρων επανένταξης και τόνωσης της οικοδομικής δραστηριότητας, της άλλοτε ατμοσφαιρικής της οικονομίας, αφού από τη δραστηριότητα αυτή εξαρτώνται άμεσα ή έμμεσα περί τα 150 επαγγέλματα. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να τονώσουμε τη ρευστότητα στην οικονομία, να δώσουμε κίνητρα για την ανακαίνιση και την ενεργειακή αναβάθμιση των παιδιών κτιρίων της χώρας και -μαζί με τη μείωση του ΕΝΦΙΑ- να προσελκύσουμε επενδύσεις στο χώρο των ακινήτων και του τουρισμού. Όσο για το τι θα κάνουμε μετά το πέρας της τριετίας, μπορώ να σας πω το εξής: Όταν μιλάμε για ένα έκτακτο μέτρο,

προφανώς δεν μπορούμε να διακηρύττουμε την χρονική επέκτασή του πριν καν ξεκινήσει να εφαρμόζεται... Όμως, ανάλογα με την πορεία εφαρμογής του μέτρου, την αποδοχή του και την ζήτηση για επιπλέον κονδύλια, μπορούμε να εξετάσουμε ήλιο πριν το πέρας του ένα μεταβατικό στάδιο, πάντα με σεβασμό στους δημοσιονομικούς στόχους της χώρας και την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού. Πάντως η αναζωογόνηση του κατασκευαστικού κλάδου προς όφελος της οικονομίας και της κοινωνίας, είναι και θα παραμείνει βασική προτεραιότητά μας.

- Εκτός των προαναφερθέντων, ποιες είναι οι προτεραιότητες του Υπουργείου για το 2020;

Το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών είναι το Υπουργείο που συνδυάζει το άμεσο με το μακροπρόθεσμο. Την καθημερινότητα με την ανάπτυξη. Το σχεδιασμό για το πώς θέλουμε να είναι η χώρα μας σε βάθος χρόνου, με την καθημερινή ζωή των πολιτών σήμερα. Σε αυτό το πλαίσιο, βλέποντας μπροστά μας όχι μόνο το 2020 αλλά και τα επόμενα χρόνια, η **βελτίωση της ποιότητας σχεδιασμού των έργων υποδομών, η στήριξη έργων εθνικής προτεραιότητας, η αναδιάρθρωση και βιώσιμη χρηματοδότηση των αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών και η παροχή καλύτερων υπηρεσιών με σεβασμό στα χρήματα του πολίτη είναι οι κύριοι στόχοι του Υπουργείου μας.**

Όταν αναφερόμαστε σε έργα εθνικής προτεραιότητας, αυτά μπορούμε να τα κατατάξουμε σε πέντε μεγάλες κατηγορίες:

- 1 **Ολοκλήρωση κεντρικού οδικού δικτύου (Ε65, ΒΟΑΚ, Πάτρα-Πύργος)**
- 2 **Ολοκλήρωση των οδικών διασυνδέσεων (Αγρίνιο - Ιονία Οδός, Δράμα - Εγνατία, Ε75 - Γιαννιτσά - Έδεσσα - Ε65, Ιωάννινα - Κακαβιά)**
- 3 **Διαπεριφερειακό οδικό σύστημα Αττικής (Επέκταση Αττικής Οδού προς Λ. Βουλιαγμένης στο Ελληνικό, Υποθαλάσσια Σαλαμίνας)**
- 4 **Ολοκλήρωση έργων Μετρό Αθήνας και Θεσσαλονίκης**
- 5 **Σιδηροδρομικά έργα**

Δεν είναι μυστικό ότι κληρονομήσαμε από την προηγούμενη κυβέρνηση μία εξαιρετικά προβληματική κατάσταση σε πολλά κρίσιμα έργα, άλλα εκ των οποίων βρίσκονται βαλτωμένα σε κάποιο στάδιο της υλοποίησης και άλλα σε πιο πρώιμο στάδιο της διαδικασίας.

Για να δοθεί η **βέλτιστη λύση** σε καθεμία από αυτές τις σύνθετες περιπτώσεις, **απαιτείται εντατική μελέτη, σφαιρική αντιμετώπιση** και τελικά **εύστοχες, ρεαλιστικές παρεμβάσεις**. Και βέβαια, συνεννόηση με την Ευρώπη που τα στηρίζει με τη χρηματοδότησή της.

Είμαστε αποφασισμένοι να διασφαλίσουμε ότι τα κρίσιμα αυτά έργα θα υλοποιηθούν. Και μάλιστα με υψηλή ποιότητα, το συντομότερο δυνατό και με όσο γίνεται χαμηλότερο κόστος.

Επιπλέον, είναι ώρα να προετοιμαστεί ο στρατηγικός σχεδιασμός και της νέας γενιάς έργων που χρειάζεται η πατρίδα μας, τα οποία θα αναζωογονήσουν την αγορά και θα αλληλένδετη την εικόνα της χώρας τα επόμενα χρόνια. Έργα που θα είναι πλήρως τεκμηριωμένα ως προς τη σχέση κόστους - οφέλους, τη σκοπιμότητα και τη βιωσιμότητά τους. Δυστυχώς, η προηγούμενη κυβέρνηση δεν έκανε τίποτα ούτε προς αυτή την κατεύθυνση. Όμως, ένα νέο, ισορροπημένο πρόγραμμα Υποδομών, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για να ξεπεράσουμε οριστικά την κρίση.

Και τέλος, **ιδιαίτερο βάρος δίνουμε και σε καίριες θεσμικές παρεμβάσεις**. Δεν είναι στη φιλοσοφία μας να ξεριζώνουμε τα πάντα, συνεπώς δεν θέλουμε να καταργήσουμε τους υφιστάμενους Νόμους 4412 και 4413, αλλά να τους κάνουμε καλύτερους.

Μας ενδιαφέρουν οι ουσιώδεις καινοτομίες, οι καλές ιδέες που έχουν δοκιμαστεί με επιτυχία στο εξωτερικό, τα νέα, σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως για παράδειγμα η δυνατότητα δημοπράτησης με «καινοτόμες προτάσεις».

Μάθετε περισσότερα
στη διεύθυνση
www.wilo.gr

Υψηλή ασφάλεια λειτουργίας κι ελαχιστοποίηση του χρόνου συντήρησης.

Wilo-EMUport & Wilo-EMUport CORE, προκατασκευασμένα αντλιοστάσια λυμάτων με προσυγκράτηση στερεών.
Εγγυημένη ασφάλεια κι απλή συντήρηση σε ένα πλήρες σύστημα.

«Έξυπνα» συστήματα άντλησης

Το όνομα Wilo αποτελεί εγγύηση σε ολόκληρο τον κόσμο για συστήματα άντλησης με άριστη γερμανική ποιότητα. Οι αντλίες και τα συστήματα Wilo για τη δημοτική υδροδότηση και αποχέτευση εισάγουν νέα μέτρα και σταθμά όσον αφορά στην τεχνική απόδοση και την αποτελεσματικότητα. Σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος και διατήρησης των φυσικών πόρων, κυρίως η διαχείριση λυμάτων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο. Μόνιμα προβλήματα, όπως η αυξανόμενη περιεκτικότητα στερεών υλών στα λύματα, η οποία δυσχεραίνει τις συνθήκες λειτουργίας των εγκαταστάσεων, απαιτούν καινοτόμες λύσεις για τη συνεχή βελτίωση των προϊόντων και των υπηρεσιών.

Wilo-EMUport & Wilo-EMUport CORE

- Μεγάλη διάρκεια ζωής κι ανθεκτικότητα στην οξείδωση, χάρη στη χρήση υλικών υψηλής ποιότητας
- Εύκολη συντήρηση λόγω της ξηρής τοποθέτησης και της εύκολης εξωτερικής πρόσβασης σε όλα τα κομμάτια του εξοπλισμού
- Αποφυγή εμφράξεων ακόμη και με αυξημένα επίπεδα στερεών λυμάτων
- Εύκολη κι οικονομικά αποδοτική αντικατάσταση υφιστάμενων συμβατικών αντλιοστασίων

new steel protection

www.newsteelprotection.com

- Προστασία Μεταλλικών Κατασκευών
- Υδροβολές - Αμμοβολές
- Οικοδομικές Βαφές - Βαφές Πυροπροστασίας
- Εποξειδικά Δάπεδα
- Εμπορία - Πώληση υλικών παθητικής πυροπροστασίας (Πυράντοχο, Βερμικουλίτης)
- Εφαρμογές Fireproofing (Διυλιστηρικά)
- Βαφές Antigraffiti
- Μονώσεις - Στεγανώσεις Ταρατσών
- Θερμομόνωση Κτιρίων
- Κατασκευή Βιομηχανικών Δαπέδων
- Ανακαινίσεις / Διαμορφώσεις Χώρων
- Εγκαταστάσεις Η/Μ
- Μεταλλικές Κατασκευές
- Ασφαλοστρώσεις για περιβάλλον χώρους
- Μελέτες Κατασκευών

Η εταιρεία μας αναλαμβάνει το **inspection** δίνοντας τελική **πιστοποίηση** κατόπιν ελέγχου στην παθητική πυροπροστασία μεταλλικών κτιρίων (σε εφαρμογή θερμοδιογκούμενης βαφής και σε βερμικουλίτη. Αναλαμβάνοντας όλες τις απαραίτητες και νόμιμες διαδικασίες όπως είναι ο έλεγχος των εγγράφων του εκάστοτε προτεινόμενου συστήματος παθητικής, έλεγχος μελέτης σύμφωνα με τα πιστοποιητικά του υλικού και επιθεώρηση επί τόπου της τοποθέτησης του προτεινόμενου συστήματος είτε στο χώρο του εργοταξίου, είτε στο χώρο του εργοστασίου.

NEW STEEL PROTECTION
ΝΙΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΧΗΜΙΚΟΣ - ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΟΣ
ΤΗΛ.- FAX. 210 48 34 558
ΚΙΝΗΤΟ 6932 2782 95

ΣΚΑΛΩΣΙΕΣ

ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ | ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ | ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Η εταιρεία **"ΜΑΚΗΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ"**, με εμπειρία 22 ετών, έχει καθιερωθεί στον τομέα τοποθέτησης μεταλλικών ικριωμάτων, καθώς συνεργάζεται με τις μεγαλύτερες Κατασκευαστικές εταιρείες όπως, *ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ, ΗΡΩΝ II ΒΟΙΩΤΙΑΣ ΑΕ, DIMAND SA, ΕΚΤΕΡ ΑΕ, ENICON ΕΠΕ, ΕΛΙΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ, CORE ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΕ, ΤΕΡΝΑ ΑΕ κ.ά.*, και με μεγάλες Εμπορικές εταιρείες όπως, *Ι. & Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ ΑΕΕ, ALUMIL ΑΕ κ.ά.*, για την ολοκλήρωση Έργων σε όλη την Ελλάδα.

Με εξοπλισμό παραγωγής της μεγαλύτερης γερμανικής εταιρείας κατασκευής ικριωμάτων "Layher", και με συνεχή ενημέρωση πάνω σε νέα υλικά και τεχνικές, στηρίζουμε το οικοδόμημά σας, καλύπτοντας τις ανάγκες κάθε κατασκευής, από την πιο απλή έως την πιο σύνθετη.

Έχοντας πάντα ως γνώμονα την ασφάλεια του εργατοτεχνικού προσωπικού που θα εργαστεί πάνω στα ικριώματα, η εταιρεία **"ΜΑΚΗΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ"**, διαθέτει τα προϊόντα της για ενοικίαση και πώληση σε Τεχνικές εταιρείες, Επαγγελματίες του οικοδομικού κλάδου αλλά και σε Ιδιώτες.

Λευκωσίας 61, Περιστερί

121 33 Αθήνα, Ελλάδα

T.: 210 5775 466

F.: 210 5775 016

K.: 6932 566 119

E-mail: info@kountourismakis.gr

www.kountourismakis.gr

Προκατασκευασμένα
ενεργειακά σπίτια
με την καινοτόμο
τεχνολογία τοιχοποιίας

Thermoblock
BSP

Με πιστοποιητικό παγκόσμιας πατέντας
από την εταιρία Παπαηλίας Α.Ε.

34^ο χλμ. Ολυμπίας Οδού, Μέγαρα. Τηλ.: 22960.33.330

www.papaelias.gr

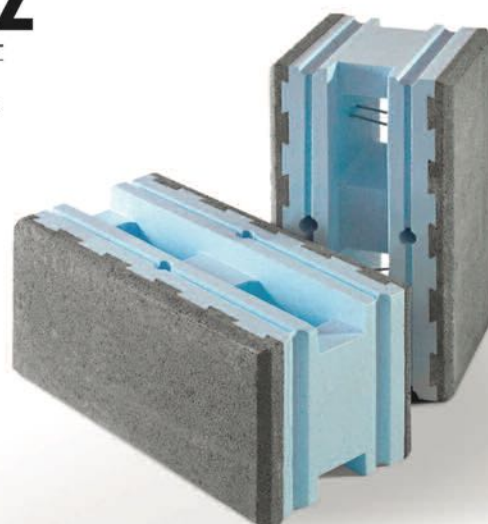
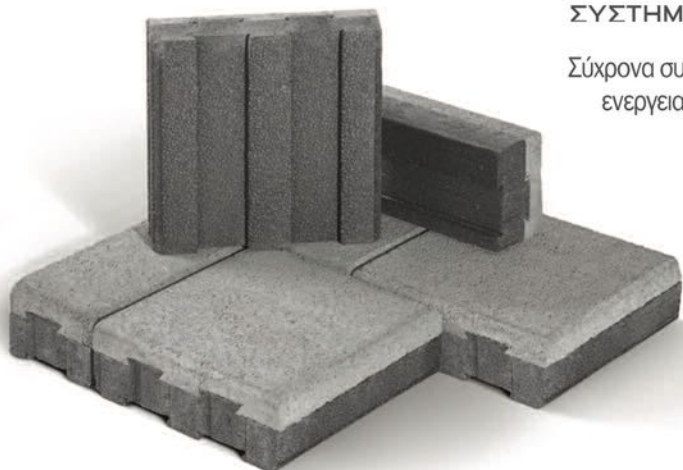
TSP Θερμομονωτικά
πλακίδια
ταράτσας

ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΟΜΗΣΗΣ

Σύγχρονα συστήματα δόμησης &
ενεργειακής αναβάθμισης

Δομικό μπλοκ
τοιχοποιίας **BSP**

Σύγχρονα συστήματα δόμησης και ενεργειακής αναβάθμισης
με την εγγύηση και την ποιότητα της Παπαηλίας Α.Ε.

ΒΙΠΕ Μεγάρων, θέση Παπά Περιβόλι, Μέγαρα Τηλ.: 22960.83.050

www.spapailias.gr

Μαρία Τσιομπάνου, Πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ

Η ΠΕΣΕΔΕ, ως εκπρόσωπος του Εργοληπτικού Κόσμου πρέπει να εκπροσωπείται στο ΤΕΕ

Για ποιο λόγο είναι απαραίτητη η συμμετοχή των μελών της Διοίκησης της ΠΕΣΕΔΕ στις εκλογές της 3ης Νοεμβρίου του ΤΕΕ;

Ο θεσμικός ρόλος του ΤΕΕ, ως Τεχνικός Σύμβουλος της Πολιτείας, εκτός των άλλων έχει σκοπό την προαγωγή της επιστήμης του μηχανικού και των ειδικοτήτων του, υποχρεωτικά γνωμοδοτεί σε πεδία όπως η αδειοδότηση τεχνικών επαγγελματιών, εκπαίδευση και σχολές τεχνικών κάθε βαθμίδας, τεχνική πυραμίδα – αρμοδιότητες και δικαιώματα **και κυρίως βοηθάει στη διαμόρφωση πολιτικής για κάθε θέμα επιστημονικού και επαγγελματικού ενδιαφέροντος των μηχανικών**. Υπό αυτό το πρίσμα και με δεδομένο ότι ο Κατασκευαστικός Κλάδος βρίσκεται σε ένα κομβικό σημείο όπου συντελούνται μεγάλες θεσμικές αλλαγές και ουσιαστικά χαράσσεται το νέο πρόσωπό του, εκτιμώ ότι είναι απαραίτητη η εκπροσώπηση της ΠΕΣΕΔΕ, ως εκπροσώπου των μηχανικών - εργοληπτών στην Κεντρική Αντιπροσωπεία του ΤΕΕ. Πιστεύω ότι το ΤΕΕ έχει τη δυναμική να συμβάλλει στη δημιουργία προτάσεων και θέσεων που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες του εργοληπτικού κόσμου, σε συνεργασία πάντα μαζί μας. Είναι απαραίτητο οι εργολήπτες μηχανικοί να πρωταγωνιστούν στις εξελίξεις που τους αφορούν και αυτό θα γίνει και μέσα από το θεσμικό ρόλο του ΤΕΕ με τη συμμετοχή μας στα όργανά του. Για να δούμε το χώρο μας να ανακάμπει μετά από μία δεκαετία βαθιάς ύφεσης χρειάζεται συνεννόηση, δουλειά και συνεργασίες.

Τι μπορεί να περιμένει ο εργοληπτικός κόσμος από το ΤΕΕ;

Η προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας σε ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την έξοδο από

την κρίση. Το μόνο σίγουρο είναι ότι ο κλάδος των κατασκευών ήταν, είναι και θα είναι ένας από τους κινητήριους μοχλούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, μία σημαντική πηγή εθνικού πλούτου, όπως εξάλλου ισχύει και διεθνώς. Είναι επίσης γεγονός ότι πολλὰ άλλαξαν, έστω και με αργό ρυθμό, τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας. Οι Έλληνες πολίτες είμαστε πλέον πιο ανοικτοί και πιο έτοιμοι να δεχτούμε έννοιες όπως διεθνής αγορά, ανταγωνισμός, δημοσιονομική σταθερότητα, διαφάνεια, Ανεξάρτητες Αρχές κ.ά. Εξάλλου ο Ν4412/2016 μπορεί να θεωρηθεί ένα σημαντικό βήμα του εκσυγχρονισμού του Νομικού Πλαισίου των Δημοσίων Συμβάσεων. Όμως η αίσθηση που επικρατεί σήμερα στον κλάδο είναι ότι είναι εγκλωβισμένος σχεδόν σταματημένος. Και αυτό διότι οι όποιες μεταρρυθμίσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί. Για να αντιμετωπισθούν ταχύτατα και αποτελεσματικά όλα τα προβλήματα του Κατασκευαστικού Κλάδου και ειδικότερα των Δημοσίων Συμβάσεων απαιτείται και η συμμετοχή του ΤΕΕ σε ένα στρατηγικό σχεδιασμό της εθνικής πολιτικής που θα ακολουθηθεί τα επόμενα χρόνια με στόχο την ανάκαμψη του κλάδου, που θα δημιουργήσει μόνο ωφέλεια και υπεραξία στο σύνολο της Χώρας. Μόνο μία τομημένη αλήθεια και καλή σχεδιασμένη πολιτική ανάπτυξης μπορεί να μας βγάλει από την κρίση. **Πιστεύω ότι επιβάλλεται να συμβάλλουμε στη χάραξη μίας τέτοιας πολιτικής τόσο μέσω της ΠΕΣΕΔΕ όσο και μέσω του θεσμικού ρόλου του ΤΕΕ.**

Η συνεργασία μας με το ΤΕΕ μόνο θετικό αποτέλεσμα θα έχει για τον εκσυγχρονισμό και βελτίωση του κλάδου μας.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΕΕ 3 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2019
πληροφορίες: www.tee.gr

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΒΟΥΡΛΟΥΜΗΣ

49 χρόνια
πρωτοπόροι

ανάμεσα στις μεγαλύτερες
εταιρείες με ανυψωτικά
περονοφόρα και
χωματουργικά μηχανήματα
σε όλη την Ελλάδα

- ΠΩΛΗΣΕΙΣ • ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ •
- SERVICE • ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ •

TEU

CESAB
FORKLIFTS

HELI
LIFTING THE FUTURE

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΚΑΔΩΝ

ΑΘΗΝΑ: Λεωφ. Αθηνών 210, 10442, Αθήνα
Τ. 2105138736, 2105138737 F. 2105147189
info@vourloumis.com
Ανταλλακτικά: parts@vourloumis.com
Πωλήσεις: aksales@vourloumis.com

www.vourloumis.com

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Συμ.Οδός προς Διαβατά, 54628, Θεσ/νίκη
Τ. 2310756279, 2310706361 F. 2310706362
info@vourloumis-thes.gr
Ανταλλακτικά: support@vourloumis-thes.gr
Πωλήσεις: sales@vourloumis-thes.gr

Γιώργος Στασινός

Κύριε Στασινέ, στις 3 Νοέμβρη έχουν προγραμματιστεί οι εκλογές του ΤΕΕ. Ποιο είναι το ζητούμενο των εκλογών; Ποιες αποφάσεις πρέπει να πάρουν οι μηχανικοί; Γιατί να έρθουν να ψηφίσουν;

Οι εκλογές του ΤΕΕ έρχονται σε μια περίοδο που πολλὰ αλληλίζουν. Μετά από πολλὰ και πολύ δύσκολα χρόνια, όπου ο τεχνικός κόσμος δεινοπάθησε αλλὰ στάθηκε όρθιος, τα στοιχεία δείχνουν ότι η κατάσταση βελτιώνεται. Απέχουμε όμως πολύ ακόμη από το να θεωρήσουμε ότι επιστρέφουμε σε κανονικές περιόδους.

Για όλους μας, κύριος στόχος πρέπει να είναι η πραγματική ανάπτυξη που φέρνει δουλειές, που βασίζεται σε επαγγελματισμό και επιστημονική. Για να προχωρήσουν γρήγορα όσα δεν έγιναν τις περασμένες δεκαετίες, για να δούμε να υλοποιούνται με

ταχύτητα αναγκαία έργα και μεταρρυθμίσεις που θα βελτιώσουν όχι μόνο το επάγγελμα του μηχανικού αλλὰ και τη ζωή όλων μας, την οικονομία και την κοινωνία.

Το ΤΕΕ, πιστό στον θεσμικό του ρόλο, προσπάθησε με σθένος τα τελευταία χρόνια να δείξει στην Πολιτεία το δρόμο για τις αναγκαίες αλλαγές. Λέω συχνά ότι η χώρα και οι μηχανικοί πηγαίνουν χέρι – χέρι, η οικονομίας μας είναι συνδεδεμένη βαθιά με τον τεχνικό κόσμο. Μέσα στην κρίση που βιώσαμε, όλοι μαζί καταφέραμε αρκετά αλλὰ μπορούμε και πρέπει να επιτύχουμε πολλὰ περισσότερα.

Η κάληψη των μηχανικών στις 3 Νοεμβρίου είναι και πάλι μια μοναδική ευκαιρία αλλὰ και πρόκληση για όλους τον τεχνικό κόσμο.

Ευκαιρία για τον καθένα να επιλέξει συνδυασμούς και πρόσωπα που έχουν αποδείξει ότι μπορούν και θέλουν να προσφέρουν στον κλάδο και τη χώρα. Αλλὰ και πρόκληση να επιλέξει εκείνους που φέρνουν ουσιαστικά αποτελέσματα στην καθημερινότητα, στην εργασία μας, στην οικονομία συνολικά.

Καλὼ όλους τους συναδέλφους μηχανικούς να ενημερωθούν για τις απόψεις, τις προτάσεις και το έργο κάθε συνδυασμού και υποψηφίου, να διαλέξουν τους καλύτερους και να συμμετέχουν με την ψήφο τους στις εκλογές της 3^{ης} Νοεμβρίου 2019. Είμαστε ο μεγαλύτερος επιστημονικός φορέας της χώρας, κρατάμε ως κλάδος πάντα τα κληροδία της ανάπτυξης του τόπου: οφείλουμε να αποδείξουμε με τη συμμετοχή μας ότι δικαίως οι πολίτες αναμένουν από εμάς δουλειά και αποτελέσματα.

Το ΤΕΕ προτείνει μία ολοκληρωμένη, θεσμικά θωρακισμένη και σύγχρονη λύση για τη δημιουργία ενός και μόνο ψηφιακού χάρτη, κοινού για όλη την δημόσια διοίκηση αλλά και τους πολίτες, με όλες τις «θεσμικές γραμμές», δηλαδή με όλα τα απαραίτητα γεωχωρικά δεδομένα για την αδειοδότηση κάθε είδους επένδυσης. Στόχος είναι να μπορεί ο οποιοσδήποτε πολίτης, μηχανικός ή επενδυτής, από το σπίτι του ή το γραφείο του, με το πάτημα ενός κουμπιού στον υπολογιστή του, να πάρει ολοκληρωμένη, έγκυρη και θεσμικά ασφαλή πληροφορία, με ισχύ διοικητικής πράξης, για το τί επιτρέπεται, τί απαγορεύεται, με ποιους όρους και προϋποθέσεις, για να φτιάξει αυτό που τον ενδιαφέρει.

Ζητάτε και προσωπικά την ψήφο των συναδέλφων σας; Θα διεκδικήσετε και νέα θητεία στη θέση του Προέδρου του ΤΕΕ;

Από τον Μάιο του 2015 που ξεκίνησα να υπηρετώ στη θέση του Προέδρου του ΤΕΕ προσπάθησα να δώσω όσα περισσότερα μπορώ στο Επιμελητήριο και στους συναδέλφους. Ξεκινήσαμε νέες υπηρεσίες, αυξήσαμε τον ρόλο και την παρέμβαση το ΤΕΕ, αγωνιστήκαμε για διεκδικήσεις και δικαιώματα. Βάλαμε τα θεμέλια για να εκσυγχρονιστεί το ΤΕΕ και να βελτιωθεί η καθημερινότητα και η δουλειά των μηχανικών.

Τώρα που η οικονομική κατάσταση στη χώρα βελτιώνεται ήρθε η ώρα να υλοποιηθούν όσα έχουμε συζητήσει με τους συναδέλφους, όσα έχουμε σχεδιάσει στο Επιμελητήριο, να μπορέσουμε αποτελεσματικά να προωθήσουμε όσα προτείνουμε. Οπότε η απάντηση είναι ναι, θα είμαι επικεφαλής της παράταξης που με ανέδειξε, της ΔΚΜ - Δημοκρατική Κίνηση Μηχανικών. Και ζητώ την ψήφο κάθε συναδέλφου μηχανικού και τον σταυρό του, για να συνεχίσω στη

θέση του Προέδρου.

Ζητώ την ψήφο από κάθε συνάδελφο που πιστεύει ότι όσα κάναμε βελτίωσαν την επαγγελματική του ενασχόληση και την επιστήμη του, ότι διατυπώσαμε ουσιαστικές προτάσεις προς την Πολιτεία, ότι υπηρετούμε τον βασικό θεσμικό στόχο του ΤΕΕ: να είναι ο βασικός, επίσημος, σύμβουλος της κυβέρνησης και της Πολιτείας συνολικά για τα τεχνικά θέματα της χώρας. Και ζητώ την ψήφο του καθενός και της καθεμίας συναδέλφου, χωρίς ιδεολογικές και πολιτικές παρωπίδες.

Θεωρώ ότι η εποχή καλεί για ανθρώπους χωρίς προκαταλήψεις και για αποτελεσματικότητα χωρίς εμμονές. Νομίζω ότι αυτά τα έχουμε υπηρετήσει. Οπότε ναι, θα ήθελα να είμαστε η ΔΚΜ η επιλογή κάθε συναδέλφου, ανεξαρτήτως άποψης, που θεωρεί ότι το ΤΕΕ πρέπει να προχωρήσει μπροστά.

Αναφερθήκατε στο έργο που έχει γίνει τα τελευταία χρόνια. Τι ξεχωρίζετε από αυτό;

Αν και το έργο του ΤΕΕ είναι πολυεπίδο

και πολυποίκιλο, νομίζω ότι θα πρέπει να αναφερθώ ξεχωριστά στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες που παρέχουμε.

Το ΤΕΕ έχει εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια σε έναν φορέα δημόσιου χαρακτήρα που υποστηρίζει αδιάκοπα και χωρίς προβλήματα τη δουλειά χιλιάδων επαγγελματιών αλλά και φορείς και πολίτες και επιχειρήσεις. Δεν είναι πολλοί οι φορείς σε ολόκληρη τη χώρα που να διενεργούν εκατομμύρια συναλλαγές και εγγραφές σε βάσεις δεδομένων για λόγους δημοσίου συμφέροντος με αποτελεσματικότητα και αξιοπιστία διαπιστωμένη σε βάθος χρόνου.

Όλα αυτά δεν θα ήταν δυνατά χωρίς τη συμπαράσταση, με την ενεργό συμμετοχή, χιλιάδων μηχανικών από όλη τη χώρα. Και φυσικά χωρίς τα στελέχη και τους συνεργάτες του Επιμελητηρίου. Θέλω ειδικά να ευχαριστήσω τους υπαλλήλους και τα στελέχη του ΤΕΕ για την πολύ και σκληρή δουλειά που έχουν κάνει όλα αυτά τα τελευταία χρόνια για να δημιουργηθούν και να λειτουργήσουν τα ηλεκτρονικά συστήματα που έχει θέσει σε λειτουργία το ΤΕΕ, στην υπηρεσία των μηχανικών αλλά και ολόκληρης της κοινωνίας.

Βασικότερο παράδειγμα είναι το σύστημα e-adeies.

Το ηλεκτρονικό σύστημα έκδοσης οικοδομικών αδειών. Ένα σύστημα που οραματίστηκε, προσπάθησε να πείσει την Πολιτεία να θεσμοθετήσει, σχεδίασε και υλοποίησε το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, με πολύ κόπο, με πολλές αντιδράσεις, με πολλή ζητούμενα και με αρκετά προβλήματα. Ένα σύστημα που βελτιώνει την καθημερινότητά μας. Που συνεχώς γίνεται καλύτερο με βάση τις δικές μας παρατηρήσεις. Ένα σύστημα που μας επιτρέπει να αφιερώσουμε περισσότερο χρόνο και ουσία στην πραγματική δουλειά μας: στη μελέτη και στο σχεδιασμό των ακινήτων, των έργων γενικότερα. Που βοηθά αποφασιστικά στο άλλο μεγάλο μέρος της δουλειάς μας: στην κατασκευή. Και που όλοι αναγνωρίζουν πλέον ότι είναι μια μεταρρύθμιση που άργησε αλλά επιτέλους υλοποιήθηκε. Και τα οφέλη του είναι εμφανή σε όλους.

Δεν ξέρω πόσοι από εσάς το ξέρετε αλλά το e-adeies από μόνο του βελτίωσε δραστικά τη θέση της χώρας στη διεθνή κατάσταση ανταγωνιστικότητας, στον δείκτη Doing Business της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Δεν είναι ίσως το τέλει σύστημα – άλλωστε εχθρός του καλού είναι το καλύτερο. Αλλά μπορούμε όλοι να κάνουμε πιο γρήγορα, πιο εύκολα, πιο καθαρά, πιο ουσιαστικά τη δουλειά μας. Έχουν εκδοθεί ήδη πάνω από 60.000 διοικητικές πράξεις, με περισσότερα από 2 εκατομμύρια έγγραφα.

Και αυτή είναι μόνο μία από τις πολλές αλλαγές που καταφέραμε όλοι μαζί τα τελευταία χρόνια.

Μια άλλη, που καλή γνωρίζετε, είναι η ηλεκτρονική δήλωση αυθαιρέτων.

Στην πραγματικότητα το ΤΕΕ μόνο του, με τη συμπαράσταση ελάχιστων στελεχών των Υπουργείων, στήριξε μόνο του την εφαρμογή δύο ολόκληρων νόμων για τέσσερα – πέντε ολόκληρα χρόνια.

Τόσο ο 4178 αλλά κυρίως ο 4495 δεν θα είχε εφαρμοσθεί χωρίς τη δική μας συμβολή. Μια συμβολή που έγινε δυνατή διότι όλοι οι μηχανικοί προσπάθησαν να υλοποιήσουν στην πράξη αυτό που σχεδιάστηκε από την Πολιτεία: να καταγραφεί η αυθαιρέτη δόμηση και να τελειώνουμε κάποτε με αυτήν την πρακτική.

Δεν είναι μόνο ότι προσφέραμε με τη δουλειά μας έσοδα στο κράτος. Είναι κυρίως ότι υπάρχει πλέον μια βάση δεδομένων πραγματική για την αυθαιρέτη δόμηση στη χώρα. Που μας επιτρέπει να κάνουμε επόμενα βήματα πολύ σημαντικά. Όπως η ολοκλήρωση του πολεοδομικού σχεδιασμού που περνά μέσα από την εκπόνηση των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων.

Θέλω να σημειώσω ότι οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες του ΤΕΕ δεν είναι μόνο αυτές, όπως αρκετοί από εσάς γνωρίζετε.

Με τη συμβολή του Επιμελητηρίου σχεδιάστηκε και λειτουργεί ο **θεσμός των Ελεγκτών Δόμησης**, με την – χωρίς παθογένειες – ηλεκτρονική κλήρωση και την υποβολή των πορισμάτων. Συγκροτήσαμε ένα μητρώο με πάνω από 4 χιλιάδες ελεγκτές και έχουν διεκπεραιωθεί περισσότεροι από 60 χιλιάδες έλεγχοι. Μια μεταρρύθμιση που επίσης έλυσε πολλά πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζαμε και εμείς και οι πελάτες μας. Με τη συμβολή του ΤΕΕ δημιουργήθηκε και λειτουργεί η **υποβολή τοπογραφικών στο Κτηματολόγιο** σε κάθε δικαιοπραξία. Με το σύστημα της **ψηφιακής υπογραφής** και πιστοποίησης των μελών του ΤΕΕ, όπως άλλωστε και στο **e-poleodomia 3**.

Το ΤΕΕ ακόμη δημιουργεί υπηρεσίες όπως το ηλεκτρονικό μητρώο με περισσότερους από 150 χιλιάδες φακέλους μηχανικών και εταιρειών, η διεκπεραίωση των αιμοιβών, οι υπηρεσίες του MyTEE που όλοι γνωρίζετε, η δημοσιοποίηση προκηρύξεων διαγωνισμών δημοσίων έργων και μελετών. Θέλω να τονίσω ότι το ΤΕΕ δεν παρέχει μόνο ψηφιακές πλατφόρμες.

Παρέχουμε επίσης στα μέλη του ΤΕΕ νομική και **φοροτεχνική υποστήριξη**, ενώ λειτουργούμε αντίστοιχη υπηρεσία **help-desk** για τα αυθαίρετα, για ιδιωτικά έργα και δόμηση, για τον ΚΕΝΑΚ. Παρέχουμε και ηλεκτρονικά αντίστοιχα εργαλεία, όπως η πρόσβαση στη **βάση πληροφοριών ΝΟΜΟΣ** και το μηχανικού **εγχειρίδιο** στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ.

Όλα αυτά λειτουργούν ήδη. Τι άλλο μπορεί να περιμένει ο μηχανικός από το ΤΕΕ τα επόμενα χρόνια;

Αν συνεχίσουμε στην ίδια πορεία, με αυτή και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, μπορούμε να καταφέρουμε πολλά. Όσα έγιναν δεν υπήρξαν εύκολα. Αλλά εμείς οι μηχανικοί γνωρίζουμε καλά από δυσκολίες και προκλήσεις. Για αυτό και δεν διστάζουμε να προτείνουμε αλλαγές που έχει ανάγκη η χώρα και ο κλάδος. **Με τρόπο μελετημένο, με σχέδιο, χρονοδιάγραμμα και αποτελεσματικότητα.**

Η πρώτη αλλαγή που περιμένουμε επιτέλους, μετά από δεκαετίες μάχης από πλευράς του Επιμελητηρίου για να καθιερωθεί, είναι η Ηλεκτρονική Ταυτότητα Κυρίου. Για να αποκτήσουμε επιτέλους γνώση ως χώρα για την πραγματική κατάσταση των ακινήτων. Μαζί με το ηλεκτρονικό σύστημα αυθαιρέτων και το e-adeies –*** για τα νέα κτίρια, με την Ταυτότητα Κυρίου η χώρα θα

αποκτήσει για πρώτη φορά ολοκληρωμένη ηλεκτρονική βάση τεχνικών δεδομένων για όλο το κτιριακό απόθεμα.

Και η δεύτερη αλλαγή που περιμένουμε είναι μια ακόμη διαρκής επιδίωξη και διεκδίκηση του ΤΕΕ. Το **Ηλεκτρονικό Μητρώο Έργων Υποδομής**. Που βάλαμε ξανά δυναμικά στην ατζέντα μετά τις φυσικές καταστροφές των τελευταίων ετών. Και που η κυβέρνηση δείχνει επιτέλους να καταλαβαίνει τη χρησιμότητά του και αναμένεται να το νομοθετήσει, ώστε να αποκτήσει η Πολιτεία πλήρη εικόνα για τις αρμοδιότητες και τις ανάγκες συντήρησης όλων των δημοσίων υποδομών. Η τρίτη αλλαγή – η μεταρρύθμιση αν προτιμάτε – είναι διπλή. Αφορά τον **τρόπο που αδειοδοτείται** κάθε επένδυση, κάθε έργο, κάθε οικοδομή στη χώρα μας.

Με πρώτο άξονα, τον ενιαίο ψηφιακό χάρτη. Μια μεταρρύθμιση που σχεδιάσαμε και προτείναμε και πιέσαμε πολλαπλά για να έρθει και για την οποία όλοι συμβάλλουμε με συζητήσεις και ζυμώσεις σε κάθε επίπεδο της διοίκησης και της Πολιτείας.

Το **ΤΕΕ προτείνει μία ολοκληρωμένη, θεσμικά θωρακισμένη και σύγχρονη λύση για τη δημιουργία ενός και μόνο ψηφιακού χάρτη**, κοινού για όλη την δημόσια διοίκηση αλλά και τους πολίτες, με όλες τις «θεσμικές γραμμές», δηλαδή με όλα τα απαραίτητα γεωχωρικά δεδομένα για την αδειοδότηση κάθε είδους επένδυσης. Στόχος είναι να μπορεί ο οποιοσδήποτε πολίτης, μηχανικός ή επενδυτής, από το σπίτι του ή το γραφείο του, με το πάτημα ενός κουμπιού στον υπολογιστή του, να πάρει ολοκληρωμένη, έγκυρη και θεσμικά ασφαλή πληροφορία, με ισχύ διοικητικής πράξης, για το τί επιτρέπεται, τί απαγορεύεται, με ποιους όρους και προϋποθέσεις, για να φτιάξει αυτό που τον ενδιαφέρει.

Ένας χάρτης με βάση το υπόβαθρο του Κτηματολογίου, που θα περιλαμβάνει την οικοδομική και ρυμοτομική γραμμή, τα όρια των βασικών εκτάσεων, τα όρια των προστατευόμενων περιοχών, τα όρια των αρχαιολογικών χώρων, τις γραμμές των αιγιαλών και όλες τις απαραίτητες θεσμικές γραμμές – και επιπλέον τους όρους δόμησης και τις χρήσεις γης.

Όταν τελειώσει η κτηματογράφηση της χώρας, θα προστεθούν και τα όρια όλων των οικοπέδων. Σημείο – κλειδί στην πρόταση είναι η προοπτική να αποτελεί το εξαγόμενο αρχείο από το πληροφοριακό σύστημα του ψηφιακού χάρτη διοικητική πράξη. Και αυτό είναι που θα αλλάξει πραγματικά τη χώρα μόλις υλοποιηθεί. Το γιατί το καταλαβαίνουμε όλοι. Ευελπιστώ ότι η κυβέρνηση, όπως έχει ήδη ανακοινώσει, θα το

νομοθετήσει σύντομα. Και με τη στήριξη του ΤΕΕ, διοίκησης και στελεχών, θα περάσουμε γρήγορα σε πιλοτική εφαρμογή σε ορισμένες περιοχές και σε λίγα χρόνια σε πλήρη εφαρμογή σε όλη τη χώρα. Αυτό το εργαλείο λύνει το πρώτο πρόβλημα, που είναι οι προϋποθέσεις αδειοδότησης.

Το ΤΕΕ έχει προτείνει επίσης συγκεκριμένο τρόπο για να λειτουργήσει επιτέλους και η ηλεκτρονική αδειοδότηση κάθε οικονομικής δραστηριότητας. Συνδεδεμένα με τον ενιαίο ψηφιακό χάρτη, το ΤΕΕ έχει προτείνει ένα Κεντρικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Αδειοδότησης για άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας όπου απαιτούνται. Σε διασύνδεση με άλλα συστήματα, όπως το Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο. Ωστε να υπάρχει εντέλει ένα κεντρικό σημείο όπου ο πολίτης μπορεί να εξυπηρετηθεί, ο μηχανικός και ο επιστήμονας να δουλέψει, η Πολιτεία να εξυπηρετήσει και να ελέγξει. Με την εμπειρία που έχουμε με το e-adeies, το ΤΕΕ μπορεί και πρέπει να συμβάλει στην αναδιοργάνωση και αυτού του τομέα της διοίκησης.

Επιπλέον, και ολοκληρώνω με αυτόν τον κύκλο των ψηφιακών εργαλείων που φιλοδοξούμε να πείσουμε την Πολιτεία είτε να νομοθετήσει είτε να ενεργοποιήσει γρήγορα – και πιστεύω ότι θα επιτευχθεί αυτό, γιατί συμφέρει τους περισσότερους και σίγουρα το κοινό καλό και το δημόσιο συμφέρον – με τη Ψηφιακή Τράπεζα Γης.

Προτείνουμε τη μετεξέλιξη του Θεσμού της Τράπεζας Γης από την παλαιή, αναξιόπιστη, μορφή που ακύρωσε το ΣτΕ σε ένα σύγχρονο, αντικειμενικό και ωφέλιμο για όλους ψηφιακό εργαλείο πολεοδομικού σχεδιασμού και δημιουργίας αγοράς δικαιωμάτων δόμησης. Με συμμετέχοντες στην αγορά απρόσωπα, αντικειμενικά, χωρίς συναλλαγές κάτω από το τραπέζι. Ένα εργαλείο για να ολοκληρωθεί ο πολεοδομικός σχεδιασμός με τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων και την οριστική νομιμοποίηση αυθαίρετων σε ζώνες υποδοχής συντελεστή δόμησης.

Με αξιοποίηση του υπερβαλλόντος συντελεστή που ήδη υπάρχει για παράδειγμα στα διατηρητέα κτίρια – που οι ιδιοκτήτες παραμένουν όμηροι της Πολιτείας επί δεκαετίες και βλέπουμε πολλὰ από αυτά να ρημάζουν – σε ακίνητα του δημοσίου, σε ορισμένους οικοδομικούς συνεταιρισμούς.

Και έχουμε προτείνει ένα ειδικό εργαλείο, μέσα από την Ψηφιακή Τράπεζα Γης, για να αποκατασταθούν οι όψεις όλων των διατηρητέων κτιρίων που έχουν υπερβάρηλιντα συντελεστή, ώστε να βελτιωθεί το αστικό μας περιβάλλον.

Δεν επεκτείνω ιδιαίτερα, είναι αρκετά ειδικό θέμα, αλλά θέλω να τονίσω ότι στο

ΤΕΕ δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στην προσασία του περιβάλλοντος. Όχι στα λόγια και με διακηρύξεις, αλλά πρακτικά και εφαρμόσιμα, μέσα από τέτοιες μεταρρυθμίσεις που έχουν οφέλη για όλους. Με την Ψηφιακή Τράπεζα Γης δίνεται ένα εργαλείο για να ολοκληρωθεί επιτέλους ο πολεοδομικός σχεδιασμός. Και σε αυτό δίνουμε μεγάλη βαρύτητα. Στηρίζουμε όσο περισσότερο μπορούμε την άμεση έναρξη και έγκαιρη ολοκλήρωση των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων σε όλη τη χώρα. Σε αυτό θα βοηθήσουν και τα συμπεράσματα από τις διαδικασίες για το Ειδικό Χωρικό Σχέδιο για το Μάτι που ετοιμάζει το ΤΕΕ. Γιατί είναι προϋπόθεση σοβαρής περιβαλλοντικής προσασίας και δημιουργίας βιώσιμων πόλεων να έχουμε σχεδιάσει ορθολογικά και επιστημονικά σωστά τον χώρο.

Και να μην ξεχνάμε ότι μάλλον είμαστε και ο μοναδικός φορέας που κάνει ηλεκτρονική διαλογή και έκδοση αποτελεσμάτων σε μια πανελλαδική ταυτόχρονη εκλογική διαδικασία. Για πολλοστή φορά θα έχουμε γρήγορα αποτελέσματα το βράδυ της 3^{ης} Νοεμβρίου.

Και σε επίπεδο πολιτικών; Πέρα από τα εργαλεία αυτά, που είναι εργαλεία δουλειάς, Καταφέρνει το ΤΕΕ να περάσει στα κόμματα και τις κυβερνήσεις όσα ζητούν οι μηχανικοί, όσα έχει ανάγκη ο τεχνικός κλάδος;

Το ΤΕΕ λειτουργεί ως σύμβουλος της πολιτείας και βοηθάει στην διαμόρφωση πολιτικής, μελετάει τα θέματα επικουρικά στην κάθε κυβέρνηση, εκπαιδεύει μηχανικούς και υπαλλήλους, παρέχει συνεχή υποστήριξη κλπ και αυτά τα κάνει με την ενεργή συμμετοχή των μηχανικών. Και παράλληλα προωθεί κάθε θέμα επιστημονικού και επαγγελματικού ενδιαφέροντος των μηχανικών.

Πετύχαμε την αναγνώριση των ενιαίων 5ετών σπουδών των Μηχανικών ως επιπέδου Integrated Master.

Ξεκίνησαμε μια φιλόδοξη προσπάθεια, να παρέχει το ΤΕΕ συνεχή σεμινάρια σε ειδικά θέματα ενδιαφέροντος των μηχανικών από εκλεκτούς και εξειδικευμένους συναδέλφους, δωρεάν για όλα τα μέλη του ΤΕΕ και με διαδικτυακή μετάδοση και παρακολούθηση από παντού, μέσα από την ιστοσελίδα του ΤΕΕ, όπου θα παραμένουν για πάντα διαθέσιμα τόσο τα βίντεο όσο και το υλικό των σεμιναρίων.

Σταθερά προωθούμε τη συζήτηση για τη εξοικονόμηση ενέργειας στον κτιριακό τομέα, με την έκδοση του ΚΕΝΑΚ και του λογισμικού, με τις παρεμβάσεις μας για τα προγράμματα εξοικονόμησης – που μακάρι

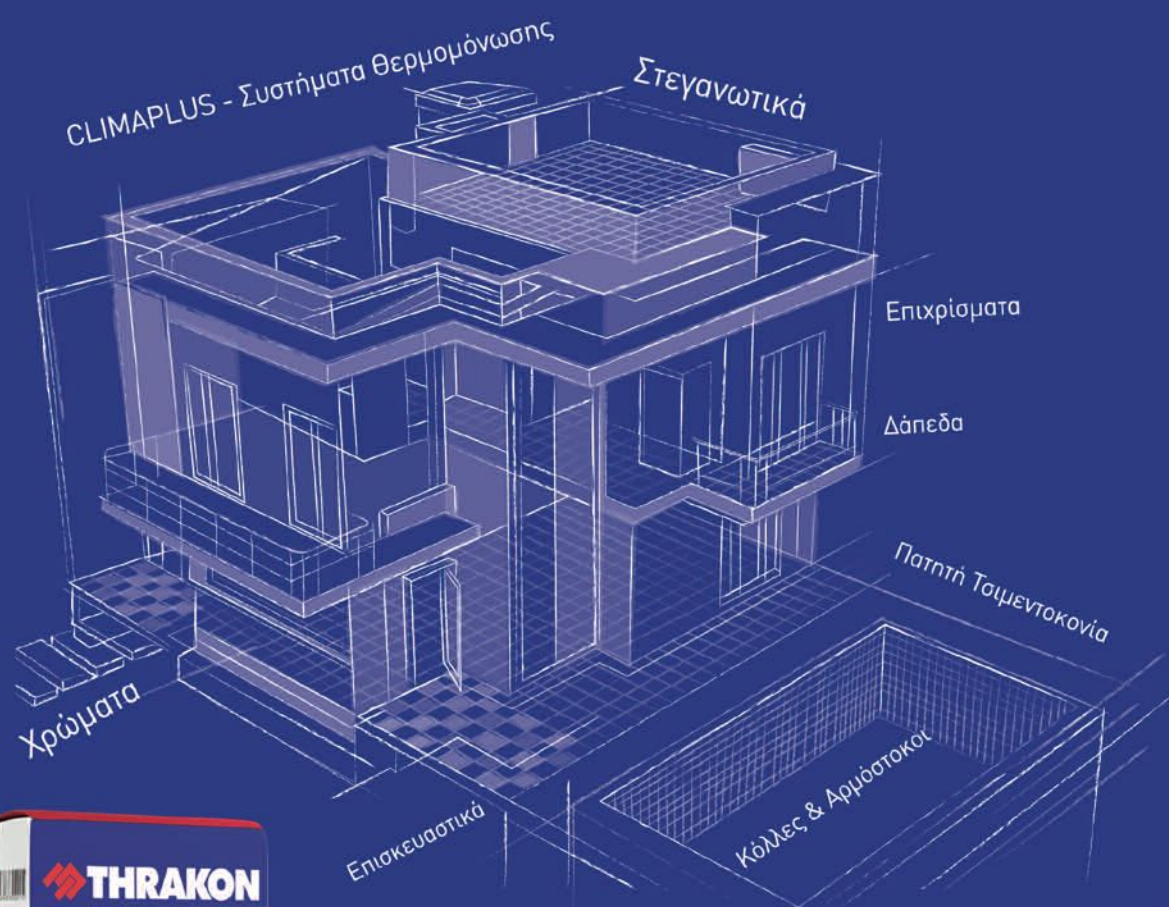
να μας άκουγαν στον σχεδιασμό και την υλοποίηση, δεν θα είχαμε τα προβλήματα που όλοι αντιμετωπίσαμε με το εξοικονομώ κατ' οίκον. Ανοίξαμε πρώτοι τη δημόσια συζήτηση για τον Εθνικό Σχεδιασμό Διαχείρισης Αποβλήτων.

Ανοίγουμε όμως και τη συζήτηση για αναγκαίες αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο και στην αγορά ενέργειας. Με έμφαση στο φυσικό αέριο, στις ΑΠΕ, στην ενεργειακή μετάβαση από τη λιγνιτοπαραγωγή σε πιο καθαρές μορφές, με κοινωνική συνοχή και νέες επενδύσεις στις περιοχές που επηρεάζονται. Το ίδιο συμβαίνει και σε πολλούς άλλους τομείς. Και ειδικότερου επιστημονικού ενδιαφέροντος, όπως το σκυρόδεμα, η αντισεισμική μηχανική, η πυροπροστασία, τα σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας, η θαλάσσια χωροταξία, οι ψηφιακές πληρωμές και τόσα άλλα. Με παρεμβάσεις στην Πολιτεία, δημόσια και μη, για σημαντικά ζητήματα όπως οι δασικοί χάρτες, το Κτηματολόγιο, η ασφάλεια των πληροφοριακών υποδομών του δημοσίου, η ασφάλεια των ανεγκυςτών, τα δικαιώματα των μηχανικών του δημοσίου στη δημοσιοϋπαλληλική ιεραρχία και τόσα άλλα.

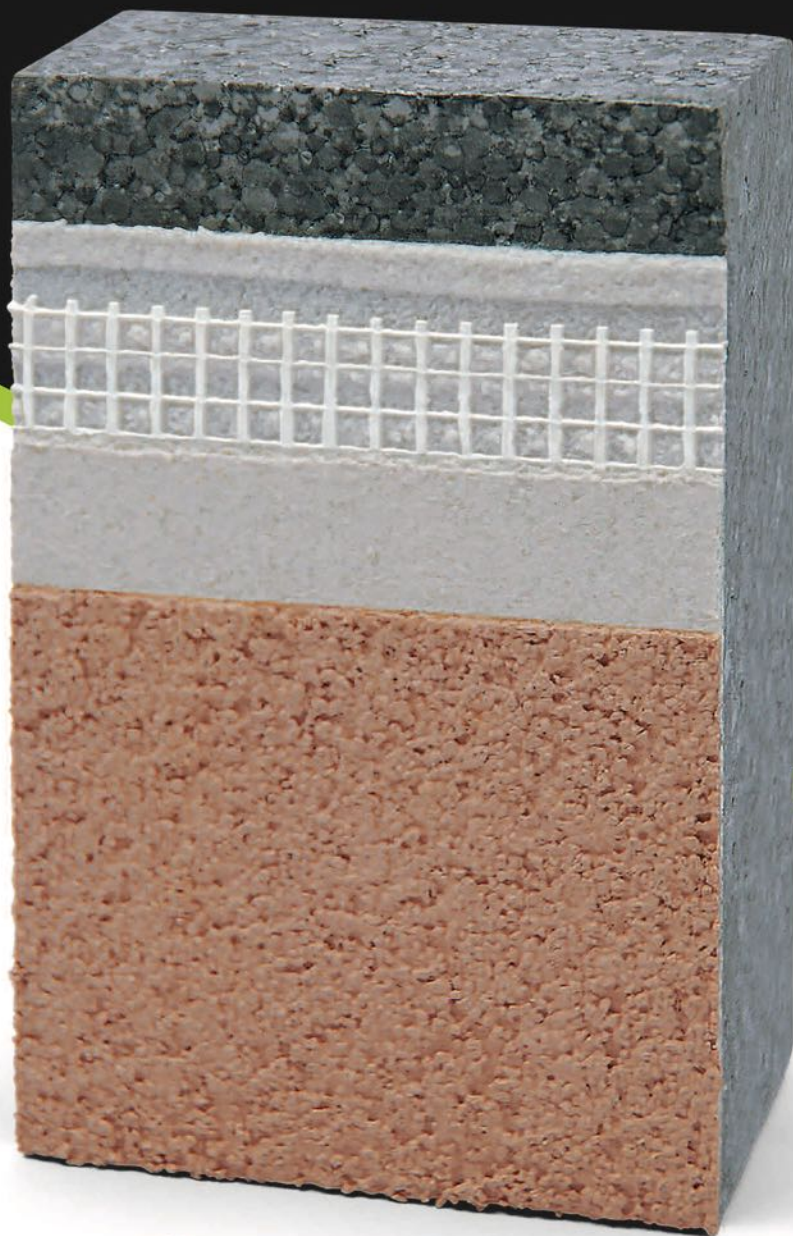
Δίνουμε και πάλι, όπως παλαιότερα, λύσεις σε προβλήματα που η Πολιτεία καθυστερεί να πάρει αποφάσεις, με την έκδοση Τεχνικών Οδηγιών. Εκδώσαμε Τεχνική Οδηγία ΤΕΕ (TOTEE) για τον Οδο φωτισμό και προετοιμάσαμε Τεχνική Οδηγία ΤΕΕ (TOTEE) για τους Υαλοπίνακες.

Δίνουμε έμφαση στις επενδύσεις. Με ξεχωριστές εκδηλώσεις και πρωτοβουλίες για την αγορά ακινήτων. Με την προσπάθεια για άνοιγμα της αγοράς εκτιμητών. Αλλά και γενικότερα δίνουμε έμφαση στην επιχειρηματική δράση. Διοργανώνουμε ειδικό επενδυτικό forum και συμμετέχουμε σε όλα τα αναπτυξιακά συνέδρια σε όλη την Ελλάδα. Σε κάθε πρωτοβουλία μας φροντίζουμε να έχουμε κοντά μας για να καταλάβουν ή να εξηγήσουν εκπροσώπους εταιρειών και φορέων της αγοράς.

Είναι και άλλα που πρέπει να γίνουν και πιέζουμε για αυτά. Για την επίλυση του προβλήματος των μεγάλων εκπτώσεων στα δημόσια έργα. Για τη βελτίωση των ΣΔΙΤ ώστε να ξεμπλοκάρουν χρηματοδοτικά αναγκαία έργα υποδομής. Για τη δημιουργία και χρήση καινοτόμων υβριδικών χρηματοδοτικών εργαλείων για μεγάλα και μικρά πράσινα έργα σε όλη τη χώρα. Για την αλληλεγγύη και βελτίωση του νόμου περί δημοσίων συμβάσεων. **Είμαι αισιόδοξος ότι και σε αυτά θα φέρουμε σύντομα αποτέλεσμα με την πίεση που ασκούμε και τις προτάσεις μας στην Πολιτεία.**

❖ ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ❖ ΧΡΩΜΑΤΑ ❖ ΣΤΕΓΑΝΩΤΙΚΑ
❖ ΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ❖ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ
❖ ΠΑΤΗΤΗ ΤΣΙΜΕΝΤΟΚΟΝΙΑ
❖ ΚΟΛΛΕΣ & ΑΡΜΟΣΤΟΚΟΙ ❖ ΔΑΠΕΔΑ

Όλα τα τελικά επιχρίσματα του πιστοποιημένου συστήματος **BIOCLIMA** μπορούν να χρωματιστούν και να παραδοθούν έτοιμα για χρήση στο εργοτάξιο σε κάποια από τις 1.300 προτεινόμενες F αποχρώσεις εξωτερικής χρήσης των βενταλιών **Inspired Collection & Reflective Collection** της KRAFT και σε διάφορες κοκκομετρίες από 0,4 mm έως 2,5 mm.

BIOCLIMA®

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗΣ

“Επένδυση” με πιστοποιημένη απόδοση!

Υλοποιούμε ολοκληρωμένες λύσεις με πιστοποιημένα προϊόντα & συστήματα εξωτερικής θερμομόνωσης.

Η οικογένεια συστημάτων ενεργειακής αναβάθμισης BIOCLIMA διαθέτει 92 πιστοποιημένους συνδυασμούς υλικών με Ευρωπαϊκή πιστοποίηση κατά ETAG004 (αρ. ETA 10/0122), καθώς επίσης και πιστοποιημένα πυράντοχα συστήματα A2-S1-do & B-S1-do.

bioclima.gr

ETA

CE

KRAFT
PAINTS

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΟΥ ΔΙΝΕΙ ΑΞΙΑ

KRAFTPAINTS.GR

Με έργα «πρώτης γραμμής» ύψους μισού δισ. ευρώ, θα επιχειρηθεί εντός της τετραετίας η οχύρωση από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε Αττική, Θεσσαλονίκη και Πελοπόννησο. Συνολικά η υλοποίηση των αντιπλημμυρικών έργων θα επηρεάσει τη ζωή 500.000 πολιτών. Από πλημμυρικά φαινόμενα τα τελευταία χρόνια έχουν πληγεί 16.000 πολίτες, ενώ το κόστος των ζημιών που προκάλεσαν ανήλθε σε 1 δισ. ευρώ, σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα **ο υπουργός Υποδομών, Κ. Καραμανλής.**

Η κυβέρνηση πήρε δάνειο 150 εκατ. ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την περίοδο 2019-23. Το ποσό του δανείου θα προστεθεί στα 355 εκατ. ευρώ που έχει εξασφαλιστεί από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία. Τα 100 εκατ. ευρώ θα διατεθούν άμεσα και τα υπόλοιπα 50 εκατ. ευρώ εντός διετίας από σήμερα. Μέγιστος χρόνος αποπληρωμής είναι τα 25 χρόνια, ενώ προβλέπεται 7ετής περίοδος χάριτος και η απορρόφηση θα γίνει εντός εξαετίας. Το επιτόκιο είναι εξαιρετικά χαμηλό, κοντά στο 1%. Μεταξύ των έργων για την προσαρμογή των υποδομών της χώρας στην κλιματική αλλαγή, καθώς αναμένεται ότι η συχνότητα

των αιφνίδιων πλημμυρών και των παρατεταμένων βροχοπτώσεων θα αυξηθεί στο μέλλον, **περιλαμβάνονται:**

- η υπερύψωση αναχωμάτων ποταμών
 - η εκβάθυνση ποταμών
 - η βελτίωση της αποστράγγισης ομβρίων υδάτων και
 - η αύξηση της ικανότητας συγκράτησης των πλημμυρικών υδάτων, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος εμφάνισης γεγονότων πλημμύρας στο μέλλον στις πόλεις που έχουν αναγνωριστεί ως πιο ευάλωτες.
- Τα έργα**

Στην αφετηρία αντιπλημμυρική «άμυνα» 680 εκατομμυρίων για την κλιματική απειλή!

Πρόκειται για τα εξής έργα σύμφωνα με τον αναλυτικό κατάλογο του υπουργείου Υποδομών:

1. Διευθέτηση ρέματος Ερασινού, στο Μαρκόπουλο, με συνολικό κόστος 49.994.800 ευρώ.
2. Διευθέτηση ρέματος Αγίου Γεωργίου Γιαννούλας, στον Ασπρόπυργο, με συνολικό κόστος 14.127.200 ευρώ.
3. Διευθέτηση ρέματος Αχαρνών, με συνολικό κόστος 26.109.100 ευρώ.
4. Διευθέτηση ρέματος Εσχατιάς Αχαρνών, με συνολικό κόστος 92.674.059 ευρώ.
5. Διευθέτηση ρέματος Αγίου Γεωργίου Ερασινού, στο Μαρκόπουλο, με συνολικό κόστος 24.700.000 ευρώ.
6. Αποχέτευση όμβριων υδάτων στην Καθαμαριά (β' φάση), με συνολικό κόστος 12.000.000 ευρώ.
7. Αποχέτευση όμβριων υδάτων στην περιοχή της Λαχαναγοράς στην Κεντρική Μακεδονία, με συνολικό κόστος 33.000.160 ευρώ.
8. Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας Λουτρακίου, με συνολικό κόστος 23.003.400 ευρώ.
9. Διευθέτηση ρέματος Ραφίνας, με συνολικό κόστος 104.562.560 ευρώ.
10. Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας Νέας Μάκρης, με συνολικό κόστος 48.008.960 ευρώ.

Μια σειρά
αντιπλημμυρικών
υποδομών και δράσεων
σε όλα τα μήκη και τα
πλάτη της επικράτειας,
έρχονται να τονώσουν
την «άμυνα» της χώρας
έναντι των επιπτώσεων
της κλιματικής αλλαγής
με τη διαρκώς συχνότερη
εκδήλωση ακραίων
καιρικών φαινομένων,
ενώ ταυτόχρονα
αυξάνουν τις προσδοκίες
τόνωσης του
κατασκευαστικού
κλάδου.

Η διαχείριση της υλοποίησης του προγράμματος αντιπλημμυρικών έργων θα ασκείται από το υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών. Παράλληλα με την εθνική στήριξη, θα χορηγηθεί επίσης χρηματοδότηση από τα ταμεία συνοχής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Επιπλέον, πόρους συνολικού ύψους 180

εκατ. ευρώ διαθέτει το υπουργείο Εσωτερικών στις περιφέρειες και σε δήμους για έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης σε όλη τη χώρα, όπως ανακοίνωσε ο υπουργός Εσωτερικών Τάκης Θεοδωρικάκος, από το βήμα ημερίδας της Περιφέρειας Αττικής για την Πολιτική Προστασία.

Από το ποσό αυτό, τα 27 εκατ. ευρώ διατίθενται για έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη ή που πρόκειται να κατασκευαστούν στο λεκανοπέδιο Αττικής.

Ο υπουργός Εσωτερικών ζήτησε από τους παρευρισκόμενους αιρετούς της Αυτοδιοίκησης να εκτελεστούν τα αντιπλημμυρικά έργα «με τη μέγιστη δυνατή ταχύτητα και να έχουν αποτελέσματα», ενώ μέχρι να ολοκληρωθούν συνέστησε να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου να αντιμετωπιστούν πιθανά προβλήματα από ακραία καιρικά φαινόμενα.

Ο κ. Θεοδωρικάκος ανέφερε, ακόμα, ότι το υπουργείο είναι σε συνεννόηση με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και, μέχρι το τέλος του έτους, αναμένεται να ανακοινωθεί ένα συνολικό αναπτυξιακό πρόγραμμα για την Αυτοδιοίκηση «με καινούργιες κατευθύνσεις και δυνατότητες και καινούργια χρηματοδότηση».

Φυτεμένο ΔΩΜΑ...

Φυτεμένο δώμα ή κήπος σε δώμα, μπορεί να χαρακτηριστεί κάθε κήπος, μεταξύ του οποίου και του εδάφους υπάρχει ένα κτήριο ή μια δομική κατασκευή. Στον ορισμό αυτό περιλαμβάνονται κήποι σε οποιαδήποτε στάθμη από το φυσικό έδαφος. Το φυτεμένο δώμα αναπτύσσεται σε ελεγχόμενες συνθήκες και συμπεριφέρεται σαν οποιαδήποτε άλλη βλάστηση στο έδαφος. Τα φυτεμένα δώματα είναι επίσης γνωστά ως πράσινες στέγες, τα-ρατσόκηποι, οροφόκηποι, green roofs κ.α.

- Χρήστος Ευαγγελίου, Χημικός Μηχανικός, Γενικός Διευθυντής, Alfa Alfa Energy ABEE
- Στέλλα Παπαδάκη, Χημικός Μηχανικός, Υπεύθυνη Marketing, Alfa Alfa Energy ABEE

Η ιδέα για το πρασίνισμα των δωμάτων και των στεγών ξεκίνησε στα ιστορικά χρόνια, με τους Κρεμαστούς Κήπους της Βαβυλώνας. Εξίσου σημαντικές πηγές για τα πρώτα «πράσινα δώματα», αποτελούν τα Ζιγκουράτ, δηλαδή οι φυτοκαλυμμένες κλιμακωτές εξέδρες πάνω στις οποίες έκτιζαν οι Βαβυλώνιοι τους ναούς και τα ιερά για να λατρεύσουν τους θεούς τους. Στα νεότερα χρόνια, οι κήποι στα δώματα, θεωρούνταν στοιχείο υψηλής ποιότητας, αισθητικής και πολυτέλειας, ενώ στις αρχές του 20ού αιώνα δεν ήταν λίγοι οι κορυφαίοι αρχιτέ-

κτονες της εποχής, οι οποίοι υποστήριζαν θερμά τη δημιουργία τέτοιων κατασκευών. Με την ανάπτυξη του πράσινου κινήματος στις αρχές της δεκαετίας του 1960, τη βιοκλιματική αρχιτεκτονική, τον ενεργειακό σχεδιασμό, την οικολογική δόμηση και τις σχετικές Κοινοτικές Οδηγίες που εφαρμόστηκαν τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Αμερική τα πράσινα δώματα πολλαπλασιάστηκαν. Σήμερα, οι κλιματικές αλλαγές και η άνοδος της θερμοκρασίας του πλανήτη κάνει τη δημιουργία των φυτεμένων δωμάτων επιτακτική, καθώς δίνουν «ανάσα ζωής» στον πλανήτη και βελτιώνουν την

ποιότητα ζωής. Οι χώρες προσφέρουν όλο και περισσότερα κίνητρα για να στρέψουν τον κόσμο στη δημιουργία φυτεμένων δωμάτων.

ΟΦΕΛΗ ΦΥΤΕΜΕΝΟΥ ΔΩΜΑΤΟΣ
«Τα οφέλη του Φυτεμένου δώματος» Η κατασκευή ενός φυτεμένου δώματος μπορεί να συμβάλει και να προσφέρει πολλά στο δομημένο περιβάλλον των μεγαλουπόλεων.

IKEA footballfiel Utrecht

Metro Mall, Άγιος Δημήτριος

1. Ενεργειακά Οφέλη

Βελτίωση Θερμομόνωσης: Το φυτεμένο δώμα λειτουργεί ως μία επιπλέον θερμομονωτική στρώση, ελαττώνοντας τα απαιτούμενα ψυκτικά ή θερμικά φορτία το καλοκαίρι και το χειμώνα αντίστοιχα.

Μείωση θερμοκρασιακών διακυμάνσεων: Τα φυτά προστατεύουν το κτίριο από την ηλιακή ακτινοβολία και μειώνουν τις θερμοκρασιακές διακυμάνσεις του περιβάλλοντος, με αποτέλεσμα τη διατήρηση σταθερής θερμοκρασίας στο κτίριο σε όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Εξατμισοδιαπνοή: Στο φυτεμένο δώμα αξιοποιείται και το φαινόμενο της εξάτμισης για την παραγωγή ψύξης καθώς και της συμπύκνωσης υδρατμών με παραγωγή θερμότητας. Με τη διαδικασία αυτή «εξατμισοδιαπνοή», τα φυτά προσφέρουν ψυκτικά ή θερμικά φορτία, τα οποία με τη σειρά τους παρέχουν δροσισμό ή θέρμανση το καλοκαίρι και το χειμώνα.

2. Περιβαλλοντικά Οφέλη

Μείωση απορροής των υδάτων: Το φυτεμένο δώμα κατακρατεί το βρόχινο νερό στη στρώση αποστράγγισης, το υπόστρωμα φύτευσης και τη φύτευση αυξάνοντας τα ποσοστά εξάτμισης.

Μείωση νχορύπανσης: ο συνδυασμός του χώματος, των φυτών και των παγιδευμένων στρωμάτων του αέρα μπορεί να λειτουργήσει ως φίλτρο απομόνωσης του ήχου.

Βελτίωση της ποιότητας του αέρα: Τα

φυτά μειώνουν το διοξείδιο του άνθρακα στην ατμόσφαιρα και παράγουν οξυγόνο.

Βελτίωση του μικροκλίματος: Επηρεάζει τη θερμοκρασία, την υγρασία, την ποιότητα του αέρα, σε αρκετές περιπτώσεις και τον άνεμο.

Φυσικό καταφύγιο χλωρίδας και πανίδας

Επανάκτηση περιοχών πρασίνου

Περιορισμός του φαινομένου της «αστικής νησίδας»: Τα φυτά, με την ανακλαστική τους ικανότητα, τη διαδικασία της φωτοσύνθεσης, της εξάτμισης και της διαπνοής, μπορούν να απορροφήσουν μεγάλες ποσότητες ηλιακής ακτινοβολίας, αποτρέποντας την ανάπτυξη υψηλών θερμοκρασιών στο αστικό περιβάλλον.

3. Κοινωνικά – Οικονομικά Οφέλη

Αξιοποίηση χώρου: Με τη δημιουργία βατών φυτεμένων δωματίων μπορούν να αξιοποιηθούν πολλοί ανεκμετάλλετοι χώροι, οι οποίοι στις μέρες μας μόνο αισθητική υποβάθμιση «προσφέρουν» στο δομημένο περιβάλλον.

Αύξηση αξίας της ιδιοκτησίας: Αύξηση της εμπορικής αξίας των κτιριακών εγκαταστάσεων (εργοστάσια, αποθήκες, γραφεία κλπ) αλλά και της αντικειμενικής τους αξίας λόγω της υψηλής βαθμονόμησής τους στην ενεργειακή ταυτότητα του κτιρίου.

Αισθητική αναβάθμιση αστικού τοπίου: εκτός από τη δυνατότητα δημιουργίας λειτουργικών χώρων πρασίνου και αναψυχής, επιτυγχάνεται και η αισθητική αναβάθμιση του περιβάλλοντος του αστικού χώρου.

4. Κατασκευαστικά Οφέλη

Αύξηση διάρκειας ζωής υλικών κατασκευής του δώματος: προστατεύουν τις υποκείμενες στρώσεις των δομικών υλικών ενός δώματος από τη θερμική επιβάρυνση της ηλιακής ακτινοβολίας, τη βροχοπτώση, το χιόνι, το χαλάζι, την ακτινοβολία UV και τις μηχανικές καταπονήσεις.

Πυροπροστασία: Τα πράσινα δώματα προστατεύουν τα κτίρια από τη φωτιά. Έρευνα που διεξήχθη στο Βερολίνο για την αντίσταση ενός πράσινου δώματος στη φωτιά βρέθηκε ότι τα φυτεμένα δώματα εμποδίζουν τη φωτιά περισσότερο από δώματα με χαλί, στην εξάπλωσή της. Αυτό συμβαίνει από τη συγκράτηση νερού μέσα στις δομές που χρησιμοποιούνται για τη φύτευση

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΦΥΤΕΜΕΝΟΥ ΔΩΜΑΤΟΣ

Η οικονομική επιβάρυνση: Η κατασκευή ενός φυτεμένου δώματος απαιτεί κάποιο επιπλέον κόστος (αρχικό σχεδιασμό και διαμόρφωση του κήπου, κατασκευαστικό κομμάτι του φυτεμένου δώματος, συντήρηση του). Η στατική επιβάρυνση φυτεμένων δωματίων: Η εγκατάσταση ενός κήπου σε δώμα προσθέτει φορτία στην επιφάνεια του δώματος.

Κίνδυνος υγρασίας: Η συσσώρευση υγρασίας στο δώμα για την καλή λειτουργία του κήπου και η επιθετικότητα των ριζών των φυτών είναι οι παράγοντες που μπορούν να προκαλέσουν βλάβες όπως από-

«Παραδείγματα εκτατικού τύπου από www.esha.gr»

φραξη των υδρορροών και διάτρηση της στεγάνωσης του δώματος.

Κίνδυνος ανεπαρκούς άρδευσης: Το πότισμα του κήπου του φυτεμένου δώματος είναι βασική προϋπόθεση για την καλή ανάπτυξη και διατήρηση των φυτών. Πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα που θα διευκολύνουν τη συγκράτηση του βρόχινου νερού, όπως παχύτερη αποστραγγιστική στρώση που θα συγκρατεί μεγαλύτερη ποσότητα νερού και επιλογή των πλέον υδρόφιλων υλικών.

Δυσκολία επισκευής σε περίπτωση βλάβης: Σε περιπτώσεις βλάβης των στεγανωτικών στρώσεων, απαιτείται άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος. Παρόλο που μπορεί να υπάρξει τοπική αποξήλωση των προβληματικών στρώσεων της κατασκευής και πάλι η διαδικασία δεν παύει να είναι ιδιαίτερα δαπανηρή.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα των μονωτικών και αποστραγγιστικών υλικών μπορούν να αποτρέψουν τα παραπάνω προβλήματα και να κατασκευαστούν ελαφριά δώματα, εύκολα στη συντήρηση, προσφέροντας ασφαλή και χωρίς προβλήματα υγρασίας κτίρια. Σημαντικός παράγοντας για να επιτευχθεί αυτό είναι ο προσεκτικός και λεπτομερής σχεδιασμός ενός ολοκληρωμένου συστήματος φυτεμένου δώματος που να ακολουθεί τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές.

ΤΥΠΟΙ ΦΥΤΕΜΕΝΟΥ ΔΩΜΑΤΟΣ

Ανάλογα με τη χρήση του κήπου, την ικανότητα της φέρουσας κατασκευής να δε-

χθεί τα πρόσθετα φορτία, τις κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής, τον προσανατολισμό του κήπου και τις απαιτήσεις του σε νερό και συντήρηση, διακρίνονται δύο βασικοί τύποι φύτευσης: ο **Εκτατικός** και ο **Εντατικός**.

Ο **Εκτατικός τύπος** είναι φύτευση μικρών απαιτήσεων και τα φυτά που επιλέγονται είναι ανθεκτικά στις καιρικές συνθήκες και σε περιορισμένη συντήρηση. Τέτοια φυτά είναι ορισμένα ποώδη, εδαφοκαλυπτικά και παχύφυτα. Ο **εκτατικός τύπος** έχει βάθος 7-20cm και βάρος από 50-60kg/m². Το κόστος συντήρησης του είναι μικρό, γιατί ειδικά μετά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του κήπου οι επισκέψεις που απαιτούνται περιορίζονται σε μια ή ακόμη και καμία το χρόνο. Το σύστημα αυτό βρίσκει πολλή εφαρμο-

Public building, Sofia, Bulgaria

γές σε μη προσβάσιμες στέγες κτηριακών εγκαταστάσεων, σε πρανή ή σε κτίρια τα οποία δεν είναι ικανά παρά να φέρουν ελαφρύ πρόσθετο φορτίο βλάστησης.

Ο **Εντατικός τύπος** είναι φύτευση μεσαίων ή μεγάλων απαιτήσεων και τα φυτά που επιλέγονται μπορεί να είναι χλοοτάπητας, θάμνοι ή και δέντρα. Ο **εντατικός τύπος** ξεκινάει από βάθος 21cm και βάρος 280kg/m². Το κόστος κατασκευής του είναι αρκετά μεγαλύτερο από τον εκτατικό και το κόστος συντήρησης μεσαίο έως μεγάλο. Περιλαμβάνει ποικιλία φυτών, θάμνων και δέντρων, με τα οποία μπορούν να δημιουργηθούν κήποι με υψηλή βλάστηση, με στοιχεία «σκληρού τοπίου» (hard-landscape), όπως πεζοδρόμους ή δρόμους για τροχήλατα οχήματα.

Ανάμεσα στις δυο αυτές βασικές κατηγορίες θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι υπάρχει και ο **ημιεντατικός τύπος** σαν ο ενδιάμεσος μεταξύ εντατικού και εκτατικού τύπου. Εφαρμόζεται σε επικλινείς ή επίπεδες οροφές και απαιτεί συντήρηση.

Η ποικιλία των ειδών που χρησιμοποιούνται στον τύπο αυτό είναι περιορισμένη σε σχέση με τις δυνατότητες που υπάρχουν στον εντατικό τύπο και μπορεί να είναι χλοοτάπητας, ποώδη φυτά και θάμνοι. Χρειάζεται περιοδική συντήρηση και περιοδική άρδευση. Εφαρμόζεται σε υπόστρωμα ύψους 10-25cm.

«Παραδείγματα εκτατικού τύπου από www.esha.gr»

Διαστρωμάτωση Υλικών σε Φυτεμένο Δώμα

Η διαστρωμάτωση των υλικών σε ένα φυτεμένο δώμα που ακολουθεί, έχει στηριχθεί στις οδηγίες του Γερμανικού Οργανισμού FLL, και αποτελεί μία από τις πιο ολοκληρωμένες και αξιόπιστες που υπάρχουν στην Ευρώπη για το σχεδιασμό φυτεμένων δωματίων.

1. Προετοιμασία επιφάνειας και δημιουργία φράγματος υδρατμών

Η επιφάνεια του δώματος καθαρίζεται καλά και επισκευάζεται τοπικά από τυχόν φθορές. Κατόπιν γίνεται επάλειψη της επιφάνειας σε δύο στρώσεις κατ'ελάχιστον, με ελαστομερές ασφαλικό γαλάκτωμα για τη δημιουργία φράγματος υδρατμών.

2. Δημιουργία θερμομονωτικής Στρώσης

Τοποθετούνται θερμομονωτικές πλάκες, σύμφωνα με τη μελέτη θερμομόνωσης.

3. Κατασκευή ρύσεων και αστάρωμα επιφάνειας πριν τη στεγάνωση

Δημιουργείται στρώση ρύσεων

με χρήση κατάλληλου υλικού (ελαφροσκυρόδεμα κτλ.) με ελάχιστη κλίση 1.5%. Μετά την ξήρανση, η επιφάνεια των ρύσεων θα πρέπει να είναι βαθιά και λεία και χωρίς σαθρά σημεία. Σημεία ατελειών επισκευάζονται τοπικά με τσιμεντοκονίαμα. Στη συνέχεια επαλείφεται η επιφάνεια των ρύσεων με υγρή ελαστομερή ασφαλική κόλλα, ψυχρής εφαρμογής.

4. Στεγανωτικές – Αντιριζικές στρώσεις

Για την προστασία των υποκείμενων δομικών στοιχείων από την επιθετική συμπεριφορά των ριζών των φυτών είναι απαραίτητη η στεγάνωση του δώματος με διπλή στρώση αντιριζικών ασφαλικών μεμβρανών, πλήρως επικολλημένες στην υποκείμενη επιφάνεια. Οι μεμβράνες αυτές αποτελούνται από τροποποιημένη άσφαλτο (APP -10°C ή SBS -20°C), με εσωτερικό οπλισμό Spunbond πολυεστέρα, υψηλών μηχανικών αντοχών και έχουν άνω και κάτω επικάλυψη φιλμ πολυαιθυλενίου. Εμπεριέ-

χουν δε στην μάζα τους ειδικό αντιριζικό πρόσθετο για προστασία από την διάτρηση των ριζικών συστημάτων.

5. Προστασία στεγανωτικής στρώσης

Ακολουθεί προστατευτική στρώση από υψηλής πυκνότητας φύλλο πολυαιθυλενίου (HDPE), πάνω από τη στεγανωτική στρώση, για να αποφευχθεί πιθανός «τραυματισμός» της στεγανωτικής μεμβράνης.

6. Αποστραγγιστική στρώση

Επάνω από την προστατευτική στρώση τοποθετείται η στρώση αποστράγγισης. Η σύγχρονη τεχνολογία φυτεμένων δωματίων προτείνει έναντι του χαλικιού, πολυστρωματικές αποστραγγιστικές μεμβράνες, οι οποίες συνδυάζουν τις στρώσεις διήθησης, αποστράγγισης και διαχωρισμού-προστασίας σε ένα προϊόν, ενοποιημένο και εξαιρετικά ελαφρύ. Οι αποστραγγιστικές μεμβράνες αποτελούνται συνήθως από διάτρητο φύλλο πολυστερίνης με κωνοειδείς προεξοχές ορισμένου πάχους και επικολλη-

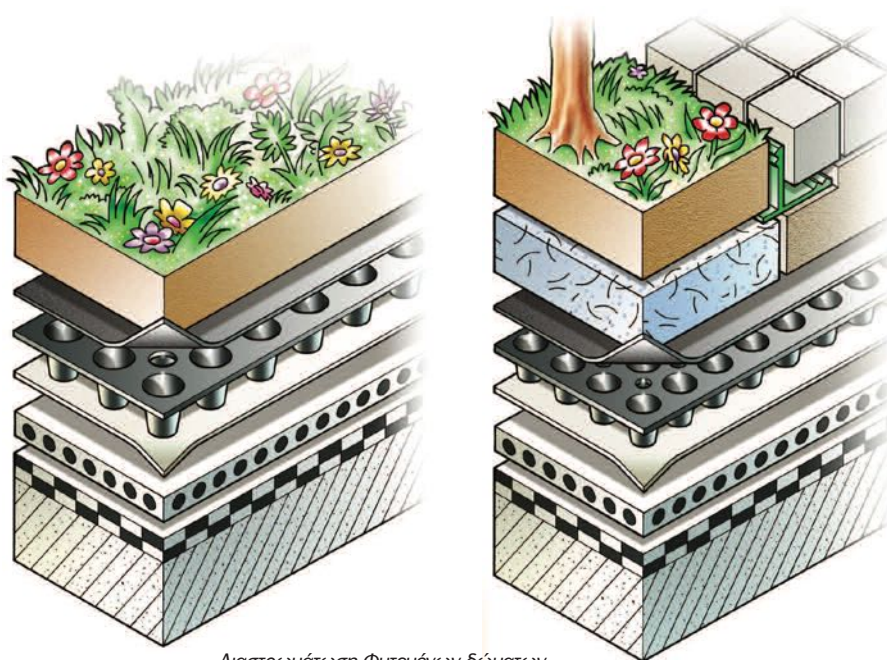
μένων αμφίπλευρα, δύο μη υφασμένων γεωϋφασμάτων. Ο κωνοειδής πυρήνας τους είναι διάτρητος έτσι ώστε αφ'ενός να αποστραγγίζει τα πλεονάζοντα νερά και αφ'ετέρου να συγκρατεί εντός των κώνων σημαντική ποσότητα νερού για την απαιτούμενη υγρασία του κηπευτικού χώματος, εξασφαλίζοντας έτσι οικονομία ποτίσματος και άριστη λειτουργία του κήπου.

7. Υπόστρωμα Φύτευσης

Επάνω από τις αποστραγγιστικές μεμβράνες διαστρώνεται το υπόστρωμα φύτευσης, που είναι μείγμα ανόργανων και οργανικών ουσιών με ποιότητες ανάλογα με τον τύπο φύτευσης για τον οποίο προορίζεται (εκτατικός ή εντατικός). Το υλικό αυτό είναι ελαφρύτερο από το παραδοσιακό «κηπόχωμα», σε μορφή συμπυκνωμένη και κορεσμένη από υγρασία, και δίνει επίσης λύση στο θέμα της στατικής επιβάρυνσης του δώματος.

8. Φύτευση

Ακολουθεί φύτευση εκτατικού ή εντατικού τύπου.

«Διαστρωμάτωση Φυτεμένων δώματων»

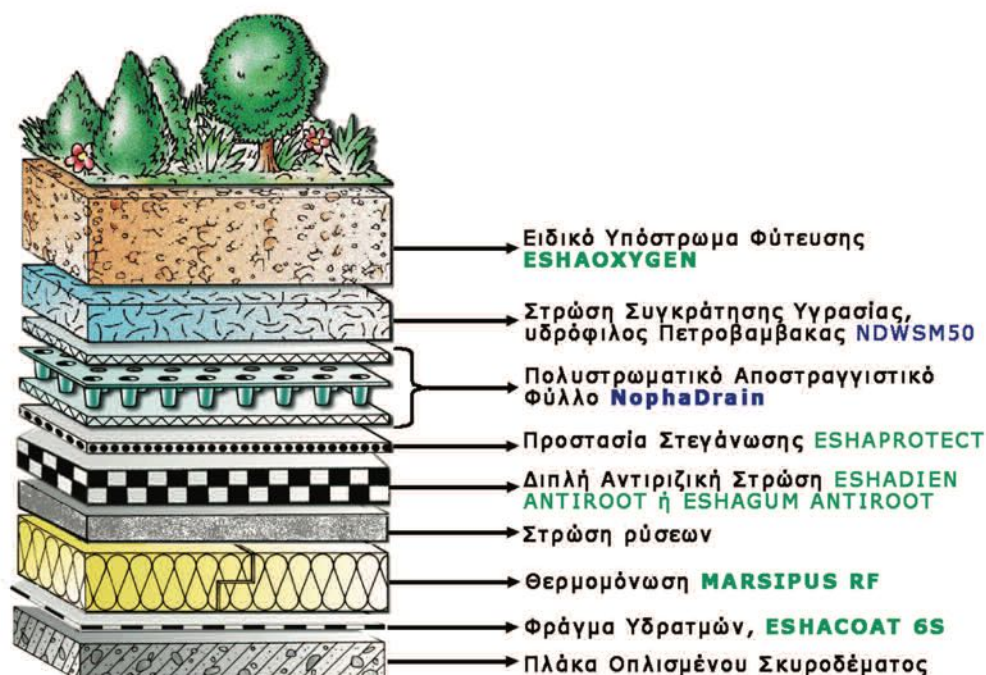
Σύστημα φυτεμένου δώματος **ESHAOXYGEN**

ESHAOXYGEN, το κορυφαίο σύστημα φυτεμένου δώματος, αποτέλεσμα της δυναμικής και επιτυχημένης συνεργασίας της **ESHA** (Ελληνική Βιομηχανία που έχει ταυτίσει το όνομά της με την έννοια της ποιοτικής στεγανοποίησης στην Ευρωπαϊκή αγορά) και της **Nophadrain** (Ολλανδική εταιρία με τα πλέον καινοτόμα συστήματα αποστράγγισης) ήρθε να κατακτήσει την ελληνική αγορά.

Μοντέρνα υλικά νέας τεχνολογίας με πολλές ταυτόχρονες λειτουργίες σχεδιασμένα σύμφωνα με τις Γερμανικές προδιαγραφές **FLL** με όλες τις απαραίτητες πιστοποιήσεις **CE, ISO9001**.

- Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία του συστήματος είναι η στεγανοποίηση, η οποία επιτυγχάνεται με διπλή στρώση ασφαλτικών αντιριζικών στεγανωτικών μεμβρανών **ESHAGUM Antiroot** ή **ESHADIEN Antiroot**, από τροποποιημένη άσφαλτο, με εσωτερικό οπλισμό πολυεστερικό ύφασμα υψηλών μηχανικών αντοχών και άνω και κάτω επικάλυψη φιλμ πολυαιθυλενίου.
- Η τεχνολογία φυτεμένων δωμάτων της **Nophadrain** καταργεί το παραδοσιακό χαλίκι ως μέσο αποστράγγισης και προτείνει πολυστρωματικά αποστραγγιστικά φύλλα **ND4+1, ND 4+1H, ND5+1 και ND6+1**. Τα προϊόντα αυτά συνδυάζουν τις στρώσεις διήθησης, αποστράγγισης και διαχωρισμού-προστασίας σε ένα προϊόν, εξαιρετικά ελαφρύ, το οποίο τοποθετείται εύκολα και γρήγορα. Κάτω από το αποστραγγιστικό φύλλο τοποθετείται η μεμβράνη **ESHAPROTECT**, η οποία προστατεύει τη στεγανωτική μεμβράνη από μηχανικές καταπονήσεις κατά την κατασκευή και τη συντήρηση του κήπου.
- Μια ειδικά σχεδιασμένη πλάκα υδρόφιλου πετροβάμβακα (**ND WSM-50**) τοποθετείται κάτω από το κηπευτικό χώμα και λειτουργεί ως δεξαμενή αποθήκευσης νερού, (40L/m²) αποθηκεύοντας το νερό της βροχής ή του ποτίσματος και το αποδίδει στη συνέχεια στα φυτά με φυσικό τρόπο, μέσω τριχοειδούς αναρρίχησης.
- Το σύστημα συμπληρώνεται με το υποστρώματα φύτευσης **EshaOxygen GM Intensive & Extensive** καθώς και από διάφορα βοηθητικά προϊόντα όπως υδρορροές, θυρίδες επίσκεψης, διαχωριστικά τεμάχια για περιοχές μη φύτευσης κλπ.

η ανθρώπινη ασφάλεια
είναι στον πυρήνα μας

**Το πλέον προηγμένο σύνθετο πάνελ αλουμινίου,
με άκαυστο πυρήνα, για την πρόσοψη ενός κτιρίου.**

Το σύνθετο πάνελ αλουμινίου **etalbond® A2** έχει ελεγχθεί σύμφωνα με το πρότυπο EN 13501-1 και έχει επίσημα καταταγεί στην κατηγορία A2 s1 d0. Ως μέρος συστήματος πρόσοψης κατέχει τις σημαντικότερες διεθνείς πιστοποιήσεις και είναι ιδανικό για ψηλά κτίρια, καθώς και για κτίρια μεγάλης επισκεψιμότητας.

Το **etalbond® A2** είναι ελαφρύ, άκαμπτο και τελείως επίπεδο. Διατίθεται σε ποικιλία χρωμάτων υψηλής αντοχής, που καλύπτουν οποιαδήποτε ανάγκη.

ELVAL COLOUR
Power to imagine

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

Εκτός των εξελίξεων που αφορούν στο «Ελληνικό», μια υπόθεση που το τελευταίο διάστημα βρίσκεται στο επίκεντρο των συζητήσεων και ενέχει δυναμική... «πρέσβειρας» προσέληκσης επενδυτών στην Ελλάδα, είναι η επένδυση της El Dorado δια της «Ελληνικός Χρυσός» στη Χαλκιδική.

Η θετική για την εταιρεία κρίση του ΣτΕ, όσον αφορά σε καθυστερούμενες από το ΥΠΕΝ άδειες που ήταν αναγκαίες για την εξέλιξη των εργασιών σε Σκουριές και Ολυμπιάδα, αλλά και η άμεση ανταπόκριση του ΥΠΕΝ με την έκδοση των επίμαχων αδειών, οδήγησαν την μητρική εταιρεία, από τον Καναδά, να ανακοινώσει το «ξεπάγωμα» της επενδυτικής δραστηριότητας στη Χαλκιδική.

Πιο συγκεκριμένα, οι άδειες που χορήγησε το υπουργείο Περιβάλλοντος αφορούν:

- Στην εγκατάσταση ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού των Βοηθητικών Εγκαταστάσεων και Υποδομών Εξυπηρέτησης του υπο έργου «Μεταλλευτικές Εγκαταστάσεις Σκουριών» και την αντίστοιχη στατική μελέτη, σε συνέχεια εγκεκριμένης τεχνικής μελέτης του υποέργου «Μεταλλευτικές Εγκαταστάσεις Σκουριών», του έργου «Μεταλλευτικές – Μεταλλουργικές Εγκαταστάσεις Μεταλλείων Κασσάνδρας».
- Στην επικαιροποίηση και έγκριση Συμπληρωματικού Τεύχους της τεχνικής μελέτης του υποέργου «Μεταλλευτικές Εγκαταστάσεις Ολυμπιάδας» του έργου «Μεταλλευτικές – Μεταλλουργικές Εγκαταστάσεις Μεταλλείων Κασσάνδρας».
- Στην τροποποίηση της άδειας εγκατάστασης ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού της «Μονάδας Εμπλουτισμού Σκουριών», του υπο έργου «Μεταλλευτικές Εγκαταστάσεις Σκουριών».

Στις Σκουριές, οι άδειες επιτρέπουν την εγκατάσταση του μηχανολογικού και ηλεκτρικού εξοπλισμού στο εργοστάσιο εμπλουτισμού, το οποίο θα αποπερατωθεί,

ενώ θα τοποθετηθούν επιπρόσθετες εγκαταστάσεις. Δόθηκε έτσι το «πράσινο φως» για τη διεκδίκηση της οικοδομικής άδειας που απαιτείται για την αποπεράτωση του εργοστασίου εμπλουτισμού.

Με βάση τα παραπάνω, στην ουσία η «Ελληνικός Χρυσός» **συνεχίζει τις εργασίες που σταμάτησαν το 2017 στις Σκουριές, προχωρώντας και σε δαπάνες ύψος 5.000.000 δολλαρίων** για κτιριακές εγκαταστάσεις προστασίας του εξοπλισμού της, ξεκινά την εγκατάσταση αναβαθμισμένου υποσταθμού ηλεκτρικού ρεύματος στην Ολυμπιάδα και την κατασκευή βοηθητικών εγκαταστάσεων, ενώ βάζει σε τροχιά υλοποίησης το business plan για τις Σκουριές, με επενδύσεις συνολικής εκτιμώμενης αξίας ύψους ενός (1) δισεκατομμυρίου ευρώ.

Ιδιαίτερη σημειολογία συνοδεύει την ανακοίνωση της El Dorado, βάσει της οποίας «το Υπουργείο και η Εταιρεία συνεργάζονται για μια αμοιβαία αποδεκτή πορεία προς την κατεύθυνση της οικοδόμησης

ασφαλών, σύγχρονων, παγκόσμιων λειτουργιών στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης για την εφαρμογή μεθόδου σταθεροποιημένων αποβλήτων στις Σκουριές», με χρήση τεχνολογίας που «θα μειώσει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα κατά περίπου 40% και την κατανάλωση νερού».

Μετά από σειρά ετών, που η εμφανής αντιπαράθεση της προηγούμενης κυβέρνησης με την εταιρεία εξέπεμπε στο διεθνές επενδυτικό περιβάλλον ένα μήνυμα περί ύπαρξης δυσμενούς επενδυτικού περιβάλλοντος, επισφαλούς για την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών, η επένδυση στη Χαλκιδική μετατρέπεται σε «πρεσβευτή» της αλλαγής κλίματος στην Ελλάδα υπέρ των επενδυτικών δραστηριοτήτων, αν και όχι άνευ όρων.

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε, ότι η ίδια αυτή ανακοίνωση, αναδεικνύει ως βασικό μέλημα τον περιορισμό του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των δραστηριοτήτων, ευθυγραμμιζόμενη με τις κυβερνητικές διαβεβαιώσεις (διατυπωμένες και από τον ίδιο τον πρωθυπουργό), περί αυστηρής τήρησης των περιβαλλοντικών όρων και προστασίας του περιβάλλοντος, σε κάθε μεγάλη επένδυση. **Στις Σκουριές, η Eldorado Gold έχει εντοπίσει ένα από τα σημαντικότερα και πλουσιότερα διεθνώς κοιτάσματα χαλκού και χρυσού.**

Σύμφωνα με παλαιότερη παρουσίαση της εταιρείας, η πρώτη φάση του έργου θα είναι εννεαετούς διάρκειας και θα είναι συνδυασμός επιφανειακής και υπόγειας εξόρυξης. Η δεύτερη φάση θα ακολουθήσει όταν περατωθεί η επιφανειακή εξόρυξη, σηματοδοτώντας και την αποκατάσταση του επιφανειακού ορύγματος, όπως και την επαναφορά της αρχικής μορφολογίας του εδάφους.

Σύντομα η Eldorado Gold αναμένεται να δώσει αναλυτικές λεπτομέρειες σχετικά

με το χρονοδιάγραμμα έναρξης παραγωγής των μεταλλείων στις Σκουριές, αλλιά και το ύψος των κεφαλαίων που θα επενδυθούν.

Το έργο θα δημιουργήσει 1000 θέσεις εργασίας στη φάση της κατασκευής, ενώ 700 άτομα θα απασχολούνται όσο τα μεταλλεία λειτουργούν. Σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία της «Ελληνικός Χρυσός», η επένδυση ως τώρα έχει υπερβεί το 1 δις ευρώ, ενώ έχει «αποδώσει» 330 εκατομμύρια ως έσοδα για το ελληνικό κράτος, απασχολώντας άμεσα 1.600 εργαζόμενους (σε ποσοστό 88% από τον οικείο Δήμο Αριστοτέλη) και εισφέροντας 21 εκατομμύρια ευρώ σε τοπικούς εργολάβους και προμηθευτές και 22 εκατομμύρια ευρώ σε δράσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης για την τοπική κοινωνία.

Στην πλήρη ανάπτυξή της, η επένδυση αναμένεται να δημιουργήσει

5.000 θέσεις εργασίας, να αποφέρει 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ ως έσοδα στο ελληνικό κράτος, δημιουργώντας έναν κύκλο εργασιών 4 δισεκατομμυρίων για Έλληνες προμηθευτές και εργολάβους, αποδίδοντας περίπου 1,5 δις ευρώ σε μισθούς και υπερβαίνοντας τα 80 εκατομμύρια ευρώ σε δράσεις ΕΚΕ για την τοπική κοινωνία. Ορισμένα από τα παραπάνω δεδομένα ενδέχεται προσεχώς να μεταβληθούν, εφόσον προχωρήσει η κυοφορούμενη αναθεώρηση της σύμβασης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και El Dorado, που θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και αύξηση των Royalties που θα δικαιούται το Ελληνικό Δημόσιο.

Επίσης, τα δεδομένα μπορεί να μεταβάλει και οι αποφάσεις που θα ληφθούν σε τοπικό επίπεδο με δεδομένη την πρόθεση της νέας Δημοτικής Αρχής του Δήμου Αριστοτέλη, να διεκδικήσει αυξημένα αντισταθ-

μιστικά οφέλη σε ετήσια βάση από την επενδύτρια εταιρεία, για έργα και παρεμβάσεις υπέρ της τοπικής κοινωνίας και για την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

Αξίζει τέλος, να σημειωθεί πως η **νέα Δημοτική Αρχή έχει προαναγγείλει συνεργασία με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, για τον έλεγχο των προδιαγραφών ασφαλείας συγκεκριμένων πτυχών της δραστηριότητας της επενδύτριας εταιρείας.**

Πλήθος κόσμου επισκέφτηκε το περίπτερο "13" της 84ης Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, όπου στο ειδικά **διαμορφωμένο stand του ΤΜΕΔΕ**, ενημερώθηκε για τις δράσεις και τις παροχές του Ταμείου, για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες, αλλά και τις αναπτυξιακές προοπτικές που διαμορφώνονται με βάση τις πρόσφατες εξελίξεις στον Κλάδο και την αγορά. Κατά τη διάρκεια της Έκθεσης, ο πρόεδρος του Ταμείου **Κωνσταντίνος Μακέδος** πραγματοποίησε πλήθος επαφών με κυβερνητικούς αξιωματούχους, εκπροσώπους της αντιπολίτευσης, της κεφαλαιαγοράς, του Τεχνικού Κόσμου και της επιστημονικής κοινότητας.

Όπως δήλωσε ο κ. Μακέδος: **«Το ΤΜΕΔΕ από κοινού με το ΤΕΕ και το ΤΕΕ/ΤΚΜ ήταν και φέτος παρόν** σε μία από τις σημαντικότερες διεθνείς εκθέσεις, που για 84η φορά διοργανώνεται στη Θεσσαλονίκη. Η ΔΕΘ αποτελεί παραδοσιακά την καλύτερη ευκαιρία για τους ανθρώπους της αγοράς και τον Τεχνικό Κόσμο να ενημερωθούν για τις δράσεις και τις παροχές του Ταμείου. Ταυτόχρονα προσφέρει άριστη ευκαιρία για διεύρυνση και εμπάθυνση σημαντικών συνεργασιών τόσο σε εθνικό όσο

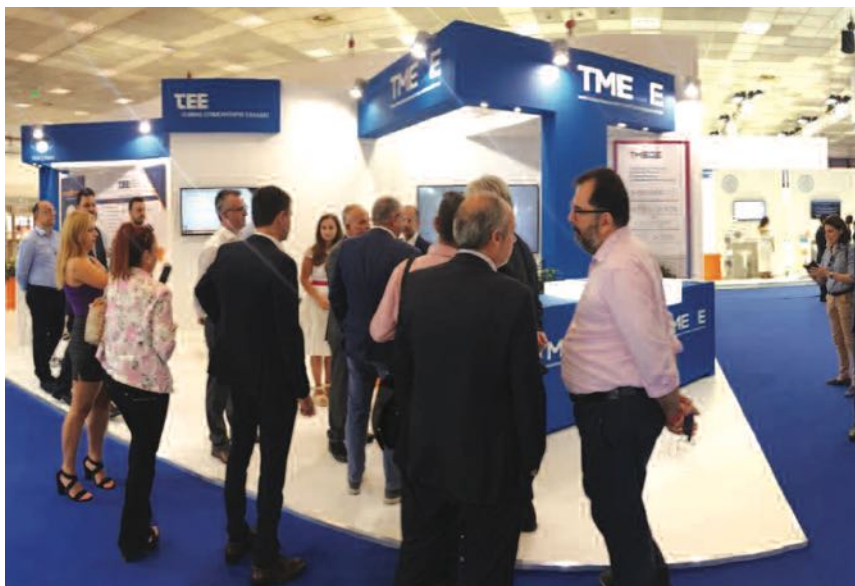
**Ανταποδοτικές,
εξειδικευμένες
ασφαλιστικές
καλύψεις
για τα Ενεργά Μέλη
του Ταμείου**

Άρθρο του προέδρου
του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.
Κωνσταντίνου Μακέδου

**ΤΑΜΕΙΟ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΡΓΩΝ Ν.Π.Ι.Δ.**
Π.Π. Γερμανού 3-5, Τ.Κ. 105 61
Αθήνα Τ: 210 3740546

και σε διεθνές επίπεδο. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, «οι εξαγγελίες του πρωθυπουργού, αλλά και η πολιτική βούληση για στιβαρή ανάπτυξη που ξεκάθαρα εκφράστηκε από όλους τους εκπροσώπους των πολιτικών κομμάτων γεμίζουν την αγορά με αισιοδοξία».

«Είναι προφανές ότι η Ελλάδα έχει μπει σε μία νέα εποχή, ενώ η εμπέδωση της νέας κανονικότητας ήδη φέρνει απτά θετικά αποτελέσματα στην οικονομία και την κοινωνία», τόνισε ο πρόεδρος του Ταμείου. Μάλιστα, ότι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των ενεργών μελών του Ταμείου τέθηκαν οι εξειδικευμένες ασφαλιστικές καλύψεις, που προσφέρει το ΤΜΕΔΕ και είναι προσαρμοσμένες στους ειδικούς κινδύνους των τεχνικών επαγγεμάτων.

Πλήθος κόσμου στο περίπτερο του ΤΜΕΔΕ στο πλαίσιο της 84ης ΔΕΘ

Ο υπουργός Υποδομών και Μεταφορών **Κώστας Αχ. Καραμανλίδης** με τον πρόεδρο του ΤΜΕΔΕ **Κωνσταντίνο Μακέδο**.

Ο γραμματέας της ΚΟ της ΝΔ και βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης **Σταύρος Καθαφάτης** με τον πρόεδρο του ΤΕΕ/ΤΚΜ **Πάρι Μπιλίλια** και τον πρόεδρο του ΤΜΕΔΕ **Κωνσταντίνο Μακέδο**.

Σημειώνεται ότι το ΤΜΕΔΕ από την 1η Αυγούστου 2019, προσφέρει για πρώτη φορά εξειδικευμένες ασφαλιστικές καλύψεις, προσαρμοσμένες στους ειδικούς κινδύνους των τεχνικών επαγγελματιών, διευρύνοντας συνεχώς τις ανταποδοτικές δράσεις για τα Ενεργά Μέλη του.

Το νέο **Ομαδικό Ασφαλιστικό Πρόγραμμα**, που δημιούργησε για τα Ενεργά Μέλη - Πιστούχους του το ΤΜΕΔΕ, βάσει των καταστατικών του διατάξεων και κατόπιν διενέργειας δημόσιου ανοικτού διαγωνισμού, με ανάδοχο τη μεγαλύτερη ασφαλιστική εταιρεία παγκοσμίως, την ALLIANZ, εδράζεται σε δύο πυλώνες: «Επαγγελματικής Αστικής Ευθύνης» και «Ζωής - Υγείας».

«Επαγγελματικής Αστικής Ευθύνης»: Οι πιστούχοι ή/και οι εταιρείες καλύπτονται εντός Ελλάδας για τα έργα ή/και τις υπηρεσίες, που προσφέρουν ως Μηχανικοί και για τα οποία έχει εκδοθεί Εγγυητική Επιστολή Καλής Εκτέλεσης, από την ημερομηνία έναρξης του προγράμματος. Οι παροχές ασφάλισης αφορούν σε κάλυψη:

Επαφές εκπροσώπων του Τεχνικού Κόσμου και της πολιτείας.

- Επαγγελματικής Αστικής Ευθύνης Μηχανικών για τη μελέτη, επίβλεψη ή την παροχή υπηρεσιών μελέτης – επίβλεψης
- Αστικής Ευθύνης έργου, που περιλαμβάνει τη Γενική Αστική Ευθύνη και την Αστική Ευθύνη Εργοδότη.

«Ζωής - Υγείας»: Οι πιστούχοι καλύπτονται όλο το 24ωρο, εντός και εκτός Ελλάδας με παροχές που αφορούν σε:

- Αποζημίωση από ατύχημα σε περίπτωση θανάτου, μόνιμης, ολικής ή μερικής αναπηρίας
- Ημερήσιο νοσοκομειακό επίδομα από ασθένεια ή ατύχημα

Όπως υπογράμμισε ο κ. Μακέδος, «για το Ταμείο μας στρατηγική επιλογή είναι η συνεχής διεύρυνση του αναπτυξιακού ρόλου του στη στήριξη του Τεχνικού Κόσμου, της μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας, συμβάλλοντας έμπρακτα στην εμπέδωση της νέας κανονικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης στην Ελλάδα. Με αξιοπιστία και εξωστρέφεια χτίζουμε το μέλλον».

Για περισσότερες πληροφορίες:
www.tmede.gr

Η προσέγγιση της ΓΣΕΕ και του Ινστιτούτου Εργασίας, για την Ελληνική Οικονομία και την Απασχόληση

Η δημόσια συζήτηση ακόμα και το 2019 που ήταν εκλογικό έτος, περιορίστηκε κυρίως στην καλλιέργεια κλίματος ευφορίας ως προς την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις προοπτικές της ως αποτέλεσμα είτε μιας μη διατηρήσιμης επιδοματικής ευμερίας, είτε της επίδρασης της μείωσης της φορολογίας. Η οικονομική πολιτική πρέπει με πραγματισμό να αντιμετωπίσει τις χρόνιες διαρθρωτικές, παραγωγικές και μακροοικονομικές ανισορροπίες και να δημιουργήσει ισχυρούς, επεκτατικούς και διατηρήσιμους αναπτυξιακούς πυλώνες.

Παρά τη σχετική εξισορρόπηση του μείγματος δημοσιονομικής πολιτικής, η δημοσιονομική προσαρμογή της χώρας στηρίχτηκε το 2018 στην αύξηση των φορολογικών εσόδων. Ο δείκτης έμμεσοι-άμεσοι φόροι, αν και μειωμένος έναντι του 2017, διαμορφώθηκε σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης στο υψηλό 1,68.

Μείωση κατά 130 εκατ. ευρώ κατέγραψαν το 2018 και οι κοινωνικές παροχές. Συγκριτικά με το 2009 οι κοινωνικές παροχές έχουν υποχωρήσει κατά 21,7%. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την πτώση των δημόσιων επενδύσεων, δημιουργεί σοβαρές αναπτυξιακές ελλείψεις.

Οι πολιτικές λιτότητας και υπερηλιονοσμάτων έχουν επιβαρύνει σημαντικά το προσαρμοσμένο ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, το οποίο την περίοδο 2009-2017 σημείωσε πτώση 33,7%, διαταράσσοντας τη μακροοικονομική και τη χρηματοπιστωτική συνοχή της οικονομίας.

Τα υπερηλιονοσμάτα των τελευταίων ετών έχουν συμβάλει στην αναβάθμιση της χρηματοπιστωτικής φερεγγυότητας του δημόσιου τομέα. Δεδομένης όμως της απουσίας ισχυρής επεκτατικής δυναμικής και της εύθραυστης χρηματοπιστωτικής κατάστασης του ιδιωτικού τομέα, η διατηρήσιμη αναβάθμιση της πιστοληπτικής φερεγγυότητας της οικονομίας θα εξαρτηθεί –μεταξύ άλλων– από την ενίσχυση και τη μονιμοποίηση μέτρων στήριξης του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών σε συνδυασμό με την ενεργοποίηση των δημόσιων επενδύσεων.

Το 2018 η ελληνική οικονομία δεν επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από την τάση επιβράδυνσης που επικρατεί σε παγκόσμιο επίπεδο. Ωστόσο, παρά τους θετικούς ρυθμούς μεγέθυνσης, παρατηρείται μια συνεχόμενη δυναμική απόκλισης από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης και τα κράτη-μέλη της νότιας περιφέρειάς της.

Η οικονομική μεγέθυνση εξακολουθεί να βασίζεται στην ιδιωτική κατανάλωση, η οποία το β' εξάμηνο του 2018 αυξήθηκε κατά 700 εκατ. ευρώ περίπου σε πραγματικούς όρους.

Οι πραγματικές ακαθάριστες επενδύσεις μειώθηκαν το β' εξάμηνο του 2018 κατά 3,41 δισ. ευρώ, εξέλιξη που αποτυπώνει για ακόμη μια

Ανδρέας Στοϊμενίδης
Πρόεδρος ΟΣΕΤΕΕ/ΣΤΥΕ
Μέλος Αντιπροσωπείας ΤΕΕ

ΟΣΕΤΕΕ/ΣΤΥΕ

φορά την αποτυχία των Προγραμμάτων Οικονομικής Προσαρμογής να δημιουργήσουν αναπτυξιακές προϋποθέσεις.

Μεταξύ Ισπανίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας αλλιά και του μέσου όρου της Ευρωζώνης, η Ελλάδα έχει το χαμηλότερο μερίδιο μισθών επί της προστιθέμενης των μη-χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων, το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό κέρδους μετά φόρων και μακράν τη χαμηλότερη επενδυτική δραστηριότητα. Η επενδυτική συμπεριφορά του επιχειρηματικού τομέα της οικονομίας μπορεί να ερμηνευτεί, πέραν του δομικού προβλήματος της έλλειψης ποιοτικής επιχειρηματικότητας, από την εύθραυστη χρηματοοικονομική κατάσταση του τομέα και την απομόχλευσή του, συνέπειες των προ κρίσης επενδυτικών και χρηματοδοτικών επιλογών του.

Η χρηματοοικονομική θέση των νοικοκυριών είναι ιδιαίτερα εύθραυστη λόγω αρνητικών νέων αποταμιεύσεων και χαμηλού επιπέδου εισοδημάτων σε σχέση με τις δανειακές τους υποχρεώσεις. Με δεδομένη την εξάρτηση της δυναμικής της οικονομίας από την εγχώρια κατανάλωση, η χρηματοοικονομική κατάσταση των νοικοκυριών περιορίζει τις προσδοκίες αναπτύ-

ξιακής δυναμικής της οικονομίας.

Οι ροές απασχόλησης των τελευταίων ετών δημιουργούν σχετική αισιοδοξία, ωστόσο η κατάσταση της αγοράς εργασίας σε όρους ποιότητας νέων θέσεων εργασίας και προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων απέχει από το να θεωρείται ικανοποιητική.

Το χρηματικό κόστος από την απώλεια μίας θέσης εργασίας για ένα έτος ανήλθε κατά το 2018 σε 8.126 ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 50% του μέσου καθαρού εισοδήματος από εργασία. Το υψηλό κόστος απώλειας εργασίας αποτυπώνει τις αδυναμίες της κοινωνικής πολιτικής και την περιορισμένη διαπραγματευτική ισχύ της εργασίας στην Ελλάδα. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το επίδομα ανεργίας αναπληρώνει μόλις το 27% του μέσου μισθού.

Η πρόσφατη αύξηση του κατώτατου μισθού σε 650 ευρώ μικτά ή κατά 10,9% και η κατάργηση του υποκατώτατου μισθού, η οποία αντιστοιχεί σε αύξηση 27% για τους νέους κάτω των 25 ετών, αντισταθμίζουν περίπου το μισό της αρχικής μισθολογικής μείωσης των εργαζομένων που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό. Το 2018 στον ιδιωτικό τομέα 571 χιλιάδες άτομα αμείβονταν με μισθό κάτω των 500 ευρώ, ενώ 251 χιλιάδες άτομα αμείβονταν με μισθό κάτω των 250 ευρώ.

Η περίοδος 2009-2017 συνοδεύτηκε από ιδιαίτερα αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις, όπως εκφράζονται από τους σχετικούς δείκτες φτώχειας και ανισότητας. Ταυτόχρονα, η εξέλιξη των εν λόγω δεικτών εμφανίζεται να ακολουθεί τις μεταβολές του οικονομικού κύκλου και ιδίως της ανεργίας στην ελληνική οικονομία κατά την περίοδο εφαρμογής των πολιτικών λιτότητας, καθώς οι αρνητικές τους επιδόσεις προσεγγίζουν το μέγιστο επίπεδο κατά την περίοδο. Ωστόσο, από το 2014 και μετά οι δείκτες φτώχειας και οικονομικής ανισότητας σημειώνουν βελτίωση. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ο δείκτης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού εμφανίζει σταθερή υποχώρηση επί τρία συναπτά από 36% το 2014 σε 34,8% το 2017. Καθοριστικός παράγοντας για τη συγκράτηση του ποσοστού φτώχειας στην Ελλάδα σε σχέση με την ΕΕ συνιστούν οι μεταβιβάσιμες πληρωμές, και ειδικά εκείνη των συντάξεων. Ωστόσο, η αύξηση της απασχόλησης και των συνολικών εισοδημάτων στα ελληνικά νοικοκυριά που σημειώνεται τα τελευταία έτη έχει συμβάλει στη μείωση της εξάρτησης από τις κοινωνικές μεταβιβάσεις. Όσον αφορά τις επιμέρους κοινωνικές ομάδες, το 2017 παρατηρείται σχετική βελτίωση των συνολικών διαβίωσής τους σε σχέση με το 2016, με εξαίρεση τους μισθωτούς εργαζομένους.

Ένα ζήτημα στο οποίο επικεντρώθηκε η φετινή Ετήσια Έκθεση είναι το κατά πόσο η υποχώρηση του ποσοστού φτώχειας και ανεργίας

αφορά συνολικά τους εργαζομένους της χώρας ή εάν υπάρχουν ενδείξεις περιθωριοποίησης συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων. Από τις σχετικές εκτιμήσεις προκύπτει όξυνση των εισοδηματικών διαφορών στην αγορά εργασίας μεταξύ των εργαζομένων διαφορετικής εργασιακής έντασης, επιδείνωση της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας, καθώς και των μεταναστών σε σχέση με τους κατοίκους με ελληνική ιθαγένεια.

Οι σχετικές εμπειρικές εκτιμήσεις επιβεβαιώνουν την πάγια θέση του ΙΝΕ ΓΣΕΕ ότι οι ασκούμενες πολιτικές των ΠΟΠ δεν ενεργοποίησαν διαρθρωτικούς και τεχνολογικούς μετασχηματισμούς που θα συνέβαλλαν στην ουσιαστική αναβάθμιση του εγχώριου παραγωγικού υποδείγματος. Αντιθέτως, η νεοφιλελεύθερη εμμονή στη συμπίεση του μισθολογικού κόστους και στην απορρύθμιση της αγοράς εργασίας ευνόησε την ανάπτυξη δραστηριοτήτων χαμηλού τεχνολογικού επιπέδου και έντασης γνώσης. Αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές από το γεγονός ότι οι επενδύσεις στη μεταποίηση αναπροσανατολίζονται σε δραστηριότητες σχετικά χαμηλής τεχνολογικής έντασης.

Συμπερασματικά και με βάση τα παραπάνω αναφερόμενα στοιχεία, μπορούμε να πούμε ότι έπειτα από σχεδόν εννέα χρόνια λιτότητας και οικονομικής προσαρμογής, η ελληνική οικονομία δεν εμφανίζει ακόμη ισχυρές ενδείξεις μετάβασης

σε μια διατηρήσιμη επεκτατική δυναμική. Η αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης της οικονομίας και των προοπτικών της θα πρέπει να γίνει με ρεαλισμό και βάσει των οικονομικών και των κοινωνικών δεδομένων. Η καλλιέργεια πολύ αισιόδοξων προσδοκιών σχετικά με το τέλος της κρίσης μπορεί να οδηγήσει σε εφραυχασμό ως προς τις αναγκαίες θεσμικές παρεμβάσεις και πολιτικές. Η απουσία του κόσμου της εργασίας είναι μεγάλη για το εάν έχουμε αφήσει οριστικά πίσω μας τη λιτότητα και την υποβάθμιση του βιοτικού μας επιπέδου. Η ποιότητα των εργασιακών σχέσεων, οι αμοιβές και το καθεστώς προστασίας των εργαζομένων και των ανέργων δεν αποτυπώνουν συνθήκες μιας αναπτυγμένης οικονομίας και κυρίως δεν απονέμουν σεβασμό σε θεμελιώδη εργασιακά δικαιώματα. Είναι εθνική ανάγκη να γίνει με ρεαλισμό και υπευθυνότητα ουσιαστική δημόσια συζήτηση για το μέλλον της χώρας και τη μετάβασή της σε ένα νέο μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης. Η ψηφιοποίηση και η ενίσχυση της παραγωγικής διάρθρωσης της οικονομίας, η απασχόληση, οι αμοιβές και η ποιότητα των εργασιακών σχέσεων, η επιστροφή του ανθρώπινου κεφαλαίου που έφυγε από τη χώρα μέσα στην κρίση και η ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και των δημοκρατικών θεσμών αποτελούν μείζονες προκλήσεις για την Ελλάδα τα επόμενα χρόνια. Η εκτίμηση της Γενικής Συνομοσπονδίας, όπως αυτή τεκμηριώνεται από

την εμπειρική ανάλυση της παρούσας Έκθεσης, είναι ότι υπάρχουν δυνατότητες αλλά και πολλές αδυναμίες. Οι ενδείξεις οδηγούν στη διαπίστωση ότι πρέπει να γίνουν πολλά και γρήγορα για να δρομολογηθούν οι απαραίτητοι παραγωγικοί και μακροοικονομικοί μετασχηματισμοί που θα διαμορφώσουν συνθήκες σταθεροποίησης και δυναμικής μεγέθυνσης. Μηροστά μας έχουμε επίσης ένα αβέβαιο διεθνές περιβάλλον που πιθανά να περιορίσει τους βαθμούς ελευθερίας τους οποίους η Ελλάδα άρχισε να δημιουργεί με την έξοδο της από τα Προγράμματα Οικονομικής Προσαρμογής. Για τη Συνομοσπονδία η περαιτέρω ενίσχυση της προστασίας της εργασίας, των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των εισοδημάτων, καθώς επίσης και η δημιουργία νέων, ποιοτικών θέσεων εργασίας αποτελούν παρεμβάσεις που δημιουργούν νέο πλούτο και θωρακίζουν τη δημοκρατία στη χώρα μας. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να αποτελούν τους θεμελιώδεις λίθους του αναπτυξιακού σχεδιασμού της οικονομίας. Η προβληματική αυτή θεμελιώνει τις καθημερινές παρεμβάσεις, θέσεις, προτάσεις, καθώς και τις διεθνείς πρωτοβουλίες της Συνομοσπονδίας.

The Innovation in gas flue systems

almeva Hellas OE
Ζακύνθου 12
GR-14452 Μεταμόρφωση,
Αθήνα, Ελλάδα
Τηλ.: +30 210 2322970
E-mail: info@almeva.gr
web: www.almeva.gr

Συστήματα πλαστικών καμινάδων κατασκευασμένα από Ομοπολυμερές Πολυπροπυλένιο (PPH) για λέβητες συμπίκνωσης φυσικού αερίου ή πετρελαίου κατά EN 14471.

- **STARR, STARR UV, STARR DW** | Άκαμπτο σύστημα καπνοδόχων συμπικνωμάτων
- **FLEX, FLEX UV** | Εύκαμπτο σύστημα καπνοδόχων συμπικνωμάτων
- **LIK, LIL, LIB, LAL, LAB** | Ομοκεντρικά συστήματα απαγωγής καυσαερίων για εσωτερική ή εξωτερική χρήση
- **ZUB** | Εξαρτήματα στήριξης, αποχέτευσης, ουδετεροποιητές συμπικνωμάτων, κ.α.
- Πρόσθετα συστήματα Inox για εσωτερική επένδυση καμινάδων με συμβατικούς λέβητες, λογισμικό υπολογισμού καμινάδων kesa-aladin κατά EN13384-1 ή EN13384-2, ανεμιστήρες καμινάδας για βεβηρασμένο εκλυσμό exodraft.

exodraft

kesa aladin

Δεν αναπτύξαμε ένα νέο σύστημα καπνοδόχου, το βελτιώσαμε!

Απόσυρση του Σχεδίου Νόμου «Αναπτυξιακό Πολυνομοσχέδιο»

Το κρίσιμο Σχέδιο Νόμου με τον τίτλο «Αναπτυξιακό Πολυνομοσχέδιο» δόθηκε για ολιγοήμερη διαβούλευση έξι (6) ημερών σε αντίθεση με όσα ορίζει ο πρόσφατος Νόμος για το επιτελικό κράτος, ο οποίος προβλέπει ελάχιστη διαβούλευση δύο εβδομάδων. Στα 88 άρθρα του περιλαμβάνονται πληθώρα διατάξεων που αφορούν στις διαδικασίες αδειοδοτήσεων Στρατηγικών και άλλων Επενδύσεων και πληθώρα άλλων διατάξεων. Βασική του φιλοσοφία αποτελεί η με «πάση θυσία» διευκόλυνση των επενδύσεων σε βάρος κοινωνικών δικαιωμάτων, Δημοσίου Ελέγχου και περιβαλλοντικής προστασίας. Για το λόγο αυτό ζητάμε και την απόσυρση του, τον εξ αρχής διάλογο με όλους τους εμπλεκόμενους και την τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών και προθεσμιών.

Ενδεικτικά αναφέρουμε διατάξεις που θεωρούμε προβληματικές:

Για εμάς τα κριτήρια για τις στρατηγικές και σημαντικές επενδύσεις δεν θα πρέπει να είναι μόνο το ποσό της επένδυσης και ο αριθμός των εργαζομένων που θα απασχοληθούν αλλά και ο βιώσιμος και αειφόρος χαρακτήρας τους. Επενδύσεις μακροπρόθεσμες με σεβασμό στο περιβάλλον και στην κοινωνία είναι επενδύσεις δημοσίου συμφέροντος.

Είναι αδιανόητο να υπάρχει η μετακύληση της ευθύνης και η συνεχής απειλή πειθαρχικών διώξεων Υπαλλήλων αν σε διάστημα μόλις ενός μήνα δε γνωμοδοτήσουν, τη στιγμή που η πολυνομία, η πολυπλοκότητα και ασάφεια της νομοθεσίας (και ειδικά των Χωροταξικών σχεδίων), η επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ φορέων, η προαπαιτούμενη γνωμοδότηση Συλλογικών Οργάνων (που δεν έχουν μέλη Δημοσίου Υπαλλήλους αλλά επιστήμονες), όσο και τεράστια ελλείμματα στελέχωσης και ο φόρτος εργασίας οδηγούν στην

αναποτελεσματικότητα και αυτά είναι που οφείλουν να επιλυθούν.

Οι Υπάλληλοι που ελέγχουν επενδυτικά σχέδια εκατομμυρίων με τεράστιες επιπτώσεις δε μπορούν να κάνουν ευσυνείδητα την υπεύθυνη δουλειά τους **υπό τη δαμόκλειο σπάθη πειθαρχικών διώξεων και αυταρχισμού**. Είναι προφανές ότι οι απειλές διώξεων δε θα περιοριστούν στις “Στρατηγικές Επενδύσεις” αλλά θα επεκταθούν στο σύνολο των αδειοδοτήσεων – ελέγχων (Άρθρο 1).

Διαφωνούμε ριζικά με την κατεύθυνση αντικατάστασης των αναγκαίων νόμων και σταθερών σχέσεων εργασίας στο Δημόσιο με τη **μερική απασχόληση Ιδιωτικού δικαίου** που εισάγει η παρ. 18 του Άρθρου 55. Με την παράγραφο αυτή για πρώτη φορά σε Δημόσιες Υπηρεσίες “για την αντιμετώπιση εκτάκτων ή επειγουσών αναγκών συμφωνείται με **σύμβαση ορισμένου χρόνου διάρκειας μέχρι έξι (6) μηνών. Μερική απασχόληση που δεν υπερβαίνει τις τέσσερις (4) ώρες ημερησίως**.” Δηλαδή το συνεχώς μειούμενο προσωπικό των Υπηρεσιών θα αντικαθίσταται σταδιακά -και λόγω του περιορισμού των προσλήψεων- με ανακυκλούμενους εργαζόμενους ορισμένου χρόνου και περιορισμένου ωραρίου που όπως όλοι καλά γνωρίζουμε δε μπορούν να υπογράψουν διοικητικές πράξεις αλλά απλά ανακυκλώνουν την ανεργία.

Το πολυνομοσχέδιο επιχειρεί να διευκολύνει τις επενδύσεις απλοποιώντας τις διαδικασίες αδειοδότησης όμως δεν κάνει καμία διαφοροποίηση ανάμεσα στους διαφορετικούς τύπους επενδύσεων κατά χρήση (βιομηχανία, υποδομή, τουρισμός, κλπ) καταργώντας εξίσου ολόκληρα στάδια της υφιστάμενης διαδικασίας (γνωμοδοτήσεις ή/και εγκρίσεις, κλπ.) χωρίς να εξετάζεται το επίπεδο των επιπτώσεων. Γνώμη

μας είναι ότι απαιτείται **ενίσχυση των αδειοδοτικών και ελεγκτικών μηχανισμών**, ανάδειξη του συμβουλευτικού και υποστηρικτικού ρόλου τους, αναβάθμιση του ελεγκτικού έργου, εντατικοποίηση των ελέγχων και αναβάθμιση των αντίστοιχων Δημόσιων Υπηρεσιών με τεχνογνωσία – επιμόρφωση και παροχή των απαιτούμενων μέσων. Μόνο έτσι μπορεί να εξασφαλισθεί το συνολικό Δημόσιο Συμπέρον και να μην αφεθούν ανεξέλεγκτα τα ιδιωτικά συμφέροντα (Άρθρα 10,11,14,15).

Ο γενικός κανόνας τους είναι πρώτα να ξεκινούν τη λειτουργία τους οι επιχειρήσεις και να διενεργείται **εκ των υστέρων ο έλεγχος των απαιτούμενων δικαιολογητικών**. Σε αυτό το πλαίσιο, μια επιχείρηση δεν θα χρειάζεται πλέον - εκτός της άδειας εγκατάστασης- ούτε άδεια λειτουργίας και θα αρκεί μια απλή γνωστοποίηση ότι ξεκινά τη δραστηριότητά της. Για τις επιχειρήσεις εντός των πάρκων θεσμοθετούνται χαμηλότερες κατηγορίες περιβαλλοντικής κατάταξης, έτσι ώστε να χρειάζονται απλούστερη περιβαλλοντική αδειοδότηση. Είναι προφανές ότι σύντομα θα βρεθούμε μπροστά στον κίνδυνο πρώτα να αδειοδοτούμε δραστηριότητες και στη συνέχεια να πληρώνουμε πληθυσμό τιμήματα αποκατάστασης βλαβών (Άρθρα 11 - 13).

Ο Ενιαίος Ψηφιακός Χάρτης δύναται να ανατεθεί σε ιδιωτικό φορέα, το οποίο μας βρίσκει κάθετα αντίθετους καθώς τα δεδομένα που θα συγκεντρώνει είναι κρίσιμα και πρέπει να παραμείνουν υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του Δημοσίου. Επίσης το πλήθος, η ενημέρωση - διόρθωση και η επικαιροποίηση τους είναι τέτοιο που θα πρέπει να εξασφαλισθεί η απρόσκοπτη συνεργασία μεταξύ των Δημόσιων Φορέων που θα τα παρέχουν και αυτού που θα τα συγκεντρώνει. Οι Δημόσιες Υπηρεσίες δεν πρέπει να καταλήξουν για άλλη μια φορά ως «απο-

διοπομπαίοι τράγοι» ελλείψεων για τις οποίες δεν ευθύνονται (Άρθρα 3 – 8).

Το **Εθνικό Μπτρώο Υποδομών** επίσης πρέπει για τους λόγους που περιγράψαμε και παραπάνω, να παραμείνει σε Δημόσιο Έλεγχο και όχι να παραχωρηθεί και αυτό σε κάποιο Ιδιωτικό σχήμα, όπως προβλέπει το Πολινομοσχέδιο. Να εξασφαλισθεί η πληρότητα, η εμπιστευτικότητα και ο Δημόσιος χαρακτήρας των δεδομένων του Εθνικού Μπτρώου Υποδομών με ευθύνη του αρμόδιου Υπουργείου (Άρθρο 9).

Είναι προφανές για εμάς ότι η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων όπως και ο έλεγχος της υλοποίησης τους, πρέπει **να παραμείνει σε Δημόσιο Έλεγχο και όχι να παραχωρηθεί σε ιδιώτες, τράπεζες ή άλλα σχήματα τα οποία ενδεχομένως να έχουν όμορα συμφέροντα** με αυτά του επενδυτή (μέσω ομίλων, κοινοπραξιών κλπ). Μόνο αναβαθμισμένοι και επαρκώς στελεχωμένοι Δημόσιοι Ελεγκτικοί Μηχανισμοί μπορούν να εξασφαλίζουν την ανεξαρτησία και ακεραιότητα που απαιτούνται (Άρθρο 2).

Όσον αφορά τα **εργασιακά καταδικάζουμε κάθε προσπάθεια κρατικής**

παρέμβασης στη ζωή και τη λειτουργία των συνδικαλιστικών ενώσεων (Άρθρο 50). Οι ενώσεις των εργαζομένων έχουν τις δικές τους καταστατικές τους διατάξεις και λογοδοτούν αποκλειστικά στα μέλη τους. Κάθε κρατική παρέμβαση για τον τρόπο λήψης αποφάσεων (ηλεκτρονικές ψηφοφορίες, απαιτούμενα ποσοστά λήψης αποφάσεων) ή για τον έλεγχο των σωματείων (Μπτρώα συνδικαλιστικών ενώσεων και συνδικαλιστών) μας γυρίζει σε εποχές που θα έπρεπε να έχουμε ξεχάσει.

Η υπονόμευση των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας με την υπερίσχυση των Επιχειρησιακών έναντι των Κλαδικών και των τοπικών έναντι των Εθνικών καθώς και τα προσκόμματα στις Διαιτητικές Αποφάσεις και στην επεκτασιμότητα των Συμβάσεων, οδηγεί σε **πλήρη επαναφορά των νεοφιλελεύθερων πολιτικών της εσωτερικής υποτίμησης της εργασίας** ώστε να ανακάμψει η κερδοφορία του κεφαλαίου σε βάρος των μισθών και των εργασιακών δικαιωμάτων (Άρθρα 49 – 53).

Τέλος επιτρέπεται η υπαγωγή σε καθεστώς κρατικής επιδότησης δραστηριοτήτων με μεγάλο περιβαλλοντικό αποτύπωμα,

όπως οι υποστηρικτικές εγκαταστάσεις εξόρυξης υδρογονανθράκων (αγωγοί, πλατφόρμες άντλησης, πύργοι γεώτρησης κλπ) και η εξόρυξη χρυσού. Πρακτικά, εξαιρετικά επώδυνα για το περιβάλλον προγράμματα εξορύξεων θα επιδοτούνται με δημόσιο χρήμα, τη στιγμή που σε τοπικό επίπεδο υπάρχουν ισχυρές αντιδράσεις για αντίστοιχες επενδύσεις (Άρθρο 2).

Για όλους τους παραπάνω λόγους καλούμε σε **απόσυρση του επίμαχου Νομοσχεδίου** και είμαστε σε ετοιμότητα άμεσων απεργιακών απαντήσεων σε συντονισμό με το υπόλοιπο κίνημα των εργαζομένων. Καλούμε τους συναδέλφους να συμμετάσχουν μαζικά στα συλλαλητήρια – κινητοποιήσεις – απεργίες της επόμενης περιόδου.

M LIFT

ΑΣΤΟΡΑΣ

25ετής εμπειρία στα Ανυψωτικά Μηχανήματα

Υψηλού επιπέδου υπηρεσίες
στις πιο ανταγωνιστικές τιμές
και στα καθορισμένα
χρονικά πλαίσια

Σύγχρονο στόλο από
ανυψωτικά μηχανήματα
μέχρι και 8 τόνων

Έμπειροι πτυχιούχοι χειριστές
με μεγάλη πείρα σε κάθε είδους
ανυψωτική εργασία, ακόμη και
την πιο εξειδικευμένη.

Ενοικίαση

- Επέκταση δραστηριοτήτων χωρίς εκταμίευση κεφαλαίου
- Σταθερό και προϋπολογισμένο κόστος χρήσης
- Κάλυψη εποχιακών και έκτακτων αναγκών
- Αποφυγή κόστους συντήρησης
- Σταθερό μηνιαίο κόστος
- Τα μηχανήματα ενοικίασης είναι άριστα συντηρημένα.

www.mastoras-lift.gr

Φορτοεκφόρτωση

Προδιαγραφές ασφάλειας και λειτουργίας με βάση την Ευρωπαϊκή νομοθεσία και εφοδιασμένα με όλα τα απαραίτητα έγγραφα (άδειες λειτουργίας, πιστοποιητικά καταλληλότητας και ασφάλισης για Αστική Ευθύνη και φθορές προς τρίτους στους Εκθεσιακούς χώρους) αλλιά κυρίως στην ικανότητα και αποτελεσματικότητα του προσωπικού μας.

Ροδοδάφνης 54, Γλυκά Νερά, Παιανία 153 54
Τηλ.: 210 66 55 890-1 • Fax: 210 66 55 892
email: info@mastoras-lift.gr

Καταστρατήγηση του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης & εκπόνησης μελετών δημοσίων έργων. Γιατί «κωφεύουν» οι ελεγκτικοί μηχανισμοί;

Ένας από τους σκοπούς του ΣΜΕΔΕΚΕΜ είναι και η παρακολούθηση της εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου για την ανάθεση και εκπόνηση μελετών (ν. 4412/2016 και εκτελεστικές υπουργικές αποφάσεις), ο έλεγχος των αναθέτουσων Αρχών που δεν το εφαρμόζουν σωστά, καθώς και η συνεχής προσπάθεια βελτίωσής του προς όφελος της ποιότητας των μελετών και των δημοσίων έργων.

1 Την τριετή περίοδο από τον Αύγουστο του 2016 (έναρξη ισχύος του νόμου), μέχρι τον Αύγουστο του 2019, ο Σύλλογος απεύθυνε έγγραφες καταγγελίες-διαμαρτυρίες προς αναθέτουσες Αρχές, που σχετίζονται με θέματα καταστρατήγησης των διατάξεων του ν. 4412/2016 σε διαγωνιστικές διαδικασίες για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων μελετών και τεχνικών & λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Κάνοντας έναν απολογισμό, με στόχο την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των ενεργειών του Συλλόγου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

2 Την 3η Αυγούστου 2016-Αύγουστος 2019 ο ΣΜΕΔΕΚΕΜ απέστειλε 47 επιστολές διαμαρτυρίας-καταγγελίας προς αναθέτουσες Αρχές για **101 συμβάσεις** ανάθεσης μελετών ή παροχής τεχνικών & λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, **συνολικού προϋπολογισμού €40.000.000** (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ 24%) περίπου. Οι αναθέτουσες Αρχές που διεξήγαγαν προβληματικούς διαγωνισμούς κατανέμονται κατά κατηγορία ως εξής:

Κεντρική Διοίκηση (υπουργεία, αποκεντρωμένες διοικήσεις):	30%
Δήμοι & δημοτικά νομικά πρόσωπα:	52%
Περιφέρειες & περιφερειακά νομικά πρόσωπα:	4%
Ευρύτερος δημόσιος τομέας:	14%

3 Λαμβάνοντας υπόψη ότι το οικονομικό μέγεθος των προβληματικών συμβάσεων είναι περισσότερο σημαντικό από τον αριθμό των συμβάσεων, παρακάτω παρουσιάζεται η κατανομή των ποσών προϋπολογισμών των συμβάσεων κατά κατηγορία αναθέτουσας Αρχής. Στην παρένθεση φαίνεται το μέσο οικονομικό μέγεθος σύμβασης για κάθε αναθέτουσα Αρχή. Στους υπολογισμούς δεν λήφθηκε υπόψη μία σύμβαση της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ (ευρύτερος δημόσιος τομέας), προϋπολογισμού €26.800.000,00, επειδή οι αιτιάσεις του Συλλόγου απαντήθηκαν ικανοποιητικά από την εταιρεία, και το μέγεθός της είναι πολύ μεγάλο και επηρεάζει σημαντικά τα στατιστικά στοιχεία.

Κεντρική Διοίκηση (υπουργεία):	25% (€100.000,00)
Δήμοι & δημοτικά νομικά πρόσωπα:	52% (€210.000,00)
Περιφέρειες & περιφερειακά νομικά πρόσωπα:	22% (€455.000,00)
Ευρύτερος δημόσιος τομέας:	1% (€25.000,00)

4 Οι επιστολές του Συλλόγου απαντήθηκαν εγγράφως σε ποσοστό (κατά κατηγορία αναθέτουσας Αρχής):

Κεντρική Διοίκηση (υπουργεία):	0%
Δήμοι & δημοτικά νομικά πρόσωπα:	96%
Περιφέρειες & περιφερειακά νομικά πρόσωπα:	50%
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις:	100%
Ευρύτερος δημόσιος τομέας:	14%.

5 Όλες οι επιστολές του Συλλόγου απευθύνθηκαν ή κοινοποιήθηκαν, για ενημέρωση και για τις ενέργειές τους κατ' αρμοδιότητα, στους:

- Υπουργό Υποδομών & Μεταφορών, ο οποίος δεν ανταποκρίθηκε ποτέ
- ΕΑΑΔΗΣΥ, που έστειλε 3 απαντήσεις και στη συνέχεια σταμάτησε να ανταποκρίνεται. Οι 3 απαντήσεις είχαν το περιεχόμενο ότι η ΕΑΑΔΗΣΥ εκτελεί δειγματοληπτικούς ελέγχους και η υπόθεση που αφορά η επιστολή του Συλλόγου δεν προκρίνεται για να εξεταστεί στην παρούσα φάση
- ΤΕΕ, ΤΕΕ-ΤΚΜ και Τμήμα του ΤΕΕ στην περιφέρεια του οποίου έλαβε χώρα η παράβαση, κυρίως για ενημέρωση. Το ΤΕΕ δεν ανταποκρίθηκε ποτέ. Το Τμήμα της Κεντρικής Μακεδονίας στήριξε τις προσπάθειες του Συλλόγου, όποτε ζητήθηκε.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση στην περιφέρεια της οποίας έλαβε χώρα η παράβαση, στις περιπτώσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για τον έλεγχο νομιμότητας. Τις περισσότερες φορές οι αρμόδιες Υπηρεσίες της εκάστοτε Αποκεντρωμένης Διοίκησης ζήτησαν από τους ΟΤΑ στοιχεία για να απαντήσουν στις αιτιάσεις του Συλλόγου και στη συνέχεια κοινοποίησαν την απάντηση του ΟΤΑ στον Σύλλογο. Επί της ουσίας, οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις δηλώνουν ότι αντικείμενό τους είναι ο έλεγχος «νομιμότητας» και όχι «σκοπιμότητας», και ότι θα θέματα που θίγουν οι επιστολές του Συλλόγου αφορούν τη δεύτερη περίπτωση.

6 Τα προβλήματα που καταγράφηκαν στις 101 περιπτώσεις διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων κατανέμονται κατά κατηγορία ως ακολούθως (πολλές περιπτώσεις παρουσιάζουν περισσότερα του ενός προβλήματα):

Κατάχρηση κριτηρίων τεχνικής & επαγγελματικής ικανότητας:	26%
Προβλήματα στην προεκτίμηση αμοιβής της σύμβασης:	25%
Κατάχρηση διατάξεων απευθείας ανάθεσης:	20%
Προβλήματα στα κριτήρια ποιοτικής επιλογής:	8%

Προβλήματα στη διαδικασία του διαγωνισμού (εσφαλημένη επιλογή διαδικασίας, λάθος CPV, παράλειψη δημοσιεύσεων, άνοιγμα οικονομικών προσφορών πριν την αξιολόγηση): 7%

Ανάθεση ως «γενικής» αντί «τεχνικής» υπηρεσίας: 5%

Ελλείψεις του φακέλου δημόσιας σύμβασης: 3%

Παράλειψη γνωμοδότησης Τεχνικού Συμβουλίου: 3%

Προβλήματα με την Επιτροπή Διαγωνισμού: 3%.

7 Από τις 101 καταγγελλόμενες περιπτώσεις διαδικασιών ανάθεσης δημόσιας σύμβασης:

Εννέα (9) ακυρώθηκαν και επαναλήφθηκαν οι διαδικασίες ορθά
Μία (1) διορθώθηκε και συνεχίστηκε ο διαγωνισμός, και
Σε μία (1), που είχε συνεχιστεί, απαγορεύθηκε η υπογραφή της σύμβασης από το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά τον προσυμβατικό έλεγχο.

8 ΣΕΔΕ και ΣΕΕΔΔ: Ο Σύλλογος απευθύνθηκε για συγκεκριμένες περιπτώσεις κατάφωρης παραβίασης της νομοθεσίας στους δύο αυτούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, χωρίς αποτέλεσμα.

9 Ιδιαίτερα επισημαίνεται η περίπτωση του **Πράσινου Ταμείου**, ως αναθέτουσας Αρχής, το οποίο έχει πρόγραμμα χρηματοδότησης 162 περίπου Δήμων, με το συνολικό ποσό των €9.000.000, που αντιστοιχεί σε ποσά από €30.000 ως €230.000 ανάλογα με τον πληθυσμό και την έκτασή τους, για την εκπόνηση Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ). Παρά το γεγονός ότι ο ΣΜΕΔΕΚΕΜ έχει καταγγείλει με 4 έγγραφα αντίστοιχους Δήμους για παραβιάσεις των διατάξεων της νομοθεσίας στις διαδικασίες ανάθεσης, και με άλλα 2 έγγραφα απευθείας προς το Πράσινο Ταμείο για παραβιάσεις της νομοθεσίας σε 5 διαγωνισμούς, η Υπηρεσία αυτή ουδέποτε έδωσε γραπτή απάντηση.

Από τα συνολικά αποτελέσματα των ενεργειών του Συλλόγου συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

- Υπάρχει **ασύδοτη συμπεριφορά των αναθετουσών Αρχών σε θέματα καταστρατήγησης των διατάξεων της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων**, που ενισχύεται από την **πλήρη αδιαφορία και αναποτελεσματικότητα των ελεγκτικών μηχανισμών της πολιτείας**.
- Από τα βασικότερα προβλήματα που παρουσιάζονται είναι η **κατάχρηση των κριτηρίων της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας**, με σκοπό την καθοδήγηση της ανάθεσης της σύμβασης σε συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς της επιλογής τους, θέτοντας εκτός ανταγωνισμού μελετητές και μελετητικά γραφεία που διαθέτουν την εμπειρία, την οργάνωση και τη γνώση να εκπονήσουν τις μελέτες, εξίσου καλά ή και καλύτερα από τους επίδοξους (εκ των προτέρων γνωστούς) αναδόχους.
- Δεύτερο σημαντικό πρόβλημα είναι η εσφαλμένη προεκτίμηση των αμοιβών των μελετών και των τεχνικών υπηρεσιών, παρά το γεγονός ότι η εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει αναλυτικές μεθοδολογίες για τον μεγαλύτερο αριθμό μελετών, και σίγουρα για όλες τις βασικές κατηγορίες μελετών.
- Τέλος, το τρίτο μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η κατάχρηση των διατάξεων περί απευθείας αναθέσεων, είτε παραβιάζοντας τις διατάξεις του άρθρου 118 του Βιβλίου Ι του ν. 4412/2016, είτε με την επιλογή των διαδικασιών ανάθεσης «γενικών» υπηρεσιών, ενώ πρόκειται για «τεχνικές και λοιπές συναφείς επιστημονικές» υπηρεσίες.

Εκπρόσωποι του ΔΣ του Συλλόγου συναντήθηκαν με τον νέο Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Υποδομών, κ. Γ. Καραγιάννη, στον οποίο παρέδωσαν πίνακα με αναλυτικά στοιχεία των επίμαχων διαγωνι-

σμών. Επίσης, συζητήσαν μαζί του διεξοδικά τα θέματα και πρότειναν συγκεκριμένες λύσεις για την αντιμετώπισή τους. Συγκεκριμένα:

- Το πρόβλημα της κατάχρησης του κριτηρίου της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας **μπορεί να αντιμετωπιστεί με την έκδοση υπουργικής απόφασης που θα παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις για την επιλογή των κριτηρίων κατά κατηγορία και υποκατηγορία μελέτης**.
- Το ίδιο πρόβλημα, όπως και τα προβλήματα του προϋπολογισμού και της εσχευμένα εσφαλμένης χρήσης των διατάξεων ανάθεσης «γενικών» υπηρεσιών, **μπορούν να αντιμετωπιστούν με έλεγχο των στοιχείων αυτών κατά τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων μελετών και τεχνικών & λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών**.

Η ΕΑΑΔΗΣΥ θα μπορούσε να είναι ο φορέας ελέγχου, αλλά μέχρι σήμερα δεν έχει επιτελέσει τον ρόλο της που προέκυπτε από την αρμοδιότητα της παρ. 2 (ζ) του άρθρου 2 του π.δ. 155/2012 (215 Α), που προέβλεπε ότι: «ζ) Ασκήει δειγματοληπτικούς ελέγχους, αναζητώντας με δική της πρωτοβουλία ή/και κατόπιν καταγγελίας πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με τις εν εξελίξει διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και καλεί σε ακρόαση τους εκπροσώπους τους για την παροχή πληροφοριών και στοιχείων.....».

Η διάταξη αυτή έχει καταργηθεί και ισχύει πλέον η παρ. 4(β) του άρθρου 10 του Κανονισμού της ΕΑΑΔΗΣΥ, που περιλαμβάνεται στο άρθρο 53 του ν. 4605/2019 (52 Α), που έχει αφαιρέσει την περίπτωση καταγγελίας, και προβλέπει την αρμοδιότητα ελέγχου της ΕΑΑΔΗΣΥ ως εξής: «β) Η διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων σε ευρισκόμενες σε εξέλιξη διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς για την διαπίστωση παραβίασης ή μη του εθνικού δικαίου ή του δικαίου της Ένωσης.».

- Για τη μείωση του αντικειμένου, μπορούν οι έλεγχοι να περιοριστούν στις συμβάσεις άνω των €120.000,00.
- Αν η ΕΑΑΔΗΣΥ δεν μπορεί να παίξει τον παραπάνω ρόλο αυτό, θα πρέπει να γίνεται έλεγχος από άλλο Όργανο, όπως το Τεχνικό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, τα Περιφερειακά Τεχνικά Συμβούλια ή άλλο Τεχνικό Συμβούλιο που θα θεσπιστεί ειδικά για τον σκοπό αυτό, ή, τέλος να δοθεί ως αρμοδιότητα στο Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας.

Η συντήρηση του Φυτεμένου Δώματος κλειδί για την διατήρηση του

Οι πράσινες στέγες είναι η λύση στις αστικές περιοχές σε όλο τον κόσμο. Ωστόσο, πολλοί δεν καταλαβαίνουν τη συνεχή ανάγκη να διατηρηθούν αυτές οι στέγες και να συντηρούνται, ώστε να μην γίνουν "ζούγκλες" και δυνητικά να βλάψουν το ίδιο το κτίριο. Η διαχείριση του φυτικού υλικού της οροφής δεν πρέπει να είναι δύσκολη διαδικασία, αλλά πρέπει να αναπτυχθεί με ένα σχέδιο. Πολλά συστήματα πράσινων στεγών απαιτούν συνεχή συντήρηση ως προϋπόθεση για τη διατήρηση της εγγύησης για τα προϊόντα τους.

Ο σχεδιασμός Πράσινης στέγης και η επιλογή των ειδών των φυτών θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις συντήρησης, του συστήματος που χρησιμοποιείται, των φυτών, και των σκληρών υλικών αν υπάρχουν. Τα διαθέσιμα συστήματα που απαιτούν ελάχιστη συντήρηση και είναι ελαφριά, κάτι που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για την μηχανική δομή και αντοχή του κτιρίου

Τάσης Κωνσταντίνος

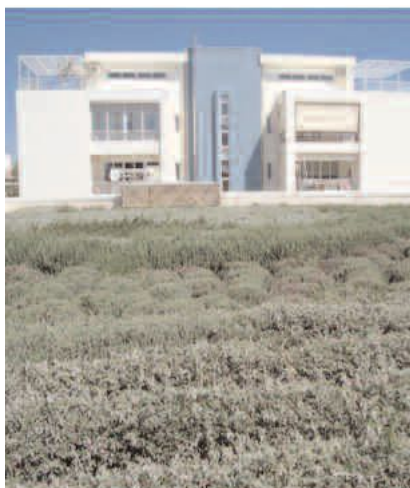
Γεωπόνος - Ειδικευμένος
στα φυτεμένα δώματα

Φυτεμένο Δώμα αγροστωδών
στην Πειραιώς 222
(κατασκευή ΤΟΠΙΟΔΟΜΗ)

Το Πάρκο Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος
έχει σημαντικό τμήμα φυτεμένων δωμάτων
όπου γίνεται ολοκληρωμένη
διαχείριση (κατασκευή ΤΟΠΙΟΔΟΜΗ)

Ξηροφυτικά είδη στην οροφή του καταστήματος Σκλαβενίτη επί της οδού Δουκίσης Πλάκεντίας στο Χαλάνδρι
(κατασκευή ΤΟΠΙΟΔΟΜΗ)

Στις παραπάνω φωτογραφίες, το πράσινο σύστημα οροφής είναι ένα τεχνολογικά προηγμένο σύστημα που χρησιμοποιεί συνθετικά στρώματα συγκράτησης χωρίς «χαλαρά» το περιβάλλον ανάπτυξης. Είναι χαμηλότερη στη συντήρηση και ελαφρύτερο σε βάρος σε σύγκριση με τη φωτογραφία στα δεξιά, ένα σύστημα με 4 "του καλλιεργητικό υπόστρωμα. Το παχύτερο σύστημα πράσινης στέγης δεν είναι μόνο βαρύτερο, είναι επίσης ευπαθές από επιβλαβή και επιθετικά δέντρα και απαιτεί σημαντικά περισσότερη συντήρηση σε αυτό το σημείο.

Η επιλογή των φυτών

Είναι σημαντικό η επιλογή να γίνεται από φυτά της κλιματικής ζώνης που βρίσκεται η εγκατάσταση όπως στην Ελλάδα με φυτά ανθεκτικά στις ξηροθερμικές συνθήκες. Το προσωπικό συντήρησης θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τα φυτά της στέγης και το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα στην οροφή, με τις προτιμήσεις του ιδιοκτήτη και την επιλογή των "επικίνδυνων" ζιζανίων..

Σχέδιο Άρδευσης

Η πρόσβαση σε νερό, με επαρκή πίεση, κοντά στον τελευταίο όροφο είναι κρίσιμη για συμπληρωματική άρδευση στη φάση της εγκατάστασης και κατά τη διάρκεια περιόδων ξηρασίας. Το σύστημα αυτόματης άρδευσης απαραίτητο αν θέλουμε να έχουμε επιτυχές φυτεμένο δώμα

Φυτεμένο Δώμα στο Ξενοδοχείο
AMANZOE στο Κρανίδι
(κατασκευή ΤΟΠΙΟΔΟΜΗ)

Σχέδιο λίπανσης

Η ετήσια εφαρμογή των οργανικών λίπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης, συνήθως την άνοιξη, βοηθά τα θρεπτικά συστατικά των φυτών για μια περίοδο 3-9 μηνών. Πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την αποφυγή εφαρμογής θρεπτικών συστατικών στα φυτά που ετοιμάζονται να πάν σε λήθαργο στην εποχή του χειμώνα.

Έλεγχος Ζιζανίων

Το βοτάνισμα είναι απαραίτητο σε όλες τις πράσινες στέγες. Χωρίς την κατάλληλη συντήρηση, επεκτατικά ζιζάνια μπορεί να κυριαρχήσουν σε μια πράσινη στέγη και αποτελούν απειλή για το αρχικό σχεδιασμό της οροφής. Τα ξυλώδη φυτά μπορεί να βλάψουν την μεμβράνη στεγανοποίησης. Ένα πολυεπίπεδο σύστημα με συνθετικά στρώματα κατακράτησης νερού τείνει να είναι λιγότερο ελκυστικό στα επιβλαβή ζιζάνια από συστήματα με παχύ καλλιεργητικό υπόστρωμα. Συνεπώς, τα συστήματα λεπτών στρώσεων απαιτούν λιγότερη εργασία και ενασχόληση με το βοτάνισμα.

Φυτεμένο Δώμα στο Ξενοδοχείο
AMANZOE στο Κρανίδι
(κατασκευή ΤΟΠΙΟΔΟΜΗ)

Επιθεώρηση-Επίσκεψη

Η Επιθεώρηση των μονοπατιών, των δικτύων αποχέτευσης και των φρεατίων είναι πολύ σημαντική. Αποκλεισμένες αποχετεύσεις και η συγκέντρωση του νερού μπορεί να προκαλέσουν σήψεις ριζών, και καταστροφή του φυτικού υλικού. Καλό είναι να υπάρχει έγγραφο με τις επισκέψεις. Η έκθεση θα πρέπει να γράφεται σε κάθε επίσκεψη όπου θα πρέπει να καταγράφονται και οι τελευταίες καιρικές συνθήκες. Οι φωτογραφίες είναι ένα must για μελλοντική αναφορά και τυχόν αξιώσεις εγγυήσεων και για καλύτερη ανάληψη της κατάστασης.

Σε μια καλά εγκατεστημένη φυτεμένη στέγη οι απαιτήσεις συντήρησης του είναι συνήθως ελάχιστες. Ωστόσο, θα πρέπει να εξακολουθεί να υπάρχει ένα άτομο ή ομάδα που είναι υπεύθυνη για τη διατήρηση του συστήματος, την εκτέλεση επισκέψεων 3 ή 4 φορές το χρόνο. Αν το ακίνητο δεν έχει το προσωπικό για να γίνει αυτό, συνιστάται να προσληφθεί επαγγελματίας συντηρητής φυτεμένων στεγών με γνώσεις και κατάρτιση στην εργασία σε ύψος.

ΛΑΤΟΜΙΚΕΣ ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Η ΚΑΡΑΚΥΡΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε. με έδρα τη Θεσσαλονίκη δραστηριοποιείται στον κλάδο των χωματουργικών και λατομικών υπηρεσιών. Η εταιρεία με πάνω από 35 χρόνια παρουσία, μετρά πολυετείς συνεργασίες με μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες.

Η εταιρεία διαθέτει ιδιόκτητο στόλο, εξοπλισμό υψηλής τεχνολογίας και προσωπικό με εμπειρία σε ευρεία γκάμα χωματουργικών και λατομικών εργασιών ώστε να παρέχονται τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Έχοντας ως κύριο μέλημά της την συνέπεια και την έγκαιρη παράδοση των προϊόντων της στους προκαθορισμένους χρόνους, έχει φέρει εις πέρας σημαντικά έργα του Ιδιωτικού, αλλά και Δημοσίου τομέα.

S800A Beyond Imagination

All GNSS signals included, ATLAS capability

- The GNSS Global Correction Service for precise positioning around the world
- No RTK base station or RTK network required
- The receiver is able to continue generating precise positions up to 20 minutes in case it loses the land based RTK correction source
- Three different correction levels depending of your required accuracy

H100

1 m 95% (50 cm RMS)

H30

30 cm 95% (15 cm RMS)

H10

8 cm 95% (4 cm RMS)

www.stonex.it

ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΠΛΗΡΕΣ ΠΑΚΕΤΟ 145€ ΜΕ ΦΠΑ

USB Token Gemalto

Ασφαλής Διάταξη Δημιουργίας ψηφιακής Υπογραφής (ΑΔΔΥ) Gemalto.

Ελεγμένο από την ΑΠΕΔ για συμβατότητα με την υποδομή του ΕΡΜΗΣ (Gemalto IDClassic 340/USB token).

Στην συσκευή αυτή μπορούν να αποθηκευτούν ψηφιακά πιστοποιητικά, όπως αυτά που εκδίδει η Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ) μέσω του ΕΡΜΗΣ.

Συμβατό με όλα τα λογισμικά όπως Acrobat, Microsoft Word, Βοηθός Μηχανικού HelpSign.

47€ +24% ΦΠΑ = 58,28€

Λογισμικό ψηφιακής υπογραφής

Λογισμικό Βοηθός Μηχανικού HelpSign.

Το λογισμικό αυτοματοποιεί την διαδικασία υπογραφής αρχείων DXF για τα κτηματολογικά διαγράμματα καθώς και των αρχείων PDF.

Αυτόματη δημιουργία αρχείου υποβολής από το σχέδιο .DWG (Δημιουργία hashcode SHA512, Δημιουργία του pdf με το hashcode SHA512, Υπογραφή του αρχείου pdf, Αυτόματη δημιουργία του αρχείου .ZIP που θα υποβληθεί)

Επιπλέον δυνατότητες:

- Αυτόματη εγκατάσταση πιστοποιητικών ΑΠΕΔ
- Εξαγωγή πιστοποιητικού .CER για ανέβασμα στο σύστημα του ΤΕΕ
- Αυτόματη ενημέρωση

60€ +24% ΦΠΑ = 74,40€

Υπηρεσία Εγκατάστασης Ψηφιακής Υπογραφής

Υπηρεσία εγκατάστασης της ψηφιακής υπογραφής στο USB Token.

Η εγκατάσταση της ψηφιακής υπογραφής μπορεί να γίνει πολύ χρονοβόρα διαδικασία καθώς απαιτεί συγκεκριμένες εκδόσεις λογισμικού και πλήθος εξειδικευμένων ρυθμίσεων.

Απαλλαγείτε από την ταλαιπωρία της εγκατάστασης της ψηφιακής υπογραφής αναθέτοντας την εγκατάσταση στα έμπειρα στελέχη της CivilShop.

40€ +24% ΦΠΑ = 49,60€

ΟΙΚΟΔΟΜΗ

EXPO 2019

18-20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

METROPOLITAN EXPO

www.buildeexpogreece.com

Η επαγγελματική έκθεση του κλάδου των κατασκευών

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

Τηλέφωνο επικοινωνίας: 2111801801

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ & ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ

Σημείωση της έκδοσης:

Η παρακάτω εισήγηση της κ. Γαρδικιώτη έγινε στα πλαίσια επιμορφωτικής ημερίδας, η οποία διοργανώθηκε από το Τμήμα Μελετών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε συνεργασία με το Γραφείο Νομικού Συμβούλου της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων, και έλαβε χώρα στην Κεντρική Υπηρεσία του ΝΣΚ τον Ιούνιο του 2019. Στην εισήγηση γίνεται αναφορά στο παλαιό θεσμικό πλαίσιο, ν.3669/2008 και ν.1418/1984, διότι και με το νέο θεσμικό πλαίσιο, ν.4412/2019, το θέμα το οποίο πραγματεύεται η εισήγηση έχει παραμείνει το ίδιο.

ΘΕΜΑ: ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΓΙΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΖΗΜΙΩΝ (ΑΡΘΡΟ 36.παρ.11 ν.3669/2008)

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ - ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΕΙΡΗΝΗ ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗ, Δικαστική Πληρεξούσια Α' ΝΣΚ

Η αποζημίωση του αναδόχου για την αποκατάσταση ζημιών, λόγω υπερημερίας του κυρίου του έργου, ρυθμίζεται ευθέως από την διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 του ν.1418/1984, όπως κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 36 παρ.11 του ν.3669/2008, με την οποία θεσπίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για να θεμελιωθεί δικαίωμα του αναδόχου για την αποζημίωσή του για τις θετικές και μόνο ζημιές που υπέστη, λόγω της υπερημερίας του κυρίου του έργου.

Η διάταξη ορίζει, ως γενική υποχρέωση του εργοδότη, να εκτελεί τις συμβατικές του υποχρεώσεις έγκαιρα και να μην περιέχεται σε υπερημερία, να μην καθυστερεί δηλαδή την εκτέλεση των υποχρεώσεων του. Επισημαίνεται ότι υπερημερία του κυρίου του έργου επέρχεται και άνευ υπαιτιότητας αυτού¹. Έτσι συχνότερες αιτίες υπερημερίας του εργοδότη, που γεννούν οικονομικές διαφορές, αποτελούν οι καθυστερήσεις στην απόδοση ελεύθερου του χώρου όπου θα εκτελεσθεί το έργο, συνεπεία ή μη έγκαιρης συντέλεσης των απαλλοτριώσεων ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο που αφορά τρίτο πρόσωπο, ή καθυστερήσεις στις πληρωμές του αναδόχου ή καθυστερήσεις στην παράδοση των αναγκαίων μελετών στον ανάδοχο, εφόσον απαιτούνται, για λόγο που αφορά είτε το κύριο του έργου είτε τρίτο πρόσωπο².

Συνέπεια της υπερημερίας είναι η υποχρέωση καταβολής στον ανάδοχο αποζημίωσης.

Στις επόμενες παραγράφους εξετάζεται αναλυτικά στην παράγραφο Ι ποιες είναι οι ειδικότερες προϋποθέσεις για την θεμε-

λίωση δικαιώματος αποζημίωσης, όταν υπάρχει υπερημερία του κυρίου του έργου και ποιο ειδικότερα χρονικό διάστημα αφορά η αποζημίωση, στην παράγραφο ΙΙ τι αποτελεί θετική ζημία και τι περιλαμβάνεται εν γένει στην έννοια των θετικών ζημιών του αναδόχου, στην παράγραφο ΙΙΙ εάν είναι συνταγματική και συμβατή με την ΕΣΔΑ, το Πρώτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο και το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, η θέσπιση των προϋποθέσεων αυτών, στην παράγραφο ΙV εάν υπάρχει έδαφος εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 200, 288 και 281 του ΑΚ και τέλος στην παράγραφο V γίνεται μία συνοπτική αναφορά στο ν.4412/2016, που ρυθμίζει πλέον την εν λόγω αξίωση.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Προκειμένου ο ανάδοχος να θεμελιώσει δικαίωμα αποζημίωσης, θα πρέπει να τηρήσει την διαγραφόμενη εκ της ανωτέρω διάταξης διαδικασία. Ειδικότερα απαιτείται η υποβολή πρώτα έγγραφης δήλωσης στον κύριο του έργου και ακολούθως η υποβολή αίτησης αποζημίωσης, η οποία έγγραφη δήλωση και αίτηση θα πρέπει να έχουν το διαγραφόμενο από την διάταξη περιεχόμενο και να υποβληθούν στον διαγραφόμενο από την διάταξη χρόνο..Αναλυτικότερα:

Α. ΕΓΓΡΑΦΗ ΟΧΛΗΣΗ

Ο ανάδοχος για να θεμελιώσει δικαίωμα αποζημίωσης θα πρέπει όπως προαναφέρθηκε να υποβάλει πρώτα έγγραφη δήλωση στον κύριο του έργου.

Α.1 Περιεχόμενο έγγραφης δήλωσης

Η έγγραφη αυτή δήλωση, από άποψως περιεχομένου, δεν απαιτείται μεν να είναι ειδική, θα πρέπει όμως τουλάχιστον να

αναφέρονται σε αυτήν συγκεκριμένα τα συνιστώντα την υπερημερία του κυρίου του έργου περιστατικά και οι θετικές ζημιές που προκαλούνται στον ανάδοχο από τα περιστατικά αυτά για τις οποίες θα ζητηθεί στο μέλλον αποζημίωση.³ Οι θετικές ζημιές (η έννοια των οποίων αναπτύσσεται κατωτέρω στην παράγραφο ΙΙ) πρέπει να προσδιορίζονται συγκεκριμένα κατά είδος (ήχ μισθώματα, τόκοι κ.α.) και δεν μπορεί ο ανάδοχος εάν δεν αναφέρεται στην έγγραφη αυτή δήλωση κάποιο είδος θετικής ζημίας να ζητήσει στο μέλλον με την αίτηση αποζημίωσης που θα υποβάλει (κατά τα κατωτέρω αναφερόμενα) αποζημίωση και για αυτή⁴. Η απαίτηση αναφοράς του είδους της ζημίας δεν καθιστά την δήλωση ειδική, αλλά καθιστά κατ'αρχήν προσδιορίσιμη τη ζημία που υφίσταται ο ανάδοχος από την υπερημερία του κυρίου του έργου.

Α.2 Χρόνος υποβολής έγγραφης δήλωσης

Η παραπάνω έγγραφη δήλωση πρέπει να υποβληθεί, μετά την έναρξη της υπερημερίας του κυρίου του έργου, άμεσα είναι πρόωρη και δεν επιφέρει τα έννομα αποτελέσματά της.⁵

Περαιτέρω, η ανωτέρω έγγραφη δήλωση, εφόσον αφορά ζημιόγωνα γεγονότα που έχουν ήδη λάβει χώρα, πριν την υποβολή της τελικής επιμέτρησης, πρέπει να υποβληθεί, το αργότερο μέχρι την υποβολή της τελικής επιμέτρησης, αφού, μετά την υποβολή της τελικής επιμέτρησης, μόνο για οπιγενείς αιτίες μπορεί ο ανάδοχος να εγείρει σχετικές απαιτήσεις.⁶

Β. ΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Ακολούθως, μετά την, κατά τα ανω-

τέρω, υποβολή της έγγραφης όχλησης ο ανάδοχος πρέπει, εφόσον φυσικά επιθυμεί να αποζημιωθεί, να υποβάλει αίτηση αποζημίωσης στον κύριο του έργου, με την οποία να ζητά την αποκατάσταση **των θετικών και μόνο ζημιών** που προκλήθηκαν (η έννοια των οποίων αναπτύσσεται όπως προαναφέρθηκε στην παράγραφο II).

B.1 Για ποιο χρονικό διάστημα οφείλεται αποζημίωση

Η αποζημίωση του αναδόχου, δεν αφορά, από απόψεως χρόνου προκλήσεως ζημιών, όλες τις θετικές ζημιές που έχουν προκληθεί οποτεδήποτε σε αυτόν, αλλά αφορά μόνο τις θετικές ζημιές, οι οποίες προκαλούνται μετά την επίδοση από τον ανάδοχο της σχετικής προαναφερόμενης έγγραφης όχλησης, δηλαδή όχι για προγενέστερο της οχλήσεως χρόνο και μέχρι την υποβολή της παραπάνω αίτησης αποζημίωσης. Επομένως με την αίτηση αυτή δύναται να ζητήσει αποζημίωση για τις θετικές ζημιές, οι οποίες προκλήθηκαν **κατά το χρονικό διάστημα από την υποβολή, κατά τα ανωτέρω, της έγγραφης όχλησης μέχρι την υποβολή της αίτησης** και οι οποίες απορρέουν από το ζημιόγνο γεγονός, το οποίο δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του αναδόχου⁷. Τούτο επιβάλλεται για να μην αιφνιδάζεται ο κύριος του έργου από αξιώσεις του αναδόχου για θετικές ζημιές του υποβαλλόμενες εκ των υστέρων, λόγω υπερημερίας του κυρίου του έργου ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεών του και για να υφίσταται η δυνατότητα ελέγχου των ζημιόγνων γεγονότων και του ύψους των ζημιών κατά τον χρόνο της επεξεργασίας των.

B. 2. Ποιο ειδικότερα πρέπει να είναι το περιεχόμενο της αίτησης και ποιες οι συνέπειες από την μη υποβολή κάποιου αιτήματος του αναδόχου ή την έλλειψη του απαιτούμενου περιεχομένου.

Στην παραπάνω έγγραφη αίτηση αποζημίωσης, από απόψεως των ειδικότερων αιτημάτων του αναδόχου, θα πρέπει να περιέχονται σε αυτήν στο σύνολό τους τα αιτήματα αποζημίωσης του αναδόχου, που αφορούν ζημιές που έχουν προκληθεί στο παραπάνω χρονικό διάστημα, συνεπεία του αυτού ζημιόγνου γεγονότος ή γεγονότων, τα οποία αποτέλεσαν το λόγο για την υποβολή έγγραφης όχλησης, καθώς επίσης θα πρέπει τα αιτήματα αυτά να διατυπώνονται κατά τρόπο σαφή και ορισμένο. Ετσι δεν δύναται να αποζημιωθούν αιτήματα, τα οποία δεν υποβλήθηκαν καθόλου με την αίτηση καταβολής αποζημίωσης, ή αιτήματα που υποβλήθηκαν με την αίτηση, αλλά αφορούσαν ένα μέρος, κατά το λοιπό μέρος που δεν περιέχεται στην αίτηση. Το αυτό

ισχύει και για τα αιτήματα που υποβλήθηκαν αορίστως⁸.

B. 3. Χρόνος υποβολής αίτησης

Η υποβολή της αίτησης, εφόσον πρόκειται για απαιτήσεις που έχουν ήδη γεννηθεί, πρέπει, όπως άλλωστε κατά τα προαναφερόμενα και η σχετική έγγραφη όχληση που έχει προηγηθεί, να υποβληθεί έως την υποβολή της τελικής επιμέτρησης⁹.

B. 4. Συμπέρασμα

Συμπερασματικά η περιέλευση του εργοδότη σε υπερημερία συνεπάγεται την υποχρέωση του για καταβολή στον ανάδοχο αποζημίωσης, για τις θετικές ζημιές που υφίσταται εκ του λόγου αυτού, εφόσον υποβάλλει έγγραφη όχληση, μετά την έναρξη της υπερημερίας και ακολουθήσει αίτηση αποζημίωσης, οι οποίες έχουν το απαιτούμενο εκ της διατάξεως περιεχόμενο, η δε αποζημίωση περιορίζεται χρονικά μόνο στις ζημιές που υπέστη ο ανάδοχος από την επίδοση γραπτής όχλησης στον εργοδότη και εφεξής.

Εάν η αίτηση αποζημίωσης, απορριφθεί δικαιούται ο ανάδοχος, μετά την τήρηση της ενδικοφανούς διαδικασίας, να προσφύγει στο αρμόδιο διοικητικό εφετείο. Αν, αντίθετα, γίνει δεκτή, μπορεί να ζητήσει να του καταβληθεί το ποσό της αποζημίωσης με την υποβολή στην Διοίκηση του σχετικού λογαριασμού (άρθρο 40 παρ.5 του πδ 409/1985, όπως κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 53 παρ.6 ν.3669/2008). Δεν μπορεί όμως, ο ανάδοχος, να προσφύγει κατ'ευθείαν στο διοικητικό εφετείο, χωρίς, προηγουμένως, να έχει υποβάλει τα ανωτέρω και χωρίς να έχει τηρήσει τη σχετική ενδικοφανή διαδικασία. Συνεπώς, αίτημα για αποζημίωση, κατ'εφαρμογήν των διατάξεων της παρ.2 του άρθρου 7 του ν.1418/1984, το οποίο είτε δεν υποβλήθηκε με την παραπάνω αίτηση εν όλω ή εν μέρει, είτε υποβλήθηκε με αυτήν αορίστως, υποβαλλόμενο για πρώτη φορά με τα ενδικοφανή μέσα (ένσταση και αίτηση θεραπείας) και την προσφυγή είναι απορριπτέο ως απαράδεκτο, ενώ το αυτό ισχύει εάν του αιτήματος αποζημίωσης, δεν είχε προηγηθεί η απαιτούμενη έγγραφη όχληση ή εάν αυτή δεν είχε το απαιτούμενο εκ του νόμου περιεχόμενο¹.

II. ΘΕΤΙΚΗ ΖΗΜΙΑ-ΕΝΝΟΙΑ ΑΥΤΗΣ

Η έννοια της θετικής ζημίας ορίζεται στο άρθρο 298 του ΑΚ ως η μείωση της υπάρχουσας περιουσίας του δανειστή (στην προκειμένη περίπτωση του αναδόχου) και αναδιστάλλεται η έννοια της θετικής ζημίας προς το διαφυγόν κέρδος, το οποίο είναι αυτό που προσδοκά κανείς με πιθανότητα, σύμφωνα με την συνθησιμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που

έχουν ληφθεί και το οποίο στην προκειμένη περίπτωση δεν αποζημιώνεται, αφού κατά τη ρητή διατύπωση της διάταξης του άρθρου 36 παρ.11 ν.3669/2008 αποζημιώνονται μόνο οι θετικές ζημιές.

Κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 36 παρ.11 ν.3669/2008, ως θετικές ζημιές θεωρούνται οι πραγματικές δαπάνες του αναδόχου που συνεπάγονται αύξηση του παθητικού ή μείωση του ενεργητικού της περιουσίας του ή σωρευτικά αμφοτέρω, δηλαδή οποιαδήποτε δαπάνη, που τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με το υπόψη έργο και συνεχίζεται, παρά τη διακοπή του έργου ή προκαλείται ακριβώς λόγω της διακοπής του. Ετσι κατά τη νομολογία, συνήθεις θετικές ζημιές του αναδόχου, είναι οποιαδήποτε ποσό καταβάλει ο ανάδοχος, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, για μισθούς και έξοδα (σίτισης, ενδίατησης, ασφάλισης κλπ) προσωπικού, για μισθώματα μηχανημάτων (λόγω σταθσίας) είτε αυτά είναι μισθωμένα είτε είναι ιδιόκτητα, διότι στην τελευταία περίπτωση, πρόκειται για το ποσό που κατεβλήθη για την αγορά τους και αποσβέννυται, μειουμένης της αξίας τους, για έξοδα του εργοταξίου, για προμήθειες εγχειριδίων επιστολών, καθώς και η ζημία του αναδόχου εκ της επιβαρύνσεως με τους τόκους επί του αναπόσβεστου μέρους της προκαταβολής που έλαβε, ενώ θετική είναι και η ζημία από την καθυστέρηση σύνταξης και έγκρισης Συγκριτικού Πίνακα.¹

Το ύψος της αποζημίωσης που θα καταβληθεί είναι ζήτημα αποδείξεως από τον ανάδοχο και ανταποδείξεως από τον εργοδότη και δεν τίθεται συνήθως κάποιος περιορισμός, πλην της περίπτωσης που η υπερημερία οφείλεται στην καθυστέρηση εξόφλησης λογαριασμού του έργου, οπότε στην περίπτωση αυτή, κατά τη ρητή διατύπωση της διάταξης του άρθρου 36 παρ.11 εδάφιο β. του ν.3669/2008 οι θετικές ζημιές (σ.σ.εφόσον φυσικά αποδειχθεί η αιτία και η έκταση της ζημίας) οφείλονται κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τον τόκο υπερημερίας.

III. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΑΥΤΗΣ ΜΕ ΕΣΔΑ, ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ και ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΦΩΝΟ ΓΙΑ ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.

Η διάταξη του άρθρου 36 παρ.11 ν.3669/2008 με την οποία υποβάλλεται στον ανάδοχο η υποχρέωση υποβολής έγγραφης όχλησης, προκειμένου να αποζημιωθεί λόγω της υπερημερίας του κυρίου του έργου για την θετική του ζημία, όπως έχει κριθεί δεν αντίκειται στις διατάξεις α) των άρθρων του Συντάγματος 4 παρ.1, 2, 5 παρ.1, 20 παρ.1, 25 παρ.1 β) του αρ-

θρου 6 παρ.1 της Ε.Σ.Δ.Α γ) του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης και δ) του άρθρου 14 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ν.2462/1997).¹

IV. ΕΦΑΡΜΟΓΗ Ή ΜΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 280, 288 και 281 του ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ.

Όπως παγίως έχει κριθεί η αποζημίωση του αναδόχου για την αποκατάσταση ζημιών, λόγω υπερημερίας του κυρίου του έργου ρυθμίζεται ευθέως από την διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 του ν.1418/1984, όπως κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 36 παρ.11 του ν.3669/2008 και δεν καταλείπεται, κατ'αρχήν, περιθώριο συμπληρωματικής εφαρμογής, σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ.11 του αυτού νόμου των διατάξεων των άρθρων 200, 288 και 281 του ΑΚ. Εξάλλου, η εφαρμογή των διατάξεων αυτών του ΑΚ, απαιτεί να συντρέχουν πραγματικά περιστατικά και στοιχεία που καθιστούν ιδιαίτερος επαχθή την εκτέλεση της παροχής για τον ανάδοχο, τα οποία σε κάθε περίπτωση θα πρέπει ο ανάδοχος να αναφέρει σαφώς και ορισμένως.¹

V. ΤΟ ΑΡΘΡΟ 137 Ν.4412/2016.

Στο ν.4412/2016 οι σχετικές με την υπερημερία του εργοδότη διατάξεις αποτέ-

λεσαν ιδιαίτερο άρθρο (137) στο οποίο παραμένει ο βασικός κορμός των ρυθμίσεων του ν.3669/2008 και προστίθενται αναλυτικότερες διατάξεις, σύμφωνα με τη διαμορφωμένη πάγια νομολογία, για την έννοια της όχλησης, των θετικών ζημιών και ιδιαίτερας της αποζημίωσης που οφείλεται για τις σταθίες του μηχανικού εξοπλισμού του αναδόχου.

¹ ΑΠ 2145/2014

² Ιδ. Ενδεικτικά ΣτΕ 1007/2005, 2362/2009. Επίσης ΣτΕ 4597/1998 και 25/2004 (κατάληψη του εργοταξίου από περιοίκους), ΣτΕ 2134/2008, 837/2012 και 5110/2012 (διακοπή εργασιών συνεπεία απόφασης της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ), ΣτΕ 3201 / 2002, 1516 / 2006, 769/2011 και 206/2017 (καθυστερήση ολοκλήρωσης αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και ανεύρεση αρχαιοτήτων), ΣτΕ 837/2012 (καθυστερήση έκδοσης άδειας ήμιναρχείου), ΣτΕ 1952/2013 (μη έκδοση άδειας υλοτομίας από την αρμόδια υπηρεσία)

³ ΣτΕ 944/2018, 206/2017, 1615/2015, 2582/2014

⁴ Ιδ. ΣτΕ 651/2006 με την οποία κρίθηκε ότι δεν απαιτείται να αναφέρονται στην όχληση τα ονοματεπώνυμα των αργούντων υπαλλήλων, τα στοιχεία πρόσληψης και αρκεί να αναφέρονται οι ειδικότητες των αργούντων υπαλλήλων

⁵ ΣτΕ 1615 / 2015, 1814 / 2010, ΑΠ 1866 /2014, 1876/2014..

⁶ Ιδ. Άρθρο 52 ν. 3669 / 2008 και ΣτΕ 2107 /2016

⁷ ΣτΕ 944/2018, 1615/2015, 2582/2014, ΑΠ 1876/2014, 1866/2014

⁸ ΣτΕ 944/2018, 2107/2016, 2582/2014

⁹ Ιδ. Νομολογία ΣτΕ στην υποσημείωση 6

¹⁰ ΣτΕ 944/2018, 3201/2002, 900/2009, 2362/2009, 206 / , 2582/2014

¹¹ ΣτΕ 206/2017, 2363/2015, 4225/2014, Ολ.ΣτΕ 1302/2009

¹² ΑΠ 1886/2014, ΣτΕ 3006/2013

¹³ ΣτΕ 2363/2015, 262/2006, 4080/2013 κ.α., με τις οποίες έχει κριθεί ότι η εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 200 και 288 ΑΚ συνάπτεται με πραγματικά περιστατικά και στοιχεία, από τα οποία πρέπει να προκύπτει ότι η εκτέλεση της παροχής κατέστη για τον ανάδοχο του έργου υπερμέτρως επαχθής και τα οποία θα πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα στο δικόγραφο, άλλως ο σχετικός ισχυρισμός είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτός ως αόριστος.

Low Pro

Road Plate

Safe Cover

Καλύμματα δρόμου

Η νέα σειρά καλυμμάτων δρόμου της ΣΗΜΑ έρχεται να ανατρέψει τα παραδοσιακά προϊόντα.

Εξαιρετικά ανθεκτικά, εύχρηστα, τοποθετούνται χωρίς την χρήση ειδικών μηχανημάτων και μπορούν να καλύψουν με επιτυχία πλήθος αναγκών. Όλα διαθέτουν αντιολισθητική επιφάνεια για ασφαλή χρήση σε κατοικημένες περιοχές.

Στη ΣΗΜΑ φροντίζουμε ώστε να βρίσκετε τα πιο καινοτόμα προϊόντα.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ISO 9001:2008

ΣΗΜΑ Α.Β.Ε.Ε.

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ &
ΥΛΙΚΑ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Το Π.Δ. 71/2019 και τα όρια ανεκτέλεστου μέρους συμβάσεων δημοσίων έργων

Με το **άρθρο 64 του Π.Δ. 71/2019** («Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε.)», ΦΕΚ Α' 112/3. 7. 2019) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής σε ό,τι αφορά τα **όρια ανεκτέλεστου μέρους συμβάσεων δημοσίων έργων**:

«Προϋπόθεση συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης δημόσιου έργου ή ανάληψη κατασκευής σε σχέση με την Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα ανά τάξη εγγραφής – Ανεκτέλεστο.

1. Ως ανεκτέλεστο υπόλοιπο συμβάσεων δημοσίων έργων θεωρείται η διαφορά μεταξύ του συνολικού ποσού της συναφθείσας σύμβασης όπως ισχύει, με τις τυχόν τροποποιήσεις και συμπληρωματικές συμβάσεις που έχουν συναφθεί κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 132 και 156 του ν. 4412/2016, κατά την ημερομηνία σύσταξης της βεβαίωσης ανεκτέλεστου (υπολογιζόμενου χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.) και του συνολικού ποσού του εκτελεσμένου μέρους της σύμβασης όπως προκύπτει από τον τελευταίο λογαριασμό που έχει υποβληθεί και εγκριθεί (επίσης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.).

2. Κάθε εργοδηπτική επιχείρηση εγγεγραμμένη στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. προκειμένου να συμμετέχει σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης δημόσιου έργου αυτοτελώς ή ως μέλος ένωσης ή να αναλάβει την εκτέλεση μέρους σύμβασης δημόσιου έργου ως εγκεκριμένος υπεργολάβος, σύμφωνα με τα άρθρα 165 και 166 του ν. 4412/2016, πρέπει να μην έχει μέσα σε ολόκληρη τη χώρα, ανεκτέλεστο μέρος συμβάσεων δημοσίων έργων, ανώτερο από τα πιο κάτω όρια:

α) Για τις εργοδηπτικές επιχειρήσεις καταταγμένες μέχρι και την έκτη τάξη: από το τριπλάσιο του ανώτατου ορίου της τάξης τους,

β) για τις εργοδηπτικές επιχειρήσεις της έβδομης τάξης: από το τετραπλάσιο του πηλίκου που προκύπτει από τη διαίρεση του μεγέθους «κύκλος εργασιών», όπως αυτό ορίζεται στις παρ. 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 51 διά του τρία και με ελάχιστη τιμή τα 540.000.000 ευρώ.

γ) για τον υπολογισμό, σύμφωνα με τα παραπάνω των ανεκτέλεστων υπολοίπων εργασιών εργοδηπτικών επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. σε περισσότερες κατηγορίες έργων διαφορετι-

Τάσος Γακίδης
Νομικός Συμβούλος της ΠΕΣΕΔΕ

κών τάξεων λαμβάνεται υπόψη η μεγαλύτερη τάξη εγγραφής.

3. Για τη διαπίστωση του ανεκτέλεστου υπολοίπου εργασιών κατά τη διάρκεια των διαδικασιών σύναψης σύμβασης έργου, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του οικονομικού φορέα στην οποία παραθέτει συνοπτικά και αναλυτικά τις συμβάσεις τις οποίες έχει συνάψει, τις αναθέτουσες αρχές, το ύψος αυτών, τον τελευταίο εγκεκριμένο λογαριασμό και την ανεκτέλεστη αξία της σύμβασης κατά την ημέρα κατάθεσης της σχετικής δήλωσης.

4. Στο ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργασιών δεν υπολογίζεται αυτό των έργων που κατασκευάζονται με μερική ή και ολική αυτοχρηματοδότηση».

Η **νομοθετική εξουσιοδότηση** για τη θέσπιση των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 64 του Π.Δ. 71/2019 περιλαμβάνεται στον **Ν. 4472/2017** («Συνταξιοδοτικές διατάξεις Δημοσίου και τροποποίηση διατάξεων του ν. 4387/2016, μέτρα εφαρμογής των δημοσιονομικών στόχων και μεταρρυθμίσεων, μέτρα κοινωνικής στήριξης και εργασιακές ρυθμίσεις, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021 και λοιπές διατάξεις» (Α' 74)) και, συγκεκριμένα, στο **άρθρο 118** αυτού: «Άρθρο 118. Ηλεκτρονικό μητρώο συντε-

λεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε.). 1. 11. α. Η εγγραφή στο Μητρώο Επιχειρήσεων Τεχνικών Έργων (ΜΗ.Ε.Τ.Ε.) διενεργείται ύστερα από αίτηση του νομίμου εκπροσώπου, σύμφωνα με τους όρους, προϋποθέσεις και κατόπιν κατάθεσης των δικαιολογητικών, που προβλέπονται στο προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 20 και στα ακόλουθα επιμέρους μητρώα ως εξής: Α. Β. Μητρώο Εργοδηπτικών Επιχειρήσεων.

Β.1 Μητρώο Εργοδηπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.). Β. Τα Μητρώα των περιπτώσεων Α.1, Β.1, Γ' και Δ' αποτελούν τα επαγγελματικά μητρώα της παρ. 2 του άρθρου 75 και του Παραρτήματος XI', του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016 και αντικαθιστούν από την έναρξη λειτουργίας τους σύμφωνα με την παράγραφο 24 τα προβλεπόμενα στο Παράρτημα XI' τροποποιώντας το αντιστοίχως. **19. Κάθε επιχείρηση της περίπτωσης Β1 της παραγράφου 11, προκειμένου να αναλάβει την εκτέλεση μέρους ή του συνόλου δημοσίου έργου, ως ανάδοχος ή ως μέλος αναδόχου κοινοπραξίας ή ως εγκεκριμένος υπεργολάβος, πρέπει να μην έχει μέσα στη χώρα, πριν τη συμμετοχή της σε διαγωνισμό ανεκτέλεστο μέρος εργοδηπτικών δημοσίων έργων κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, που υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσοστό των ανωτάτων ορίων της τάξης της, όπως αυτό καθορίζεται με το προεδρικό διάταγμα της επόμενης παραγράφου. 20. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται εντός οκτώ (8) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, κατόπιν πρότασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται, πέραν των θεμάτων της περίπτωσης δ' της παραγράφου 18 του παρόντος, της παραγράφου 19 του παρόντος και της παραγράφου 10 του άρθρου 83 του ν. 4412/2016¹, επιπλέον και τα ακόλουθα: α. β. οι κατηγορίες μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και έργων και οι τάξεις ανά κατηγορία αυτών για κάθε Μητρώο, γ. **π. οι όροι και προϋποθέσεις ανάληψης έργου σε συνάρτηση με το ανεκτέλεστο, το****

οργανόγραμμα, το χρονικό προγραμματισμό ή άλλα στοιχεία που αποδεικνύουν και εγγυώνται τη δυνατότητα των φυσικών προσώπων και την κατάλληλη επάρκεια σε ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους για την άρτια και έγκαιρη εκτέλεση του έργου, καθώς και την πιστοληπτική τους ικανότητα, θ. η συσχέτιση του ανεκτέλεστου με τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους,».

Με τις διατάξεις του **άρθρου 54 του Π.Δ. 71/2019** καθορίστηκαν τα **όρια** εκτιμώμενης αξίας δημοσίων συμβάσεων έργων, ανά κατηγορία, στα οποία κατατάσσονται οι εγγεγραμμένες στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικές επιχειρήσεις, ανάλογα με την τάξη εγγραφής τους και τον κύκλο εργασιών τους, ως εξής:

- α) για την Α1 τάξη: όριο **[90.000]** μέχρι το 60% του κύκλου εργασιών τριετίας της πρώτης τάξης, της παρ. 11.γ του άρθρου 51 [11.γ) Ελάχιστος κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας: 150.000 ευρώ],
- β) για την Α2 τάξη: όριο **[300.000]** μέχρι το διπλάσιο του κύκλου εργασιών τριετίας της πρώτης τάξης, της παρ. 11.γ άρθρου 51 [11.γ) Ελάχιστος κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας: 150.000 ευρώ]
- γ) για την πρώτη τάξη: όριο **[750.000]** μέχρι το πενταπλάσιο του κύκλου εργασιών τριετίας της πρώτης τάξης, της παρ. 11.γ άρθρου 51 [11.γ) Ελάχιστος κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας: 150.000 ευρώ],
- δ) για τη δεύτερη τάξη: όριο **[1.500.000]** μέχρι το πενταπλάσιο του κύκλου εργασιών τριετίας της δεύτερης τάξης, της παρ. 12.γ άρθρου 51 [12.γ) Ελάχιστος κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας: 300.000 ευρώ],
- ε) για την τρίτη τάξη: όριο **[3.750.000]** μέχρι το πενταπλάσιο του κύκλου εργασιών τριετίας της τρίτης τάξης, της παρ. 13.γ άρθρου 51 [13.γ) Ελάχιστος κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας: 750.000 ευρώ],
- στ) για την τέταρτη τάξη: όριο **[7.500.000]** μέχρι το πενταπλάσιο του κύκλου εργασιών τριετίας της τέταρτης τάξης, της παρ. 14.γ άρθρου 51 [14.γ) Ελάχιστος κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας: 1.500.000 ευρώ],
- ζ) για την πέμπτη τάξη: όριο **[22.000.000]** μέχρι το πενταπλάσιο του κύκλου εργασιών τριετίας της πέμπτης τάξης, της παρ. 15.γ άρθρου 51 [15.γ) Ελάχιστος κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας: 4.400.000 ευρώ],
- η) για την έκτη τάξη: όριο **[44.000.000]** μέχρι το πενταπλάσιο του κύκλου εργασιών τριετίας της έκτης τάξης, της παρ. 16.γ άρθρου 51 [16.γ) Ελάχιστος κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας: 8.800.000 ευρώ]
- θ) για την έβδομη τάξη δεν τίθεται ανώτατο όριο.

Σημειωτέον ότι τα ως άνω όρια αφορούν μόνο στην κατάταξη των εργοληπτικών επιχειρήσεων στις αντίστοιχες τάξεις και δεν περιορίζουν την συμμετοχή τους στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων (παρ. 2 του άρθρου 54 του Π.Δ. 71/2019).

Με βάση τα ανωτέρω, το όριο του ανεκτέλεστου ανέρχεται ανά τάξη σε: 270.000 ευρώ για την Α1 τάξη 900.000 ευρώ για την Α2 τάξη 2.250.000 ευρώ για την πρώτη τάξη 4.500.000 ευρώ για την δεύτερη τάξη 11.250.000 ευρώ για την τρίτη τάξη 22.500.000 ευρώ για την τέταρτη τάξη 66.000.000 ευρώ για την πέμπτη τάξη 66.000.000 ευρώ για την πέμπτη τάξη 132.000.000 ευρώ για την έκτη τάξη και το τετραπλάσιο του ηλίθικου που προκύπτει από τη διαίρεση του μεγέθους «κύκλος εργασιών», όπως αυτό ορίζεται στις παρ. 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 51 διά του τρία και με ελάχιστη τιμή τα 540.000.000 ευρώ για την έβδομη τάξη.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Ενώ στην εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 19 του άρθρου 118 του Ν. 4472/2017 προβλέπεται ότι κάθε επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) δεν πρέπει να έχει ανεκτέλεστο μέρος εργολαβιών δημοσίων έργων που να υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσοστό του ανωτάτου ορίου της τάξης της «**προκειμένου να αναλάβει την εκτέλεση** μέρους ή του συνόλου δημοσίου έργου, ως ανάδοχος ή ως μέλος αναδόχου κοινοπραξίας ή ως εγκεκριμένος υπεργολάβος» στο Π.Δ. 71/2019 προβλέπεται ότι η υπέρβαση του ορίου ανεκτέλεστου δεν εμποδίζει μόνο την ανάληψη της εκτέλεσης «μέρους ή του συνόλου δημοσίου έργου» αλλά και τη συμμετοχή στον διαγωνισμό (άρθρο 64 παρ. 2: «Κάθε εργοληπτική επιχείρηση εγγεγραμμένη στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. προκειμένου να συμμετέχει σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης δημόσιου έργου αυτοτελώς ή ως μέλος ένωσης ή να αναλάβει την εκτέλεση μέρους σύμβασης δημόσιου έργου ως εγκεκριμένος υπεργολάβος πρέπει να μην έχει μέσα σε ολόκληρη τη χώρα, ανεκτέλεστο μέρος συμβάσεων δημοσίων έργων, ανώτερο από τα πιο κάτω όρια».

Πρόκειται για διάταξη που φαίνεται να είναι εκτός των ορίων της νομοθετικής εξουσιοδότησης, ενώ βρίσκεται και σε αντίθεση με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 54 του ίδιου Π.Δ. (71/2019), σύμφωνα με την οποία «τα ως άνω όρια [εκτιμώμενης αξίας δημοσίων συμβάσεων έργων, ανά κα-

τηγορία, στα οποία κατατάσσονται οι εγγεγραμμένες στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικές επιχειρήσεις, ανάλογα με την τάξη εγγραφής τους και τον κύκλο εργασιών τους] αφορούν μόνο στην κατάταξη των εργοληπτικών επιχειρήσεων στις αντίστοιχες τάξεις και δεν περιορίζουν την συμμετοχή τους στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων» αλλά και της διάταξης του ίδιου άρθρου (54 του Π.Δ. 71/2019) σύμφωνα με την οποία δεν τίθεται ανώτατο όριο συμμετοχής για τις εταιρίες εβδόμης τάξης αφού, τελικώς, δεν μπορούν να λάβουν μέρος σε διαγωνισμούς προϋπολογισμού ποσού «τετραπλάσιου του ηλίθικου που προκύπτει από τη διαίρεση του μεγέθους «κύκλος εργασιών», όπως αυτό ορίζεται στις παρ. 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 51 διά του τρία και με ελάχιστη τιμή τα 540.000.000 ευρώ».

2. Ενώ στην εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 19 του άρθρου 118 του Ν. 4472/2017 προβλέπεται ότι κάθε επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) δεν πρέπει να έχει ανεκτέλεστο μέρος εργολαβιών δημοσίων έργων που να υπερβαίνει **συγκεκριμένο ποσοστό** του ανωτάτου ορίου της τάξης της, στο άρθρο 64 του Π.Δ. 71/2019 ορίζεται το ανεκτέλεστο όχι ως ποσοστό αλλά ως πολλαπλάσιο του ανωτάτου ορίου της τάξης της (τριπλάσιο κατά κανόνα).

[Σημειώνω ότι σύμφωνα με το Λεξικό Τριανταφυλλίδη: «ποσοστό το [posost] 038 : κλασματικό μέρος ποσού, που εκφράζει σχέσεις, αντιστοιχίες και που ορίζεται συνήθ. σε εκατοστά ή χιλιοστά: ~ επί των εισπράξεων / επί των κερδών. ~ επί τοις εκατό (%) / επί τοις χιλίοις (δ). Χαμηλό / υψηλό / σημαντικό / μέτριο ~. Ποσοστά γεννητικότητας / θνησιμότητας / αυτοκτονιών. Δουλεύει με ποσοστά, αμείβεται ανάλογα με τα κέρδη ή τις εισπράξεις. ~ (συν)ιδιοκτησίας. Διεκδικεί ~ 20% επί των κερδών. Τα είδη πολυτελείας έχουν υψηλό ποσοστό κερδών. || τμήμα ενός συνόλου: Μεγάλο ~ των κατοίκων του νησιού ασχολείται με τον τουρισμό»]

Υπενθυμίζω, εν προκειμένω, τη διαφορετική διατύπωση του άρθρου 20 του Ν. 3669/2008: «.... 4. Κάθε εργοληπτική επιχείρηση Μ.Ε.Ε.Π. προκειμένου να αναλάβει την εκτέλεση μέρους ή του συνόλου δημοσίου έργου, ως ανάδοχος ή ως μέλος αναδόχου κοινοπραξίας ή ως μέλος κατασκευαστικής κοινοπραξίας ή ως αναγνωρισμένος υπεργολάβος, σύμφωνα με το άρθρο 68 του παρόντος, πρέπει να μην έχει μέσα σε ολόκληρη τη χώρα, πριν από τη συμμετοχή της σε διαγωνισμό, ανεκτέλεστο μέρος εργολαβιών δημοσίων έργων του δημόσιου τομέα, ανώτερο από τα πιο κάτω

όρια: Για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις μέχρι και την έκτη τάξη, από το τριπλάσιο του ανώτατου ορίου της τάξης τους, για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις της έβδομης τάξης, από το τετραπλάσιο του μεγέθους "κύκλος εργασιών", όπως αυτό ορίζεται στην περίπτωση δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος και χρησιμοποιείται σαν παρονομαστής του κλάσματος α1 του Τμήματος Α του Τύπου Κατάταξης ή από το τετραπλάσιο του μέσου όρου του μεγέθους "κύκλος εργασιών", όπως αυτό ορίζεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος, εφόσον αυτό είναι μεγαλύτερο. Για την εξεύρεση του μέσου όρου ο κύκλος εργασιών, όπως ορίζεται ανωτέρω, διαιρείται διά του τρία (3). Κάθε χρόνο οι εταιρείες υποβάλλουν στην υπηρεσία Μ.Ε.ΕΠ. τα στοιχεία του κύκλου εργασιών του τελευταίου χρόνου, προκειμένου να επικαιροποιείται ο κύκλος εργασιών της τελευταίας κάθε φορά τριετίας και να προκύπτει ο μέσος όρος αυτής σύμφωνα με τα ανωτέρω, ώστε να διαμορφώνεται κάθε χρόνο και το όριο ανεκτέλεστο. Για τον υπολογισμό, σύμφωνα με τα παραπάνω των ανεκτέλεστον υπολοίπων εργασιών εργοληπτικών επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. σε περισσότερες κατηγορίες έργων διαφορετικών τάξεων λαμβάνεται υπόψη η μεγαλύτερη τάξη εγγραφής».

3. Με την παρ. 4 του άρθρου 64 του Π.Δ. 71/2019 ορίζεται ότι «Στο ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργασιών δεν υπολογίζεται αυτό των έργων που κατασκευάζονται με μερική ή και ολική αυτοχρηματοδότηση», ενώ στην εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 19 του άρθρου 118 του Ν. 4472/2017 ως δημόσια έργα, στα οποία αφορά το ανεκτέλεστο, νοούνται τα κατά το άρθρο 2 του Ν. 4412/2016, οι διατάξεις του οποίου δεν εξαιρούν τα έργα «που κατασκευάζονται με μερική ή και ολική αυτοχρηματοδότηση».

4. Δεν ρυθμίζεται στο Π.Δ. 71/2019 η σχέση μεταξύ ανεκτέλεστον και δάνειας εμπειρίας (π.χ. δεν προβλέπεται εάν το ανεκτέλεστο σύμβασης που συνήφθη με την παροχή πόρων και ικανοτήτων τρίτου φορέα – παρόχου επιβαρύνει και το όριο ανεκτέλεστον αυτού²).

5. Γενικά οι ρυθμίσεις του άρθρου 64 του Π.Δ. 71/2019 περί ανεκτέλεστον δεν βρίσκονται σε αρμονία με τους κανόνες του εξουσιοδοτικού νόμου αφού, πέραν των ανωτέρω, δεν συσχετίζουν το ανεκτέλεστο «με τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους», όπως ρητά ορίζεται στην παρ. 19θ του άρθρου 118 του Ν. 4472/2017.

6. Βλ. λοιπές παρατηρήσεις στην υπ' αριθ. 34/2017 γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης

Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.) επί του σχεδίου του Π.Δ. 71/2019:

«Με τις διατάξεις του άρθρου 64 του υποβληθέντος σχεδίου π.δ/τος ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στο ανεκτέλεστο υπόλοιπο δημοσίων συμβάσεων έργων. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 1 καθορίζεται η έννοια του ανεκτέλεστου υπολοίπου. Ακολουθώντας, στην παρ. 3 ορίζεται ως προϋπόθεση συμμετοχής εργοληπτικής επιχείρησης εγγεγραμμένης στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. σε οποιαδήποτε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, καθώς και ως όρος εκτέλεσης αυτής η μη υπέρβαση εκ μέρους της εργοληπτικής επιχείρησης με οποιαδήποτε ιδιότητα (αυτοτελής, ως μέλος ένωσης, ως ανάδοχος, ως εγκεκριμένος υπεργολάβος) ορισμένων ανώτατων ορίων ανεκτέλεστου υπολοίπου, τα οποία ορίζονται ως εξής:

για τις τάξεις Α1 έως και έκτη στο τριπλάσιο του ανώτατου ορίου εκτιμώμενης αξίας σύμβασης της τάξης τους, όπως αυτό προσδιορίζεται ειδικότερα στο άρθρο 54 του υποβληθέντος σχεδίου, και

για την έβδομη τάξη στο τετραπλάσιο του κλάσματος που προκύπτει από τη διαίρεση του μεγέθους «κύκλος εργασιών», όπως αυτό ορίζεται στις παρ. 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 51 δια του τρία και με ελάχιστη τιμή τα 540.000.000,00 ευρώ.

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, δεδομένης της κατάργησης, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος π.δ/τος, των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008, με τις οποίες ρυθμίζονται μέχρι σήμερα ζητήματα ανεκτέλεστου υπολοίπου στις δημόσιες συμβάσεις έργων, οι προτεινόμενες διατάξεις στην ουσία θα αποτελούν το νέο θεσμικό πλαίσιο ως προς τη ρύθμιση των εν λόγω ζητημάτων.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αποτελούν περιεχόμενο της εξουσιοδοτικής διάταξης της παρ. 19, αλλά και της παρ. 20 του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 και ειδικότερα της περίπτωσης (η), με την οποία παρέχεται ρητά η εξουσιοδότηση να ρυθμιστούν ζητήματα που αφορούν «...στους όρους και προϋποθέσεις ανάληψης έργου σε συνάρτηση με το ανεκτέλεστο».

Στο πλαίσιο αυτό, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις, με τις οποίες τίθεται ως όρος συμμετοχής και εκτέλεσης δημόσιας σύμβασης έργου η μη υπέρβαση εκ μέρους της εργοληπτικής επιχείρησης ορισμένου ανώτατου ορίου συμβατικής αξίας ανεκτέλεστον συμβάσεων, κείνται εντός της παρεχόμενης εξουσιοδότησης.

Ωστόσο, δεν προκύπτει με σαφήνεια, εάν η εν λόγω προϋπόθεση, ως απαίτηση συμμετοχής, και ειδικότερα ως κριτήριο ποιοτικής

επιλογής των συμμετεχόντων, κατά το άρθρο 75 του ν. 4412/2016, σχετίζεται με τη χρηματοοικονομική επάρκεια των συμμετεχόντων.

Νομολογικά, έχει κριθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-27, C-28 & C-29/86 ότι το συνολικό ύψος της δαπάνης των ταυτόχρονα εκτελούμενων έργων «...μπορεί να αποτελεί στοιχείο για την εκτίμηση, κατά τρόπο συγκεκριμένο, της οικονομικής και χρηματοδοτικής ικανότητας της επιχείρησης, σε σχέση με τις υποχρεώσεις της». Κατά συνέπεια, κατά το Δικαστήριο, το εν λόγω κριτήριο, ήτοι το συνολικό ύψος των έργων, τα οποία ταυτόχρονα εκτελεί μία επιχείρηση, αποτελεί στοιχείο, το οποίο μπορεί να εκτιμηθεί για τον έλεγχο της καταλληλότητας των συμμετεχόντων και συγκεκριμένα της οικονομικής και χρηματοοικονομικής τους επάρκειας.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, σε συνδυασμό με την παράγραφο 3 του άρθρου 75 του ν. 4412/2016 (αντίστοιχο άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), σύμφωνα με την οποία: «Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης» και την, εν συνεχεία, ενδεικτική απαρίθμηση, τόσο στην εν λόγω παράγραφο όσο και στο Προσάρτημα XII του Παραρτήματος Α του ν. 4412/2016 των σχετικών αποδεικτικών μέσων, τα οποία μπορούν να ζητούν οι αναθέτουσες αρχές, κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι το ανεκτέλεστο υπόλοιπο, ως προϋπόθεση συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, συνδέεται με τον έλεγχο της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας των συμμετεχόντων.

Τέλος, στην παρ. 3 προβλέπεται ότι, για τη διαπίστωση του ανεκτέλεστου υπολοίπου έργων, κατά τη διάρκεια των διαδικασιών σύναψης σύμβασης έργου, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του οικονομικού φορέα, στην οποία παραθέτει συνοπτικά και αναλυτικά τις συμβάσεις τις οποίες έχει συνάψει, τις αναθέτουσες αρχές, το ύψος αυτών, τον τελευταίο εγκεκριμένο λογαριασμό και την ανεκτέλεστη αξία της σύμβασης κατά την ημέρα κατάθεσης της σχετικής δήλωσης. Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι καταρχάς δεν προκύπτει εάν η εν λόγω υπεύθυνη δήλωση αποτελεί δικαιοδοτικό συμμετοχής, το οποίο προσκομίζεται από όλους τους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης ή αποδεικτικό μέσο που προσκομίζεται κατά την ανάθεση της σύμβασης μόνο από τον προσωρινό ανάδοχο.

Στην πρώτη περίπτωση, και λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, ως προς την προκαταρκτική απόδειξη που παρέχεται μέσω του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) για τις συμβάσεις άνω των ορίων ή του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, προτείνεται η απαλοιφή της συγκεκριμένης υπεύθυνης δήλωσης, καθώς η προκαταρκτική απόδειξη όλων των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των συμμετεχόντων, παρέχεται μέσω της σχετικής δήλωσης των οικονομικών φορέων στα ως άνω έντυπα και ειδικότερα στο πεδίο "Λοιπές οικονομικές και χρηματοοικονομικές απαιτήσεις" και η τυχόν διατήρηση της εν λόγω υπεύθυνης δήλωσης θα αποτελούσε πρόσθετο διοικητικό βάρος.

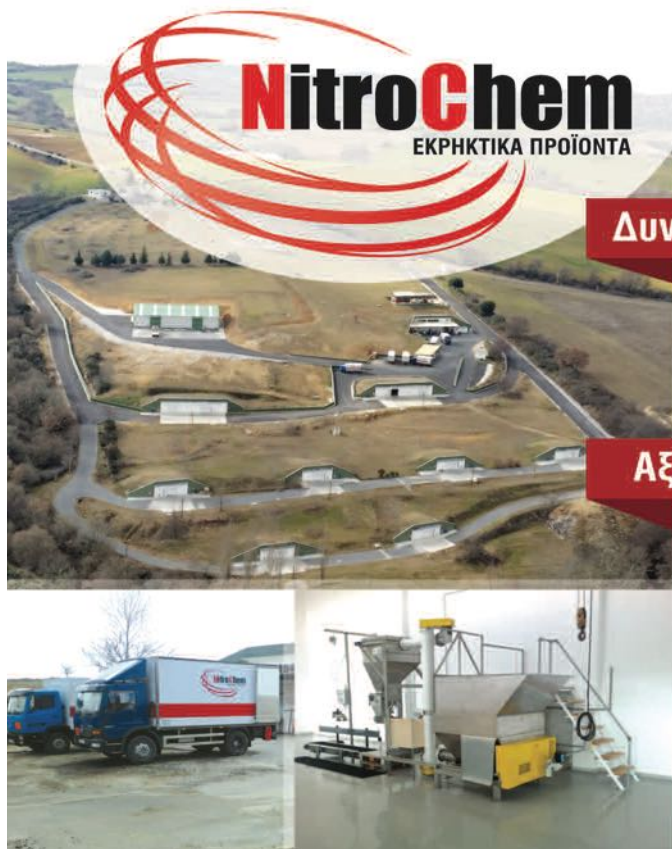
Σε διαφορετική περίπτωση, ήτοι εάν πρόκειται για αποδεικτικό μέσο κατά το στάδιο της ανάθεσης της σύμβασης, το οποίο προσκομίζεται από τον προσωρινό ανάδοχο, μαζί με τα υπόλοιπα αποδεικτικά μέσα του άρθρου 80 του ν. 4412/2016 προτείνεται να διευκρινιστεί ρητά προς αποφυγή σύγχυσης ή παρερμηνείας.

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι η απαίτηση μη υπέρβασης των τιθέντων ορίων του ανεκτέλεστου, ως προϋπόθεση συμμετοχής, θα πρέπει να ελέγχεται τόσο προσποδεικτικά, κατά το στάδιο υποβολής των προσφορών/ αιτήσεων συμμετοχής, μόνο μέσω της σχετικής δήλωσης των οικονομικών φορέων στο ΕΕΕΣ/ ΤΕΥΔ, σύμφωνα με τα ανωτέρω, όσο και στο στάδιο της ανάθεσης της σύμβασης με την προσκόμιση του σχετικού αποδεικτικού μέσου (π.χ. της προβλεπόμενης ως άνω υπεύθυνης δήλωσης) από τον προσωρινό ανάδοχο».

¹ Άρθρο 83 παρ. 10 του Ν. 4412/2016: «Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται μετά από πρόταση των κατά περίπτωση αρμοδίων Υπουργών, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, ρυθμίζονται θέματα για την κατάρτιση και λειτουργία επίσημων καταλόγων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, ιδίως δε η αρμόδια υπηρεσία τήρησής τους, οι ειδικότερες προϋποθέσεις, τα κριτήρια και οι διατυπώσεις εγγραφής και κατάταξης των οικονομικών φορέων σε αυτούς, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων δικαιολογητικών, η διαδικασία τήρησης και ενημέρωσής τους και οι περιπτώσεις δια-

γραφής από αυτούς, ο χρόνος έναρξης της λειτουργίας τους είτε συνολικά είτε ανά κλάδο ή κατηγορία, η διαλειτουργικότητα των ηλεκτρονικών καταλόγων με άλλα πληροφοριακά συστήματα, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα».

² Άρθρο 50: «Όροι επίκλησης στήριξης στις ικανότητες άλλων φορέων 1. Αιτήσεις εγγραφής, κατάταξης ή αναθεώρησης στο Τμήμα Ι και ΙΙ του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. μπορούν να υποβάλλονται και από οικονομικούς φορείς, οι οποίοι ανήκουν σε ένωση, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών των μελών της και οι οποίοι επικαλούνται πόρους και ικανότητες που τους διαθέτουν άλλοι συμμετέχοντες σε αυτήν αναφορικά με α) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και β) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. 2. 6. Οι παρεχόμενοι πόροι και ικανότητες αφαιρούνται, για το χρονικό διάστημα της παροχής, από τις αντίστοιχες του παρόχου για την εγγραφή, κατάταξη και αναθεώρηση του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.».

Η Nitrochem αποτελεί μια εμπορική και βιομηχανική εταιρία που δραστηριοποιείται στο χώρο των εμπορικών εκρηκτικών υλών. Αποτελεί την μεγαλύτερη εταιρία στην Βόρειο Ελλάδα διαθέτοντας εκτεταμένο πελατολόγιο από το χώρο των λατομείων, των μεταλλείων και των τεχνικών έργων.

Δυναμικότητα

Η Nitrochem διαθέτει 11 αποθηκευτικούς χώρους όπου μπορούν να αποθηκευτούν συνολικά και συνδυαστικά μέχρι:

- 300.000 κιλά εκρηκτικών υλών,
 - 3.000.000 μέτρα θρυαλλίδας
 - 20.000.000 τεμάχια καψύλλια
 - 200.000 κιλά πρώτων υλών
- Όλες οι εγκαταστάσεις της εταιρίας λειτουργούν τηρώντας τις απαιτήσεις της ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Αξιοπιστία

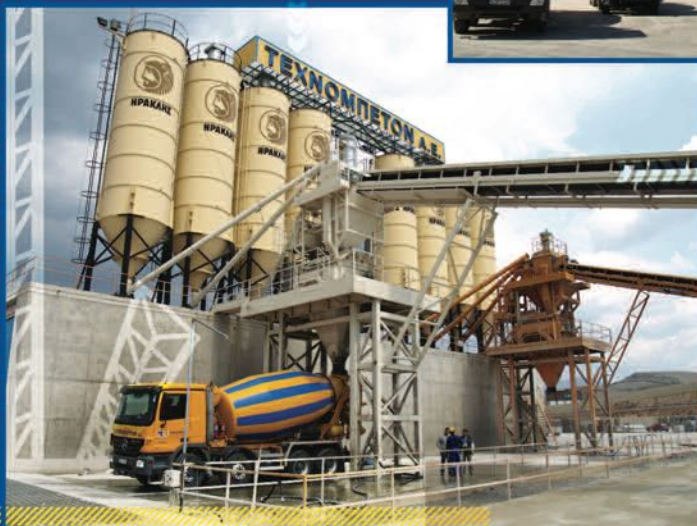
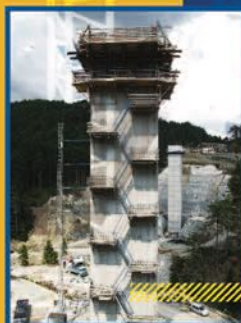
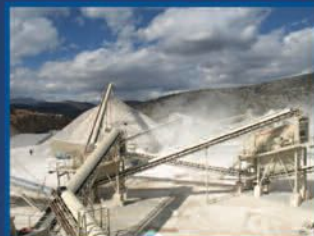
Η εταιρία διαθέτει ιδιόκτητο στόλο ειδικά διαμορφωμένων φορτηγών αυτοκινήτων για την μεταφορά εκρηκτικών υλών, όλα πιστοποιημένα με βάση την διεθνή οδηγία ADR. Επίσης οι οδηγοί της εταιρίας είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι και πιστοποιημένοι κατά την οδηγία ADR. Ο κάθε πελάτης της εταιρίας μπορεί να νιώθει σίγουρος για την έγκαιρη και συνεχή παράδοση των υλικών που χρειάζεται, αλλά και ασφαλής εφόσον όλες οι λειτουργίες της εταιρίας πληρούν όλες τις προδιαγραφές των εγχωρίων και διεθνών κανονισμών.

Λοφίσκος Λαγκαδά Θεσσαλονίκης ΤΚ 57200 ΤΘ 194
Τηλ: (+30) 23950 51 6913 - FAX: (+30) 23950 51690
e-mail: info@nitrochem.gr • www.nitrochem.gr

ΤΕΧΝΟΜΕΤΟΝ

ΕΤΟΙΜΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ - ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΕΜΠΟΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ - ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ

ΟΜΙΚΡΟΝ ΑΒΥ

Εργοστάσιο Κοζάνης: 7ο χλμ. Κοζάνης-Πτολεμαΐδας - Τηλ: 24610 45555 (8γραμμές) - Fax: 24610 45556

Λατομείο: Αλωνάκια Κοζάνης - Τηλ: 24610 91750, 24610 91760 - Fax: 24610 91730

Εργοστάσιο Νεάπολης Κοζάνης: 40ο χλμ. Ε.Ο. Κοζάνης-Ιωαννίνων - Τηλ/Fax: 24680 47070

www.tehnobeton.gr - e-mail: info@tehnobeton.gr

ΚΡΙΣΙΜΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ανάθεσης και Εκτέλεσης Συμβάσεων Δημοσίων Έργων

Χρήστος Μντικίδης
Νομικός Σύμβουλος
του Κράτους

Όμοιες ΕλΣυν VII τμ. 230/2013, 214/2013, 94/2013. Δαπάνες που αφορούν σε εργασίες δημόσιου έργου, οι οποίες έχουν εκτελεσθεί μετά την εκπνοή της προβλεπόμενης από τις προαναφερόμενες διατάξεις συμβατικής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου ή των νόμιμα χορηγηθεισών παρατάσεων αυτής, δεν είναι νόμιμες.

¹ Άρθρο 160 παρ. 13. «Αν, μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η προϊσταμένη αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην προϊσταμένη αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω μειοδότης δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η προϊσταμένη αρχή προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η προϊσταμένη αρχή για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, κατά τις οικείες διατάξεις.

Η διαδικασία της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η προϊσταμένη αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου, ενώ **μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά** και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από **αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης** κατόπιν πτώχευσης του αναδό-

χου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις.

¹ **ΣτΕ 1454/2013.** Κατ' αρχήν, ο ανάδοχος δεν δύναται, να προβεί σε τροποποιήσεις ως προς την μορφή του έργου, την ποιότητα, το είδος ή την ποσότητα των εργασιών, όπως αυτά ορίζονται στη σύμβαση, χωρίς προηγούμενη έγγραφη εντολή του κυρίου του έργου και προηγούμενη σύμβαση και έγκριση συγκριτικού πίνακα και, εφόσον απαιτείται, πρωτοκόλλου κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών, καθώς και ότι ο ανάδοχος δεν δικαιούται αποζημιώσεως για μεταβολές στο έργο, οι οποίες έγιναν χωρίς προηγούμενη έγγραφη εντολή, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το

έργο. Από τις ίδιες διατάξεις, όμως, δεν αποκλείεται στον ανάδοχο να ζητήσει κι αυτός τροποποιήσεις, επικαλούμενος την ασφάλεια, την αρτιότητα ή τη λειτουργικότητα του έργου. Και εάν μεν οι τροποποιήσεις αυτές κριθούν αναγκαίες από τα αρμόδια όργανα του κυρίου του έργου, ακολουθούν η σύνταξη και έγκριση συγκριτικού πίνακα και πρωτοκόλλου και η εκτέλεση των σχετικών εργασιών, στην περίπτωση δε κατά την οποία οι σχετικές εργασίες έχουν ήδη εκτελεσθεί, δια της εκ των υστέρων εγκρίσεώς των από τον κύριο του έργου και της συντάξεως συγκριτικού πίνακα και πρωτοκόλλου, αυτές νομιμοποιούνται (βλ. Σ.τ.Ε. 767/2011, 106/2011, 181/2010), εάν δε οι προταθείσες από τον ανάδοχο τροποποιήσεις κριθούν από το δικαστήριο αναγκαίες, τα αρμόδια όργανα του κυρίου του έργου οφείλουν να συντάξουν και να εγκρίνουν συγκριτικό πίνακα και πρωτόκολλο κανονισμού τιμών για τις απαιτούμενες εργασίες, η διαδικασία δε αυτή πρέπει να ακολουθηθεί και όταν οι εργασίες αυτές έχουν ήδη εκτελεσθεί από τον ανάδοχο, χωρίς έγγραφη εντολή του κυρίου του έργου, διότι και στην περίπτωση αυτή, για τον καθορισμό του ανταλλάγματος για τις εργασίες αυτές, απαιτείται η τήρηση της ως άνω διαδικασίας καταρτίσεως συγκριτικού πίνακα και πρωτοκόλλου κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών, ενώ για την πληρωμή απαιτείται η διενέργεια επιμετρήσεως και η έγκριση του σχετικού λογαριασμού, ο οποίος αποτελεί την προς τούτο απαιτούμενη πιστοποίηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 5 παρ. 7 επ. και 8 του Ν 1418/1984 και 38, 40, 43 και 44 του π.δ/τος 609/1985, δεν επιτρέπεται δε στο διοικητικό εφετείο να προβεί αυτό, για πρώτη φορά, σε κρίση περί του ποσού το οποίο οφείλεται στον προσφεύγοντα ανάδοχο για τις εκτελεσθείσες εργασίες (βλ. Σ.τ.Ε 767/2011, 106/2011, 142/2005, 4162/1977 7μ.).

¹ **Άρθρο 132 - Τροποποίηση συμ-**

alba wc

www.albawc.gr
info@albawc.gr

International
Organization for
Standardization

Ενοικιαζόμενες χημικές τουαλέτες
Υπηρεσίες υγιεινής - καθαρισμού & περιβάλλοντος
Άμεση παράδοση & service

ΚΕΝΤΡΙΚΟ: 7ο χλμ. Θεσ/νίκης - Πραιοκάστρου τ.κ 57013 | Τ: 2310.689843 - F: 2310.692018

ΥΠΟΚ/ΜΑ: Συμμαχική οδός με Ιπποδρομίου τ.κ 57013 | Τ: 2310.685200 - F: 2310.682555

Βάσεων κατά τη διάρκεια τους (άρθρο 72 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

«1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαισίο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν οι τροποποιήσεις, **ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας** τους, **προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης** στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις. Οι ρήτρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να ενεργοποιηθούν. Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου¹

β) για τα **συμπληρωματικά έργα**, υπηρεσίες ή αγαθά από τον αρχικό ανάδοχο, τα οποία **κατέστησαν αναγκαία και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση**, εφόσον η αλληλαγή αναδόχου:

αα) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, π.χ. απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον υφιστάμενο εξοπλισμό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις που παρασχέθηκαν με τη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης, και

ββ) θα **συνεπαγόταν σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών** για την αναθέτουσα αρχή.

Ωστόσο, οποιαδήποτε **αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας** της αρχικής σύμβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου.

Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221).

γ) όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε **λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν** από μια **επιμελή αναθέτουσα αρχή**,

αα) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης,

ββ) οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν

μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου.

Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου, δ)...

ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παρ. 4.

Οι αναθέτουσες αρχές που τροποποιούν μία σύμβαση στις περιπτώσεις των περιπτώσεων β ' και γ ' δημοσιεύουν σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης. Η γνωστοποίηση αυτή περιέχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Μέρος Ζ' του παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α' και δημοσιεύεται, σύμφωνα με το άρθρο 65.

2. Χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων α ' έως δ ' της παρ. 4, **οι συμβάσεις μπορεί να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης**, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο, **εφόσον η αξία των τροποποιήσεων είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών:**

α) των κατώτατων ορίων του άρθρου 5, και β) του δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών **και του 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις έργων.**

Η τροποποίηση **δεν μπορεί να μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης** ή της συμφωνίας-πλαισίου. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

3. Για τον υπολογισμό της τιμής που προβλέπεται στην παρ. 2 και στις περιπτώσεις β ' και γ ' της παρ. 1, όταν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, η αναπροσαρμοσμένη τιμή είναι η τιμή αναφοράς.

4. Η τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαισίου κατά τη διάρκεια της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια της περίπτωσης ε' της παρ. 1, εφόσον καθιστά τη σύμβαση ή τη συμφωνία-πλάισιο ουσιώδως διαφορετική, ως προς τον χαρακτήρα, από την αρχικώς συναφθείσα. Σε κάθε περίπτωση, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, μία τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης όταν πληροί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς

από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέληκαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης,

β) η τροποποίηση αλλιάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλάισιο,

γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου,

δ) όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περίπτωση δ ' της παραγράφου 1.

5. Απαιτείται νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο, για τροποποιήσεις των διατάξεων μίας δημόσιας σύμβασης ή μίας συμφωνίας-πλαισίου κατά τη διάρκεια τους, που είναι διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 1 και 2.»

¹ Στην **ΚΟ 22** της ΕΑΑΔΗΣΥ αναφέρεται ένα σχετικό παράδειγμα που αφορά **σύμβαση έργου**: Δήμος έχει συνάψει δημόσια σύμβαση έργου για την κατασκευή δημοτικού κλειστού γυμναστηρίου με χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου 18 μήνες από τη σύναψη της σύμβασης, όρος ο οποίος είχε περιληφθεί και στη σχετική προκήρυξη που απεστάλη στην επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. Αμέσως μετά τη σύναψη της σχετικής σύμβασης τροποποιεί το χρονοδιάγραμμα περάτωσης του έργου σε 36 μήνες αντί των 18, χωρίς μάλιστα την επίκληση οποιουδήποτε λόγου για τη συγκεκριμένη τροποποίηση.

Είναι προφανές ότι εν προκειμένω πρόκειται για τροποποίηση ουσιώδους όρου της αρχικής

σύμβασης, καθώς, εάν στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης είχε οριστεί χρόνος υλοποίησης 36 μηνών αντί 18, θα είχαν, ενδεχομένως, συμμετάσχει και άλλοι οικονομικοί φορείς, οι οποίοι δεν υπέβαλλαν προσφορά, γιατί δεν μπορούσαν να εκτελέσουν το έργο στο χρονικό διάστημα των 18 μηνών.

¹ **ΕλΣυν VI 389/2013.** Στον Κώδικα εκτελέσεως δημοσίων έργων (Ν 3669/2008), η αρχική και οι μετέπειτα υπογραφείσες νόμιμες συμπληρωματικές συμβάσεις **αποτελούν ενιαίο όλο**, το δε έργο ανήκει (καθ' ολόκληρήν) σε ένα φορέα, τα όργανα του οποίου είναι αρμόδια για τη δημοπράτηση και την εκτέλεση αυτού **καθόσον δεν νοείται η διάσπασή του κατά τρόπον ώστε το αρχικό έργο να ανήκει σε ένα φορέα και το εκτελεσθέν με συμπληρωματικές συμβάσεις τμήμα αυτού (το**

οποίο είναι αναγκαίο για την ολοκλήρωση του αρχικού σε διαφορετικό. Ο ίδιος κύριος και η ίδια προϊσταμένη αρχή παραμένουν αρμόδιοι για το σύνολο του έργου, μέχρι την ολοκλήρωσή του, **εκτός εάν η αρμοδιότητα αυτή μεταβιβασθεί νομίμως και στο σύνολό της σε άλλο όργανο ή σε άλλο νομικό πρόσωπο.** Η Περιφέρεια ..., ως Διευθύνουσα/Επιβλέπουσα Υπηρεσία δεν είναι αρμόδια να καθορίσει θέματα αρμοδιότητας εκτελέσεως του ελεγχόμενου έργου καθώς οι εξουσιοδοτικές διατάξεις δεν παρέχουν σε αυτήν τοιαύτη εξουσία, η δε αναφορά, στις αποφάσεις της περί διαθέσεως των αναγκαίων πιστώσεων για την εκτέλεση του έργου, της αρμοδιότητας του Οργανισμού, ως προερχόμενη από αναρμόδιο κατά κλάδο όργανο παρίσταται κατά το μέρος τούτο ανυπόστατη και δεν αναπτύσσει δεσμευτική ισχύ. Ομοίως, η απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου δεν μπορεί να επιμερίσει ένα έργο σε τμήματα αναθέτοντας τις συμπληρωματικές μόνον συμβάσεις στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου, διαφορετικού από αυτό της αρχικής συμβάσεως. Σε κάθε περίπτωση όμως, **το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δύναται να μεταβιβάσει το σύνολο της αρμοδιότητας δημοπρατήσεως και εκτελέσεως του έργου στον Οργανισμό με νέα πράξη εκχωρήσεως της αρμοδιότητας.**

ΣτΕ 3292/2009. Κατά παράβαση των άρθρων 38 και 40 του π.δ/τος 609/85, εδόχθη το δικάσαν Δικαστήριο ότι η συμπληρωματική σύμβαση υπέχει, ως προς τις περιληφθείσες σε αυτήν επίμαχες εργασίες, την θέση επιμετρήσεως, αφού τούτο θα συνέβαινε μόνον αν οι εργασίες αυτές είχαν πράγματι καταμετρηθεί κατά την υπογραφή της συμβάσεως, γεγονός το οποίο, όμως, συνέβη το πρώτον με το 2ο ΠΠΑΕ και την τελική επιμέτρηση, όπως διορθώθηκαν από την Υπηρεσία. Το δικάσαν Εφετείο δεν βεβαιώνει ούτε ότι προ της υπογραφής της συμβάσεως είχε γίνει καταμέτρηση των εργασιών ούτε εάν, ως εκ της φύσεως των εργασιών αυτών, ήταν πάντως αδύνατη η εκ των υστέρων πραγματική καταμέτρησή τους, ενώ δέχεται περαιτέρω ότι και το υποβληθέν από την ανάδοχο 2ο ΠΠΑΕ δεν είχε συνταχθεί νομίμως. Ως εκ τούτου, η κρίση του, ότι η κατά νόμον απαιτούμενη επιμέτρηση υποκαθίσταται εν προκειμένω από το ίδιο το κείμενο της συμπληρωματικής συμβάσεως εκ μόνου του γεγονότος ότι αυτό αφεώρα, μεταξύ άλλων, και σε ορισμένες εργασίες που είχαν ήδη εκτελεσθεί, δεν είναι νόμιμη. ¹ **ΕλΣυν Μειζ. 7μ 2447/2012.** Συμπληρωματικές εργασίες θεωρούνται εκείνες, οι οποίες

προβλέπονται κατά είδος από το συμβατικό τιμολόγιο και τον προϋπολογισμό, αλλά εκτελούνται σε ποσότητες μεγαλύτερες από τις προβλεπόμενες (πρόσθετες ή υπερασυμβατικές εργασίες) είτε δεν προβλέπονται καθόλου ή προβλέπονται μιν, αλλά εκτελούνται με διαφορετικό τρόπο (νέες εργασίες). **Δεν θεωρούνται** συμπληρωματικές οι εργασίες που αφορούν στην επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του έργου ή στη βελτίωση της ποιότητάς του με ανώτερα ποιοτικής υλικά ή με μεθόδους μη προδιαγραφόμενες στα οικεία συμβατικά τεύχη διότι είναι ανεπίτρεπτη η εκ των υστέρων μεταβολή του αντικειμένου του έργου καθώς δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των διαγωνιζομένων κατά την υποβολή της προσφοράς τους και δεν αποτέλεσε τη βάση της διαδικασίας αναδείξεως αναδόχου (Αποφ. Τμ. Μειζ. – Επαμ. Σύνθ. 3205/2011, 3030/2011). Δεν συνιστούν ωστόσο, ανεπίτρεπτη μεταβολή του φυσικού αντικείμενου του έργου, οι αναγκαίες τροποποιήσεις που επιβάλλονται από τις απρόβλεπτες περιστάσεις, εφόσον κρίνονται απολύτως αναγκαίες για την αντιμετώπιση αυτών (απρόβλεπτων) και δεν μεταβάλλουν τον λειτουργικό προορισμό του αρχικού έργου. Οι ως άνω διατάξεις, λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα τους, πρέπει να ερμηνεύονται στενά, το δε βάρος αποδείξεως της συνδρομής των έκτακτων και απρόβλεπτων περιστάσεων φέρει η αναθέτουσα αρχή (Δ.Ε.Ε. στην υπόθεση C-601/10, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας). Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αίφνδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ανήκουν στο χρόνο κατάρτισεως της αρχικής συμβάσεως και τα οποία, παρότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη), με βάση την οποία προσδιορίσθηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής ώστε να ενταχθούν στο αρχικό έργο και την ήδη συναφθείσα σύμβαση (Απόφ. Τμ. Μειζ. – Επαμ. Σύνθ. 3205/2011). Η απόφαση του αρμοδίου οργάνου περί προσφυγής στην εξαιρετική αυτή διαδικασία της απευθείας αναθέσεως μέσω κατάρτισεως συμπληρωματικής συμβάσεως, ως εκ της φύσεώς της, πρέπει να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, προκειμένου να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος της συνδρομής των αναγκών για την κατάρτισή της προϋποθέσεων.

² Σχετική η **Εγκύκλιος της ΕΑΑΔΗΣΥ 6187 / 13 - 12 - 16** (ΑΔΑ: 6ΜΡ50ΙΤΒ-ΥΚΔ). Είχε προηγηθεί η ρύθμιση του άρθρου **28 παρ. 3 του Ν 4314/2014** (Α' 265), σύμφωνα με την

οποία δεν ενέπιπτε στην αρμοδιότητα της ΕΑΑΔΗΣΥ η απευθείας ανάθεση ή η συμπληρωματική σύμβαση συγχρηματοδοτούμενης (από ευρωπαϊκή χρηματοδότηση) σύμβασης στην οποία έπρεπε, κατά το νόμο, να διενεργηθεί προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

² **ΕλΣυν (7μ.Μειζ) 506/2014.** Η διατύπωση γνώμης από την ΕΑΑΔΗΣΥ δεν μπορεί να οδηγεί στην ματαίωση του ελεγκτικού έργου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η αναθέτουσα αρχή, κρίνει, με αιτιολογημένη απόφαση της, ότι ο φάκελος μαζί με το σχέδιο της σύμβασης πρέπει να υποβληθεί στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν δεσμεύεται από τη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. κατά την άσκηση του συνταγματικά προβλεπόμενου προσυμβατικού του ελέγχου, ως εκ τούτου, στην περίπτωση που τηρήθηκε ο απαιτούμενος τύπος της γνωμοδότησης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., το Ελεγκτικό Συνέδριο **δεν εμποδίζεται** να εξετάσει και να κρίνει εξ υπαρχής τη συνδρομή των προϋποθέσεων για τη νόμιμη προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης και τη σύναψη, περαιτέρω, της συμπληρωματικής σύμβασης. Κατά συνέπεια, ορθώς υποβλήθηκε το σχέδιο της ελεγχόμενης σύμβασης στο αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

² Ήδη οι σχετικές διατάξεις περιλαμβάνονται στα **άρθρα 35-37 του Ν 4129/2013** (Α' 52).

² Όλα τα όρια είναι χωρίς τον αναλογούντα ΦΠΑ.

² **ΕλΣυν Μειζ. Σύνθ. 1/2012.** Ο προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας επεκτείνεται και στις συμπληρωματικές της κύριας (αρχικής) συμβάσεις, ανεξαρτήτως ποσού. Περαιτέρω, ο έλεγχος αυτός, ο οποίος αποτελεί ουσιαστικό τύπο της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων, ασκείται κατά το στάδιο που προηγείται της υπογραφής τους και, κατά μείζονα λόγο, της εκτέλεσής τους, καθώς αποσκοπεί αφενός μεν στην εξασφάλιση της διαφάνειας και της αντικειμενικότητας στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων σημαντικού οικονομικού αντικείμενου, αφετέρου δε στην πρόληψη τυχόν παραλείψεων ή παραβάσεων της κείμενης νομοθεσίας και, συνεπώς, στην αποφυγή κατάρτισης μη νόμιμων συμβάσεων. Υπό την έννοια αυτή, ο προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου προϋποθέτει έργο «υπό εκτέλεση», έργο δηλαδή του οποίου οι εργασίες θα εκτελεσθούν μετά την κρίση του Δικαστηρίου ότι η οικεία διαδικασία είναι νόμιμη. Αντιθέτως, δεν υφίσταται περιθώριο άσκησης προσυμβατικού ελέγχου όταν η

σύμβαση έχει ήδη καταρτισθεί και εκτελεσθεί, έστω και μερικώς, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις όπου με ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις επιτρέπεται για συγκεκριμένες κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων, η διενέργεια ελέγχου νομιμότητας αυτών μετά την υπογραφή και εκτέλεσή τους, για λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος (βλ. άρθρο 39 του ν.2778/1999 – ΦΕΚ Α΄ 295, άρθρο 3 του Ν 3060/2002 – ΦΕΚ Α΄ 242, άρθρο 9 του Ν 3279/2004 – ΦΕΚ Α΄ 205 και άρθρο 14 του Ν 3335/2005 – ΦΕΚ Α΄ 95). Κατά συνέπεια, σε περίπτωση που υποβάλλεται στο Κλημάκιο σύμβαση ανάθεσης δημοσίου έργου, αρχική ή συμπληρωματική, η οποία έχει ήδη εκτελεσθεί έστω και μερικώς και δεν εμπίπτει στις προαναφερθείσες εξαιρέσεις, το Κλημάκιο στερείται πλήρως της χρονικής αρμοδιότητας να προβεί στον έλεγχο της σύμβασης και οφείλει να αποσχει αυτού (βλ. απόφ. 2093/2011 Τμήματος Μείζονος – Επταμελούς Συνθέσης Ελ. Συν.).

² **ΔΕΑ 266/2003.** Η ανάγκη εκπόνησης νέων μελετών προκειμένου να κατασκευαστεί το έργο βάσει του νέου αντισεισμικού κανονισμού και των νέων κανονισμών σκυροδέματος, ενόψει του ότι ο ανάδοχος είχε λάβει γνώση ως διαγωνιζόμενος των υπάρχουσών μελετών της υπηρεσίας και του χρόνου εκπόνησης αυτών, καθώς και των όρων των συμβατικών τευχών, μεταξύ των οποίων και η πρόβλεψη ότι οι μελέτες εφαρμογής πρέπει να εκπονηθούν βάσει των ανωτέρω νέων κανονισμών, δεν οφείλεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις. Οι ίδιες εργασίες δεν αποτελούν συμπληρωματικές, κατά την έννοια του άρθρου 8 του Ν 1418/1984, και συνεπώς δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης και Α.Π.Ε. Τα αιτήματα αυτά δεν μπορούν να ικανοποιηθούν ούτε βάσει των διατάξεων των αρ. 200 και 288 ΑΚ, αφού η ανασύσταση των οριστικών μελετών και η εκτέλεση του έργου βάσει των νέων κανονισμών δεν συνιστούν την αναγκασία για την εφαρμογή τους απρόβλεπτη μεταβολή συνθηκών.

² **ΕλΣυν VI τμ. 672/2012.** Είναι επιτρεπτή η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών πριν από τη σύνταξη Α.Π.Ε., μόνο υπό τις αυστηρές προϋποθέσεις του άρθρου 56 του Ν 3669/2008, δηλαδή κατόπιν της σύνταξης από τη Δ.Υ. της τεχνικής περιγραφής των απαιτούμενων εργασιών, οι οποίες πρέπει να είναι απολύτως απαραίτητες για την αποτροπή άμεσου και άλλως αναπότρεπτου κινδύνου για το έργο, της αιτιολόγησης του επείγοντα χαρακτήρα αυτών και της εκτίμησης της σχετικής δαπάνης για την

εκτέλεσή τους. Εν συνεχεία απαιτείται η έγκριση της διενέργειας των εργασιών αυτών από την Προϊσταμένη Αρχή, και η έγγραφη ή, σε άκρως επείγουσες περιπτώσεις, προφορική εντολή της υπηρεσίας προς τον ανάδοχο του αρχικού έργου για την εκτέλεση των εργασιών, η οποία καταχωρείται στο ημερολόγιο αυτού. Όταν συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις εκτέλεσης των επειγουσών πρόσθετων εργασιών, το Κλημάκιο ή ο αρμόδιος Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που επιλαμβάνονται του ελέγχου πριν από την τυχόν κατάρτιση της σύμβασης, αλλά μετά την εκτέλεση των οικείων εργασιών, είναι κατά χρόνο αρμόδιοι για την άσκηση του συνταγματικού προβλεπόμενου ελέγχου νομιμότητας, διότι τούτοι υποχρεούνται ν' ασκούν τον έλεγχο αυτόν «πριν από τη σύναψη της σύμβασης», προϋπόθεση, η οποία συντρέχει εν προκειμένω, καθόσον η συμπληρωματική σύμβαση έπεται της εκτέλεσης των επειγουσών εργασιών που περιλαμβάνονται σε αυτήν και δύναται να υπογραφεί μόνον εάν η κρίση του Επιτροπικού ή του Κλημακίου είναι θετική. Ως εκ τούτου, σε κάθε περίπτωση που ανακύπτει ζήτημα διενέργειας ελέγχου νομιμότητας συμπληρωματικής σύμβασης, η οποία περιλαμβάνει εργασίες, οι οποίες έχουν ήδη εκτελεσθεί, το Κλημάκιο ή ο αρμόδιος Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου οφείλουν να εξετάζουν αν οι εργασίες αυτές εκτελέστηκαν δυνάμει του άρθρου 56 του Ν 3669/2008, δηλαδή αν πράγματι συντρέχουν οι ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου αυτού, και συγκεκριμένα εάν με την εκτέλεση των επίμαχων εργασιών αποτρέπεται συγκεκριμένος άμεσος και άλλως αναπότρεπτος κίνδυνος για το έργο, και, τέλος, αν έχει τηρηθεί η θεσπιζόμενη από το ως άνω άρθρο διαδικασία, εάν δηλαδή έχει προηγηθεί της εκτέλεσης αυτών σύνταξη τεχνικής περιγραφής από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία του έργου, αιτιολόγηση του επείγοντος, εκτίμηση της δαπάνης και έγκριση της εκτέλεσης αυτών από την Προϊσταμένη Αρχή. Εάν τα αρμόδια για τον προσυμβατικό έλεγχο όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου κρίνουν ότι δεν συντρέχουν οι ως άνω ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις σωρευτικά, οφείλουν να απέχουν του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας ως κατά χρόνο αναρμόδια (βλ. Τμ. Μείζονος – Επταμελούς Συνθέσης 513/2012, VI Τμ. 3049/2011).

² **ΣΤε 45/2016.** Σε περίπτωση δε που ο ανάδοχος εκτελέσει εργασίες μη προβλεπόμενες από τη σύμβαση, χωρίς προηγούμενη έγγραφη εντολή της υπηρεσίας ή, σε επείγουσες περιπτώσεις, κατόπιν προφορικής εντολής της υπηρεσίας, στον τόπο

εκτελέσεως του έργου, καταχωρηθείσας στο ημερολόγιο αυτού, δεν δικαιούται αμοιβής ή αποζημιώσεως για τις εργασίες αυτές, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το έργο (βλ. ΣΤε142/2005, 1857/2010, 5117/2012 κ.ά.). Εξάλλου, στην περίπτωση αυτή, ο ανάδοχος δεν δικαιούται ούτε αποδόσεως της ωφέλειας του λήπτη με βάση τις διατάξεις των άρθρων 904 επ. ΑΚ περί αδικαιολόγητου πλουτισμού (βλ. ΣΤε778/2011, 5117/2012). Ωστόσο, από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται επίσης ότι δεν αποκλείεται εργασίες, οι οποίες παρεκκλίνουν της συμβάσεως και εκτελέστηκαν χωρίς να τηρηθεί η προαναφερθείσα διαδικασία, να κριθούν στη συνέχεια από τα αρμόδια όργανα του κυρίου του έργου ή, σε περίπτωση διαφωνίας και ασκήσεως εκ μέρους του αναδόχου προσφυγής, από το αρμόδιο διοικητικό εφετείο, ως αναγκαίες, δηλαδή ως εργασίες που επιβάλλονται για την ασφάλεια, την αρτιότητα ή τη λειτουργικότητα του έργου, οπότε οι εργασίες αυτές νομιμοποιούνται εκ των υστέρων με τη σύνταξη Α.Π.Ε. και, ενδεχομένως, πρωτοκόλλου καθορισμού νέων τιμών (βλ. ΣΤε 1930/2009 κ.ά.). Αιτιολογημένη η κρίση του Διοικ. Εφετείου ότι οι υπερσυμβατικές εργασίες που εκτέλεσε ο ανάδοχος χωρίς προηγούμενη σύνταξη Α.Π.Ε. και Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. ή την γραπτή ή προφορική εντολή της υπηρεσίας δεν προέκυπτε ότι ήταν αναγκαίες, ότι, δηλαδή, ήταν επιβεβλημένες για την ασφάλεια, την αρτιότητα ή τη λειτουργικότητα του έργου, δεδομένου ότι το βάρος αποδείξεως της αναγκαιότητας των εργασιών αυτών, το έφερε ο ανάδοχος, το δε δικάσαν δικαστήριο αναφέρει αναλυτικά τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η αναιρεσείουσα και το περιεχόμενό τους (γεωτεχνική μελέτη, ένορκες βεβαιώσεις), προκύπτει δε σαφώς από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι τα έλαβε υπόψη και τα εκτίμησε, ενώ η αναιρεσείουσα δεν ισχυρίζεται με την υπό κρίση αίτηση ότι είχε προσκομίσει ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου και άλλα αποδεικτικά μέσα, που δεν εκτιμήθηκαν, ούτε ότι είχε προβάλει και άλλους πραγματικούς ισχυρισμούς που έμειναν αναπάντητοι.

² **ΣΤε 2031/2003.** Αν υπάρξει υπέρβαση του ποσοστού 100% της ομάδας των ομοειδών εργασιών (κατά το άρθρο 8 παρ. 2 Ν 1418/84, όπως ίσχυε πριν το Ν 2229/1994) και δεν συμφωνηθούν ειδικές τιμές για την εκτέλεση των επιπλέον εργασιών (η διαδικασία της επίτευξης συμφωνίας προβλεπόταν από το άρθρο 44 του ΠΔ 609/85, πριν αντικατασταθεί με το ΠΔ 368/1994), τότε λογίζεται ότι ο ανάδοχος αποδέχεται να εκτελέσει τις επιπλέον εργασίες με τις συμβατικές τιμές. Η εφαρ-

11 500

Κέντρο Εξυπηρέτησης & Βλαβών

Καθημερινά
24 ώρες το 24ωρο

Όλα
σε ένα τηλεφώνημα

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.

Περραιβού 20 & Καλλιρρόης 5, 117 43 Αθήνα, Τ: 210 9281600, Φ: 210 9281698

email: infodeddie@deddie.gr

www.deddie.gr

μογή της αρχής της καλήπιστης ερμηνείας των συμβάσεων (200 και 288 ΑΚ) προϋποθέτει την ύπαρξη έγκυρης σύμβασης.

² **ΣτΕ 610/2006.** Αφορά ερμηνεία του προϋσχύσαντος δικαίου. Νέες εργασίες για τις οποίες **δεν δόθηκε σχετική διαταγή εκτέλεσης** νομιμοποιούνται και εκ των υστέρων με την σύνταξη και την έγκριση Σ.Π. Η υποβολή αιτήματος για σύνταξη ΣΠ από τον ανάδοχο και η μη αποδοχή του αιτήματος εντός τριμήνου δεν συνεπάγεται την αυτοδίκαιη έγκρισή του, ούτε, σε περίπτωση που τελικώς καταρτίστηκε Σ.Π. μπορεί να θεωρηθεί ότι από την υποβολή του αιτήματος μέχρι την αποδοχή του τρέχουν τόκοι υπερημερίας εις βάρος του εργοδότη.

³ **ΣτΕ 3201/2015.** Μετά την έγκριση από την προϊστάμενη Αρχή του ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών και του τυχόν συνοδευτικού πρωτοκόλλου κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών, τα οποία έχουν συνταχθεί και έχουν γίνει αποδεκτά από τον ανάδοχο, και την υπογραφή ακολουθώντας σχετικής σύμβασης μετά από διαπραγματεύσεις και τη γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου, δεν είναι δυνατή η εκ μέρους του κυρίου του έργου αμφισβήτηση και, πολύ περισσότερο, η μονομερής μεταβολή των δεδομένων που αυτά περιέχουν, χωρίς τη συναίνεση του αναδόχου, εν' ευκαιρία είτε της συντάξεως νέου πρωτοκόλλου κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών και ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών είτε του ελέγχου των λογαριασμών που συντάσσονται από τον ανάδοχο και στους οποίους περιλαμβάνονται, προς πιστοποίηση και πληρωμή, ποσότητες εργασιών και τιμές μονάδας νέων εργασιών που έχουν εγκριθεί με ανακεφαλαιωτικό πίνακα ή πρωτόκολλο κανονισμού τιμής μονάδας νέων εργασιών. Και τούτο διότι τα δεδομένα αυτά, τα οποία διαμορφώθηκαν με τη συναίνεση αμφοτέρων των μερών, ανάγονται στο συμβατικό μέρος της εργολαβικής σχέσεως και αποτελούν, στην πραγματικότητα, στοιχεία καθοριστικά της περαιτέρω συναλλακτικής συμπεριφοράς του καθενός από τους συμβαλλομένους κατά την εξέλιξη της εργολαβίας, μη ισχυουσών, εν προκειμένω, των γενικών αρχών περί ανακλήσεως από τη Διοίκηση των παρανόμων πράξεων της (Σ.τ.Ε. 1899/2010, 709/2008, 379, 505/2006, 1530, 2029/2004, 2228/2002, κ.α.)

Όμοιες **ΣτΕ 709/2008 και ΑΠ 1644/2008.**

ΣτΕ Α' 233/2000. Δεν προβλέπεται η **καταβολή τόκου υπερημερίας** επί καθυστερήσεως εγκρίσεως ΠΚΤΜΝΕ και ΣΠ. Σε κάθε όμως περίπτωση δεν νοείται καθυστέρηση και συνεπώς υπερημερία του κυρίου του έργου, σε περίπτωση που ο

ανάδοχος του έργου υπογράψει με επιφύλαξη το ΠΚΤΜΝΕ και τον ΣΠ και κινήσει κατ' αυτών ενδικοφανή διαδικασία, επειδή στην περίπτωση αυτή το τελικό περιεχόμενο των εν λόγω πράξεων εξαρτάται από την επίλυση της διαφωνίας.

³ **ΑΠ 1644/2008:** Όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων 5 παρ.7 και 8 του Ν.1418/1984, 38 και 40 παρ. 6 του ΠΔ 609/1985, καθένας από τους ανακεφαλαιωτικούς πίνακες που καταρτίζονται κατά τη διάρκεια του έργου είναι **αυτοτελής**, ως προς το είδος και ποσό των περιλαμβανόμενων σ' αυτό εργασιών και την αξία τους, με την έννοια ότι εφ' όσον δεν αμφισβητηθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο προσκόνοντας ενώπιον των αρμοδίων διοικητικών αρχών και του δικαστηρίου, το περιεχόμενό του οριστικοποιείται, οι δε απαιτήσεις που προέρχονται απ' αυτόν δεν μπορούν να προσβληθούν με αφορμή την κατάρτιση και τον έλεγχο μεταγενέστερου πίνακα, αφού τα δεδομένα αυτά διαμορφώνονται με την ανεπιφύλακτη συναίνεση αμφοτέρων των μερών, ανάγονται πλέον στο συμβατικό μέρος της κατά τις διατάξεις του Ν.1418/1985 και του ΠΔ 609/1985 καταρτιζόμενης εργολαβικής σχέσης, και αποτελούν εκ των πραγμάτων στοιχεία καθοριστικά της περαιτέρω συναλλακτικής σχέσης και συμπεριφοράς καθενός των συμβαλλομένων, κατά τη διαχρονική εξέλιξη της σχέσης και μέχρι την ολοκλήρωσή της. Εν όψει δε αυτών, η μονομερής από τον κύριο του έργου ή την διευθύνουσα υπηρεσία, μεταβολή των δεδομένων κονδυλίων προγενέστερων ανακεφαλαιωτικών πινάκων του έργου, που καταρτίστηκαν εγκρίθηκαν, και οριστικοποιήθηκαν κατά τα προαναφερθέντα σε σχέση με προγενέστερες τμηματικές εκτελεσθείσες πιστοποιήσεις, δεν είναι επιτρεπτή ούτε κατά τον πραγματοποιούμενο μεταγενέστερο τελικό έλεγχο, εάν η μεταβολή αυτή και η ανατροπή του οριστικοποιημένου ανακεφαλαιωτικού πίνακα και της συναφούς πιστοποίησης εργασιών και εντολής πληρωμής, οφείλεται αποκλειστικά σε μεταβολή των απόψεων της υπηρεσίας αυτής ως προς τη νομιμότητα των κονδυλίων των οποίων επιχειρείται η μεταβολή μεταγενέστερα, αφού στην περίπτωση αυτή, λόγω της πιο πάνω ειδικής νομοθετικής ρύθμισης, δεν έχουν εφαρμογή ούτε οι γενικές αρχές για την ανάκληση από τη διοίκηση παράνομων πράξεων της, ούτε οι διατάξεις για την ακύρωση δήλωσης λόγω ουσιάδης πλάνης του Αστικού Κώδικα (ΑΠ 1272/2003). Τα προαναφερθέντα δεν αναιρούνται από τις διατάξεις των άρθρων 38, 40 παρ.6, 8, 43, 54 και 55 του ΠΔ 609/1985.

Με τον ίδιο τρόπο έκριναν οι ΣτΕ

1870/2001, Διδ 19 (2007), 777, ΣτΕ 3914/2001 (οι οποίες προσθέτουν ότι απόφαση δικαστηρίου που αφορά ένα ΣΠ δεν δημιουργεί δεδικασμένο, που δεσμεύει τα συμβαλλόμενα μέρη και τα δικαστήρια της ουσίας σε διαφορά που γεννήθηκε από άλλο – επόμενο πίνακα και αφορά εργασίες που για πρώτη φορά προβλέπονται με τον εν λόγω ΣΠ.), **ΣτΕ 1624/03, 3907/01, 3914/01, 1257/03 και ΣτΕ 2228/2002**, κατά την οποία δεν είναι επιτρεπτή η διόρθωση σφάλματος στον υπολογισμό της δαπάνης αναθεώρησης, έστω κι αν εκ παραδρομής της αρμόδιας υπηρεσίας συνέβη το σφάλμα αυτό, διότι σημαίνει μονομερή ανατροπή των δεδομένων προηγούμενων Σ.Π.

³ **ΑΠ 1428/2007.** Από τις διατάξεις των άρθρων 43 παρ. 1, 2 και 3 του ΠΔ 609/1985 και 8 του Ν 1418/1984 συνάγεται ότι ο εργολάβος δικαιούται πρόσθετη αμοιβή για τις κατ' εντολή του εργοδότη εκτελεσθείσες συμπληρωματικές εργασίες. Ακόμη, από τις διατάξεις των άρθρων 361, 287 και 288 ΑΚ, σαφώς προκύπτει ότι η αξίωση του δανειστή προς παροχή εκ μέρους του οφειλέτη μεγαλύτερης της συμφωνηθείσας, δύναμει της αρχής της καλήπιστης εκπληρώσεως της παροχής, προϋποθέτει πραγματικά γεγονότα, διάφορα εκείνων, που συγκροτούν το πραγματικό κανόνα δικαίου, ο οποίος παρέχει αυτοτελή προστασία των συμφερόντων του δανειστή. Υπό την έννοια αυτή η εκ του άρθρου 288 ΑΚ προστασία του δανειστή φέρει χαρακτήρα επικουρικό, αποκλειόμενη όταν η αυτή ιστορική αιτία συνεπάγεται έννομες συνέπειες, που ικανοποιούν τα συμφέροντά του, δύναμει άλλου, κυρίως εφαρμοζόμενου, κανόνα δικαίου, του οποίου η υποχώρηση επιβάλλεται μόνο σε περίπτωση ανεπάρκειας των γεγονότων που απαιτούνται για την εφαρμογή του, οπότε λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του περιεχομένου της εκπληρωτέας παροχής.

³ **Γνωμ.ΝΣΚ 352/2006.** Υπό το καθεστώς του ΠΔ 410/1995 (καθόσον με το Ν 3463/2006 με τα άρθρα 208 και 209 υιοθετείται διαφορετική ρύθμιση για τα ζητήματα αυτά), όταν η θεώρηση της αρχικής μελέτης του έργου, φορέας του οποίου είναι Ο.Τ.Α α' βαθμού, έχει γίνει από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., το Τεχνικό Συμβούλιο που γνωμοδοτεί για την σύναψη της σύμβασης για συμπληρωματικές εργασίες συμφώνως προς το άρθρο 8 παρ.2 του Ν 1814/1984 είναι το Συμβούλιο Δημοτικών και Κοινοτικών Έργων και θεώρησης Μελετών του Υπ. Εσωτερικών, αλλιώς «οικείο Τεχνικό Συμβούλιο» παραμένει το Νομαρχιακό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων.

³ **ΣτΕ 1550/2008.** Ο ΣΠ, συνοδευ-

όμενος από το ΠΚΤΜΝΕ, αποτελεί τη μόνη εκτελεστή πράξη για τον καθορισμό τιμών μονάδας των νέων εργασιών **[όμοια ΣτΕ 3751/2004, Διδ 18 (2006) 1339]**.

³ **ΔΕΑ 1078/1994**, Δ/νη 1999, 112. Στοιχεία τόσο του ΣΠ όσο και του ΠΚΤΜΝΕ που τον συνοδεύει μπορούν να αποτελέσουν *μόνο νέες εργασίες*, οι τιμές μονάδας τους και η επιπλέον προκύπτουσα διαφορά δαπάνης, όχι δε και πρόβλεψη κονδυλίου αναθεώρησης τιμών την οποία ο ανάδοχος διεκδικεί από τον κύριο του έργου.

³ Οδηγίες για τον κανονισμό των τιμών μονάδος νέων εργασιών περιέχονται στην **Εγκύκλιο 36/1994** (δημοσιεύεται ολόκληρη στη ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), η οποία εκδόθηκε επ'αφορμή της εφαρμογής του **ΠΔ 288/1994**. Σύμφωνα με την Εγκύκλιο: α) ο κανονισμός γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή των περ. α', β' και γ' που εφαρμόζονται με τη σειρά και αφού αποκλεισθεί η προηγούμενη περίπτωση, β) η διαδικασία κανονισμού εξηγείται στην Αιτιολογική Έκθεση, γ) εξηγούνται οι όροι «νέες εργασίες», «παρεμφερείς», «ομοειδείς ή ανάλογες», με παραδείγματα, δ) εξηγούνται οι εργασίες της Επιτροπής Εξακρίβωσης Κόστους, όταν ο κανονισμός γίνεται κατά την περ. γ', ε) εξηγείται η αναγωγή της αναθεώρησης στον χρόνο υποβολής των προσφορών.

³ **ΣτΕ 1896/2006**. Οι νέες τιμές των συμπληρωματικών εργασιών προσυμφωνούνται με το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του αναδόχου, εκτός αν ο κανονισμός των νέων τιμών γίνεται ανάλογα με τις συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, στις οποίες (τιμές), εφόσον δεν γίνεται ρητή μνεία περί του αντιθέτου, περιλαμβάνεται η εν λόγω προσαύξηση (πρβλ. ΣΕ 1334/00, 63, 174/98).

³ **ΣτΕ 4316/2015**. Κατά την έννοια της διάταξης της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 43 του π.δ/τος 609/1985 «εγκεκριμένα αναλυτικά τιμολόγια» είναι τα εγκεκριμένα από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. τιμολόγια που περιέχουν αναλύσεις τιμών, ενώ ως «συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια» νοούνται τα αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών) που συμφωνούνται μεταξύ των ιδίων συμβαλλομένων για εργασίες πέραν των συμβατικών εργασιών που περιλαμβάνονται στο Τιμολόγιο της συγκεκριμένης σύμβασης ή και αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών) που περιλαμβάνονται σε άλλη σύμβαση, για εργασίες απολύτως όμοιες, εφόσον, όμως, με συμβατικό όρο της συγκεκριμένης σύμβασης γίνεται ρητώς παραπομπή σ' αυτά.

ΣτΕ 1577/2009. Πλημμελώς αιτιολογημένη η απόφαση του εφετείου που δέχθηκε ότι ορθώς η Δ.Υ. τιμολόγησε την εργασία «Γενικοί εκβραχισμοί, πήλη γρανι-

κών κροκαλοπαγών πετρωμάτων ως εν 2115 αλληλά άνευ χρήσεως εκρηκτικών υλών», για την οποία το συμβατικό τιμολόγιο δεν προέβλεπε αντίστοιχη τιμή με βάση το Αναλυτικό Τιμολόγιο Έργων Οδοποιίας (Α.Τ.Ε.Ο.) και όχι το Αναλυτικό Τιμολόγιο Οικοδομικών Εργασιών, εφόσον αφορούσε διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου για την εκπαίδευση σκύλων και όχι οικοδομικό έργο (κατασκευή του κτιρίου στέγασης των σκύλων), διότι η επιδικη νέα εργασία αφορά εκσκαφή και διαμόρφωση βραχώδους εδάφους στο χώρο που περιβάλλει το ανεγερθέν για την στέγαση σκύλων κτίριο και ειδικότερα στο τμήμα αυτού που προορίζεται ως χώρος εκπαίδευσής αυτών. Και τούτο διότι, όπως δέχεται η προσβαλλόμενη απόφαση, η επιδικη εργασία αφορά την διαμόρφωση του χώρου που περιβάλλει κτίριο, δηλαδή αποτελεί εργασία που αποβλέπει στο να καταστεί το συγκεκριμένο κτίριο κατάλληλο προς λειτουργία για τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται (κτίριο για την στέγαση σκύλων, διαμόρφωση του περιβάλλοντος το κτίριο χώρου για την εκπαίδευση των σκύλων) και δεν αφορά η εργασία αυτή την διαμόρφωση γενικών εδάφους ούτε έχει σχέση με την κατασκευή, ανακαίνιση ή βελτίωση οδού. Ως εκ τούτου για την τιμολόγησή της εφαρμοστέες είναι μόνον οι διατάξεις του Αναλυτικού Τιμολογίου Οικοδομικών Εργασιών και όχι εκείνες του Αναλυτικού Τιμολογίου Έργων Οδοποιίας (πρβλ. ΣΕ 2948/97).

³ **ΣτΕ 377/2006**. Αν οι περιληφθείσες σε συγκριτικό πίνακα νέες εργασίες πρόκειται να εκτελεστούν, ή έχουν ήδη εκτελεσθεί, σε χρόνο μεταγενέστερο του χρόνου στον οποίο ανάγεται η τιμολόγησή τους, οι κατά τον ανωτέρω τρόπο κανονισθείσες τιμές μονάδος των νέων εργασιών υπόκεινται σε αναθεώρηση, το δε σχετικό κονδυλίο δύνатаι να περιληφθεί στον οικείο συγκριτικό πίνακα (πρβλ. Σ.τ.Ε. 4366/1995 7μ.).

⁴ **Γνωμ ΝΣΚ 552/97** (δεκτή από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ με την 37/97 εγκύκλιό του): Η έκπτωση (ρητή ή τεκμαρτή) της εργολαβίας δεν εφαρμόζεται στις νέες τιμές μονάδος που καθορίζονται με παρακολούθηση του κόστους, εκτός αν τα υλικά, ο μηχανικός εξοπλισμός, οι συσκευές και λοιπά παρεμφερή που χρησιμοποιούνται και ενσωματώνονται στο έργο υπάρχουν αποδεδειγμένα ευρέως διαδεδομένα στο εμπόριο. Η έκπτωση της δημοπρασίας εφαρμόζεται πάντως στο ποσοστό ΓΕ+ΟΕ που προστίθεται στις τιμές των υλικών που προκύπτουν με παρακολούθηση.

⁴ **ΣτΕ 608/2006**. Κατά την έννοια των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 43 ΠΔ 609/85, νέες είναι οι εργασίες οι

οποίες δεν προβλέπονται από τη σύμβαση κατασκευής του έργου και δη στο συμβατικό τιμολόγιο (πρβλ. ΣτΕ 2688/2001, 6078/1996, 2401/1992). Περαιτέρω, από τη ρητή διατύπωση των διατάξεων αυτών συνάγεται ότι οσάκις οι νέες εργασίες είναι παρόμοιες ή ανάλογες προς συμβατικές εργασίες, οι τιμές μονάδας αυτών κανονίζονται σύμφωνα με το εδάφιο α' της παρ. 3 του άρθρου 43 του π.δ/τος 609/1985. Ο κανονισμός των τιμών μονάδας των νέων εργασιών γίνεται σύμφωνα με το εδάφιο β' της ίδιας παραγράφου, βάσει των τιμών μονάδας που περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), μόνον οσάκις για τις εν λόγω εργασίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές (πρβλ. ΣτΕ 3125/1998).

⁴ **Γνωμ ΝΣΚ 505/1997** (δεκτή από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ με την Εγκ. 21/97). Ο επανυπολογισμός των δαπανών των απροβλεπτών, της αναθεώρησης κήπ, για τα δημοπρατούμενα με το σύστημα Μελέτη-Κατασκευή έργα, ο οποίος γίνεται κατά την υπογραφή της σύμβασης, γίνεται με την τεκμαρτή έκπτωση (όπως ορίζεται στη Διακήρυξη) και όχι όπως αυτή τυχόν προκύπτει από τη σύγκριση του προϋπολογισμού της υπηρεσίας με την προσφορά του αναδόχου.

⁴ **ΣτΕ 4452/2001**. Η έγκριση του ΣΠ από την Προϊστ/νη αρχή, πρέπει να γίνεται εντός 3 μηνών από την υποβολή του από την Δ.Υ. Αλλιώς εγκρίνεται αυτοδίκαια όπως υποβλήθηκε και η Π.Α. δεν μπορεί να επιφέρει τροποποιήσεις. Εξάλλου η τήρηση της προθεσμίας αυτής, για την έγκριση του Σ.Π. ελέγχεται και **αυτεπαγγέλτως** από το δικαστήριο της ουσίας που επιλαμβάνεται διαφοράς η οποία γεννήθηκε από πράξη της Π.Α. περί τροποποίησης και εγκρίσεως τούτου, διότι το ζήτημα αφορά το χρονικό όριο, πέραν του οποίου δεν είναι δυνατή η έκδοση πράξεως τροποποιητικής του Σ.Π.

Για έργα ΟΤΑ βλ. ΣτΕ 3948/2005. Η έγκριση των Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και των Σ.Π. από το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο, σε περίπτωση που τα στοιχεία αυτά γίνουν ανεπιφυλάκτως αποδεκτά από τον ανάδοχο, πρέπει, εν όψει της ανάγκης ταχείας περατώσεως των δημοσίων έργων και της χωρίς καθυστέρηση πληρωμής του αναδόχου (άρθρο 5 παρ. 8 του Ν 1418/1984), να ενεργείται εντός της διμήνου ανατρεπτικής προθεσμίας που τάσσεται με την διάταξη της τελευταίας περιόδου της παρ. 3 του άρθρου 17 του ΠΔ 171/1987. Συνεπώς, μετά την πάροδο του ως άνω διμήνου από την υποβολή του Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και του οικείου Σ.Π. χωρίς να χωρήσει έγκριση αυτών, τα στοιχεία αυτά θεωρούνται ότι έχουν εγκριθεί, οπ συνέχεια

δε η προϊσταμένη αρχή (δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο) απεκδύεται της εξουσίας να εκδώσει πράξη τροποποιήσεως ή μη εγκρίσεως του Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και του οικείου Σ.Π., η τυχόν δε εκδιδόμενη είναι παράνομη ως εκδοθείσα αναρμοδίως κατά χρόνο (βλ. ΣτΕ 3564, 4452/2001, 2711, 3532/2002, 3305/1997, 1921/1993 κ.ά. Πρβλ. ΣτΕ 1798/2001, 1620, 1885/1996).

⁴ **ΣτΕ 46/2016.** Η μη έγκριση, του Α.Π.Ε. και του Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. από την Προϊσταμένη Αρχή, εντός ευλόγου χρόνου και δη εντός τριμήνου από την υποβολή τους στην Προϊσταμένη Αρχή δεν έχει ως συνέπεια να θεωρούνται αυτά αυτοδικαίως εγκριθέντα όπως υποβλήθηκαν, ώστε να μην μπορούν πλέον να τροποποιηθούν από την Προϊσταμένη Αρχή μετά την πάροδο του τριμήνου, όπως παγίως γίνονταν δεκτό υπό το προ της ενάρξεως ισχύος των ως άνω διατάξεων του Ν 2372/1996 νομοθετικό καθεστώς (βλ. ΣτΕ 619/2003, 930/2005, 377/2006, 2794/2008, 1490/2009 κ.ά.). Και τούτο διότι, πάντως, το είδος και η έκταση των συμπληρωματικών εργασιών καθώς και όλα τα συναφή με τις εργασίες αυτές ζητήματα αποτελούν αντικείμενο της σχετικής σύμβασης που θα υπογραφεί τελικά με τον ανάδοχο του έργου αφού

ήλφθει υπόψη και η γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου (βλ. ΣτΕ 1768/2012, 1520/2011, 1475/2010, βλ. και 170, 1258/2013 κ.ά.).

⁴ **Ολομ ΝΣΚ 417/2002.** Στις συμβάσεις παραχώρησης ως αξία του αντικείμενου της Σύμβασης, προκειμένου να υπολογισθεί το ποσοστό 50% άνω του οποίου δεν μπορεί να συναφθεί Σ.Σ. δεν θεωρείται μόνο το κατασκευαστικό της αντικείμενο, αλλά το άθροισμα όλων των παροχών του Αναδόχου στις οποίες απέβλεψε η αναθέτουσα αρχή για την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης του Έργου, ήτοι η αξία της μελέτης-κατασκευής, αλλά και της συντήρησης, διοίκησης και εκμετάλλευσης κατά την περίοδο παραχώρησης.

⁴ Η συμπληρωματική σύμβαση έχει και αυτή, υποχρεωτικά, δικό της κονδύλιο απροβλέπτων, κατά την παρ. 2 του άρθρου 57 και έτσι η αναλογία παραμένει σταθερή.

⁴ **Γνωμ. 109/1997 του ΝΣΚ** (δεκτή από τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ με την 9/97 εγκύκλιό του). Δαπάνες για την ασφαλή εκσκαφή ανευρεθέντων τυχαία **αρχαιολογικών** ευρημάτων και επιτάξεως εδαφικών εκτάσεων πριν τη συντέλεση των αναγκαστικών απαλλοτριώσεων δεν σχετίζονται με την έντευξη κατασκευή των δημοσίων έργων και ως εκ τούτου δεν υπολογίζονται καθ' οιονδήποτε τρόπο για τον προσδιορι-

σμό του ποσού και του ποσοστού πέραν του 50% της αρχικά προβλεπόμενης συμβατικής δαπάνης του έργου.

Γνωμ. 205/03 ΝΣΚ (δεκτή από την Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ). Οι δαπάνες για την μετατόπιση δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) για την εκτέλεση έργων του Δημοσίου ή των ΟΤΑ, εντός της περιοχής «Μειζονος Πρωτεύουσας» βαρύνουν τους ΟΚΩ, εν αρνήσει τους δε η μετατόπιση πραγματοποιείται, με προκαταβολή της σχετικής δαπάνης, από τον κύριο του έργου και η σχετική δαπάνη επιβάλλεται στη συνέχεια στον αρμόδιο Ο.Κ.Ω. Το ποσό της προκαταβληθείσας αυτής δαπάνης δεν συνυπολογίζεται στο όριο 50% για τις συμπληρωματικές συμβάσεις.

⁴ Ενδεικτικά οι αποφάσεις Δ.Ε.Α. 2019/92, Διδικ 6,383, Δ.Ε.Α. 1587/95, Διδικ 9, 961 έκριναν ότι ο ανάδοχος δικαιούται την αμοιβή του κατά τις διατάξεις περί αδικαιολογίου πλουτισμού, ενώ οι Δ.Ε.Α. 136/95, Διδικ 8, 1195 και ΔΕΑ 4333/97, Διδικ 1999, σελ. 711, έκριναν αντίθετα ότι δεν δικαιούται αμοιβής.

⁴ **ΣτΕ 928/2014, 767/2011, 1897/2010, 86/2005, 3039/2003 κ.ά.**

Βλ. σχετ. **ΣτΕ 1247/2010** (αφορά δημόσια σύμβαση υπηρεσιών φύλαξης). Απορρίφθηκαν οι ισχυρισμοί του εργοδότη (Νοσοκομείου) για ακυρότητα της συμπληρωματικής σύμβασης, λόγω υπέρβασης του ορίου 50%, με το σκεπτικό ότι το Νοσοκομείο δεν νομιμοποιείται να αμφισβητήσει, κατά το στάδιο της εκτελέσεώς τους, το κύρος των ως άνω δύο συμπληρωματικών συμβάσεων, τις οποίες το ίδιο έχει υπογράψει (πρβλ. ΣτΕ 3427/2007, επίσης ΣτΕ 505/2006, 709/2008).

⁵ **ΠεντΕφΑθ 19/2013.** Εάν ο ανάδοχος, αμέσως μετά την παροχή της εντολής με τον ανωτέρω διαγραφόμενο τρόπο από τον κύριο του έργου, προβεί χωρίς αντίρρηση του τελευταίου στην άμεση, λόγω του επείγοντος, εκτέλεση των νέων εργασιών, πριν από τη σύνταξη αντίστοιχων ΑΠΕ και ΠΚΤΜΝΕ, διατηρεί το δικαίωμα να αξιώσει την ιδιαίτερη εργολαβική αμοιβή του για τις εργασίες αυτές με βάση τη νέα σύμβαση, που θεωρείται ότι έχει πλέον καταρτισθεί, ακόμη και αν στον εκ των υστέρων συνταχθέντα ΑΠΕ και ΠΚΤΜΝΕ υπέγραψε με επιφύλαξη, καθόσον, στην περίπτωση αυτή, θεωρείται ότι υπάρχει βούληση και των δύο μερών για την κατάρτιση νέας συμπληρωματικής σύμβασης και για την εκτέλεση των νέων εργασιών καθώς και για το διακανονισμό του εργολαβικού ανταλλάγματος, σύμφωνα με τον διαγραφόμενο από το νόμο τρόπο. Η παράλειψη του κυρίου του έργου να συντάξει έγκαιρα νέο ΑΠΕ και ΠΚΤΜΝΕ

δεν στερεί τις νέες εργασίες που εκτελέστηκαν συμβατικού θεμελίου, αφού και εντολή εκ μέρους του κυρίου του έργου δόθηκε και αποδοχή της εντολής αυτής εκ μέρους του αναδόχου έγινε με την εκτέλεση των εργασιών αυτών, (βλ. ΠΕΑ 1239/1912, ΠΕΑ 4975/2011, ΠΕΑ 4095/08, ΠΕΑ 1751/06, ΠΕΑ 1291/05 ό.π.). - Εάν, όμως, οι νέες εργασίες εκτελέστηκαν από τον ανάδοχο ως αναγκαίες για την αρτιότερη ή λειτουργικότερη κατασκευή του έργου, χωρίς εντολή του κυρίου του έργου, διακρίνονται δύο περιπτώσεις: α') Εάν οι υπόψη εργασίες εγκρίθηκαν εκ των υστέρων από τα αρμόδια όργανα του κυρίου του έργου ή εάν κρίθηκαν ως πράγματι συμπληρωματικές κατά νόμο από το αρμόδιο εφετάριο κατόπιν προσφυγής του αναδόχου, τότε μπορούν να νομιμοποιηθούν με τη σύναψη νέας σύμβασης και τη σύνταξη νέου ΑΠΕ και ΠΚΤΝΕ, οπότε το αντίστοιχο εργολαβικό ανταλλάγμα οφείλεται με βάση τη νέα σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί, (ΣτΕ 1214/07, 610/06, 595/05 ΝΟΜΟΣ).

β') Εάν δεν έγινε εκ των υστέρων νομιμοποίηση των ως άνω εργασιών, η αξίωση του εργολάβου για την αξία τους μπορεί να θεμελιωθεί μόνο στις διατάξεις των **άρθρων 200 και 288 του ΑΚ** για την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. Με βάση τις τελευταίες διατάξεις θα κριθεί αν ο ανάδοχος δικαιούται και σε ποία έκταση εργολαβική αμοιβή, η οποία δεν συμπίπτει με εκείνη που καθορίζεται από τη σύμβαση και το νόμο, γενομένου δεκτού ότι υφίσταται συμβατική ενοχή αλλά δεν έχει προσδιορισθεί η αντιπαροχή του εργοδότη, (βλ. ΑΠ 585/83 ΕλΔ.24.1205, ΑΠ 471/75 ΝοΒ 23.1236, ΠΕΑ 4095/08 ό.π., ΠΕΑ 1751/06 ό.π., ΠΕΑ 1291/05 ό.π., ΠΕ-Θεσσ/κης 2242/2000 ό.π.).

Τέλος στην περίπτωση, κατά την οποία ο ενάγων - εργολάβος επικαλείται έγκυρη σύμβαση μίσθωσης έργου, αξίωση από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων **904 επ. ΑΚ**, δεν δίδεται, λόγω της απόλυτης ουσιαστικής επικουρικότητας των σχετικών διατάξεων, εφόσον ο ενάγων δεν επικαλείται ιδιαίτερο λόγο, για τον οποίο η αρχικά επικαλούμενη σύμβαση είναι άκυρη ή έπαυσε να ισχύει ή δεν καταρτίσθηκε, οπότε η αγωγή του, ως προς τη βάση αυτή, απορρίπτεται ως μη νόμιμη, (βλ. ΑΠ 1199/2009 ΕφΑΔ 2010.1059, ΠΕφΑρ. 510/2011 ΕφΑΔ 2012.603).

⁵ **ΣτΕ 1214/2007.** Ο ανάδοχος δε μπορεί, κατ' αρχήν, να προβεί σε τροποποιήσεις ως προς τη μορφή του έργου, την ποιότητα, το είδος ή την ποσότητα των εργασιών, όπως αυτά ορίζονται στη σύμβαση, χωρίς προηγούμενη σύναψη νέας

σύμβασης, κατόπιν διαπραγματεύσεων και προηγούμενη σύνταξη και έγκριση Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ), περαιτέρω δε δεν δικαιούται αποζημίωσης για μεταβολές στο έργο, οι οποίες έγιναν χωρίς προηγούμενη έγγραφη εντολή, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το έργο. Από τις διατάξεις αυτές δεν αποκλείεται πάντως εργασίες οι οποίες παρεκκλίνουν της συμβάσεως και εκτελέστηκαν χωρίς να τηρηθεί η προαναφερθείσα διαδικασία, να κριθούν στη συνέχεια από τα αρμόδια όργανα του κυρίου του έργου ή, σε περίπτωση διαφωνίας και ασκήσεως εκ μέρους του αναδόχου προσφυγής, από το αρμόδιο διοικητικό εφετείο, ως αναγκαίες, δηλαδή ως εργασίες οι οποίες επιβάλλονται για την ασφάλεια, την αρτιότητα ή την λειτουργικότητα του έργου, οπότε οι εργασίες αυτές νομιμοποιούνται εκ των υστέρων με τη σύναψη νέας σύμβασης και τη σύνταξη ΑΠΕ (ηρβλ. ΣΕ 610, 3237/06, 142, 595, 3307, 3529/05, 4162/97).

⁵ **ΕλΣυν VII τμ. 85/2013** (υπό το άρθρο 56).

⁵ **ΕλΣυν 165/2011 IV τμ.** Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, η οποία αποτελεί ειδικότερη έκφανση της αρχής της νομιμότητας, οι συστατικές ατομικές διοικητικές πράξεις δεν έχουν αναδρομική ισχύ, δηλαδή τα έννομα αποτελέσματά τους δεν μπορούν να ανατρέξουν σε χρόνο προγενέστερο από την έκδοσή τους ή από την κοινοποίησή τους,... Ομοίως, όπως αμέσως συνάγεται και από τις διατάξεις του άρθρου 79 του Ν 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 247), οι οποίες εφαρμόζονται και επί νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (βλ. Ολομ. Ε.Σ. 750/2002), η συμβατική δράση της δημόσιας διοίκησης υπόκειται στην αρχή της νομιμότητας και όχι στον κανόνα της συμβατικής ελευθερίας του 361 Α.Κ., οπότε και η διοικητική σύμβαση υπόκειται στην ίδια κατά τα ανωτέρω απαγόρευση της αναδρομικής ισχύος αυτής (Πράξεις IV Τμ. Ε.Σ. 42/2011, 2/2005, 80 και 184/2003).

⁵ **Πράξη Τμ.ΕλΣυν 45/1994.** Συγκριτικός πίνακας ο οποίος εκδίδεται μετά την παρέλευση των οικείων προθεσμιών συμβατικής προθεσμίας περατώσεως έργου ή της νομίμου παρατάσεως αυτής δεν είναι νόμιμος ούτε καθίσταται έγκυρος με την έκδοση μεταγενέστερης πράξεως παρατάσεως της προθεσμίας περατώσεως του έργου, με αναδρομική ισχύ, καθώς οι διοικητικές πράξεις δεν αναπτύσσουν αναδρομική ισχύ, εκτός αν προβλέπεται ρητά το αντίθετο από διάταξη νόμου (ίδια κρίση και **Τμ. ΕλΣυν 90/97**).

⁵ Βλέπετε επίσης **ΑΠ 1310/2007:** Η διάταξη του άρθρου 43 του π. δ/τος 609/85 καθιερώνει μεν ως προϋπόθεση για την εκτέλεση των περιλαμβανομένων στον ΑΠΕ εργασιών **την προηγούμενη έγκρισή του**, πλην όμως ενόψει του πνεύματος της περί δημοσίων έργων νομοθεσίας, που επιβάλλει να αποφεύγονται οι άσκοπες παρατάσεις προθεσμιών των εν λόγω έργων και η αδικαιολόγητη αναθεώρηση των τιμών που προσauξάνουν ανεπίτρεπτα το κόστος της κατασκευής τους, καθώς και των αρχών της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, που πρέπει να διέπουν τη συμβατική σχέση μεταξύ του αναδόχου και του κυρίου του έργου, **νόμιμα** εκτελούνται οι ανωτέρω εργασίες και **πριν την έγκρισή τους**, εφόσον δεν αντίκειται σ' αυτό ο ανάδοχος. Σε μια τέτοια περίπτωση ο πίνακας εγκρίνεται τελικά απλώς προς *τακτοποίηση* των ποσοτήτων των εργασιών του έργου και προκειμένου ο ανάδοχος να λάβει την αμοιβή του, πράγμα που αποτελεί πάγια πρακτική στην εκτέλεση των δημοσίων έργων, καθώς δεν είναι δυνατόν να διακόπτονται κάθε φορά οι εργασίες εκτέλεσης του έργου εωσότου συσταθεί και εγκριθεί ο ΑΠΕ. Θα μπορούσε βέβαια ο ανάδοχος, βάσει της διατάξεως του άρθρου 43 π. δ/τος 609/85, να αναμείνει την έγκριση του ΑΠΕ και ύστερα να αρχίσει την εκτέλεση των αναφερόμενων σ' αυτόν εργασιών, εάν η Προϊσταμένη Αρχή δεν θεωρούσε αυτές επείγουσες, κάτι που δεν συνέβη όμως, αλλ'α ούτε και συνηθίζεται, προς αποφυγή δυσκολιών κατά την εκτέλεση των δημοσίων έργων.

⁵ **ΣτΕ 207/2006** (βλέπ. υπό το άρθρο 53).

⁵ **ΕλΣυν VII τμ. 32/2012.** Υπέρβαση του συμβατικού ποσού του κονδυλίου των απρόβλεπτων δαπανών δε νοείται, καθώς η χρήση του συνιστά παρέκκλιση από τον αρχικό σχεδιασμό (Πράξεις VII Τμ. 156/2011, 348/2010). Η καταβολή πρόσθετης δαπάνης που οφείλεται σε αύξηση της τιμής της ασφάλτου και εφόσον έχει αναλωθεί το κονδύλι των απρόβλεπτων, μπορεί να γίνει σε βάρος των εγγεγραμμένων για την εκτέλεση του έργου πιστώσεων, δεδομένου ότι αφορά σε ποσό που προκύπτει από την θέση σε ισχύ κανόνων δικαίου, με υποχρεωτική εφαρμογή (ηρβλ. Πράξη VII Τμ. 253/2011, 66/2012). Το αντίτιμο για την εκτέλεση των ασφατικών εργασιών περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς που συντάσσει ο ανάδοχος και υποβάλλει προς έγκριση στον κύριο του έργου, οι δε λογαριασμοί συνοδεύονται για την έγκρισή τους, μεταξύ άλλων, από τα παραστατικά στοιχεία των εργασιών αυτών. Συνεπώς, σε περίπτωση

έλλειψης συμβατικής ρύθμισης, η πληρωμή της δαπάνης της ασφάλτου πραγματοποιείται με βάση τα παραστατικά στοιχεία που αποδεικνύουν το ύψος της δαπάνης αυτής, σε βάρος των εγγεγραμμένων για την εκτέλεση του έργου πιστώσεων (ΕλΣυν Πράξ. VII Τμ. 50, 66/2012, 277/2011, 312, 348/2010).

⁵ **ΕλΣυν VII τμ. 132/2010.** Με τα απρόβλεπτα καλύπτονται ποσά που δεν ήταν δυνατόν να περιληφθούν στην αρχική σύμβαση διότι προέκυψαν από τη μεταβολή κανονισμών που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά την κατάρτισή της (π.χ. εφαρμογή νέου αντισεισμικού κανονισμού) ή κανόνων δικαίου που τέθηκαν σε ισχύ μετά το ως άνω χρονικό σημείο και προκαλούν την υποχρέωση καταβολής πρόσθετων δαπανών σε βάρος κάποιου συμβαλλομένου (π.χ. μεταβολή του συντελεστή ΦΠΑ με νέες διατάξεις). Με το ίδιο κονδύλιο καλύπτεται και η δαπάνη των εργασιών που μετά την επιμέτρησή τους κοστολογούνται υψηλότερα, η δε διαφορά τιμής οφείλεται σε προφανή σφάλματα ή παραβλέψεις των προμετρήσεων που περιλαμβάνονται στη μελέτη. Επιπλέον, μετά τη νέα τροποποίηση των ανωτέρω διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 8 του Ν 1418/1984 από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου τέταρτου του Ν 3...1/2007, οι οποίες, σύμφωνα με το ίδιο αυτό άρθρο, εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του νόμου αυτού (που είναι η 20.12.2007), διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης έργων, ρητά ορίζεται ότι, πλῆον των ανωτέρω περιπτώσεων, το κονδύλιο των απρόβλεπτων μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για εργασίες που δεν προβλέπονται μεν από τη σύμβαση, αλλ'α προκύπτουν κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου και κρίνονται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα αυτού. Η χρήση των απρόβλεπτων για τις εν λόγω εργασίες είναι νόμιμη εφόσον συντρέχουν επιπλέον οι κάτωθι προϋποθέσεις: α) Οι νέες εργασίες δεν προβλέφθηκαν και δεν μπορούσαν αντικειμενικά να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες επιμέλειας του μέσου συντεού ανθρώπου του οικείου κλάδου, παρότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη), με βάση την οποία προσδιορίσθηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής, με την τήρηση των σχετικών προδιαγραφών και β) δεν τροποποιείται με τις χρηματοδοτούμενες από τα απρόβλεπτα εργασίες το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή η όλη κατασκευή καθώς και τα βασικά διακριτά στοιχεία της, όπως προβλέπονται από την αρχική σύμβαση (βλ. και την Ε.30 με αριθμ.πρωτ.Δ17γ/04/170/ΦΝ380/10.1

2.2007 εγκύκλιο του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., καθώς και την αιτιολογική έκθεση του Ν 3...1/2007). Τούτο δε καθόσον είναι ανεπίτρεπτη η εκ των υστέρων μεταβολή του αντικειμένου του έργου, η οποία δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των διαγωνιζομένων κατά την υποβολή της προσφοράς τους και δεν αποτέλεσε τη βάση της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου. (πρβλ. Πρ. VI Τμ. ΕλΣυν 64/2007, VII Τμ ΕλΣυν 128/2008, 84, 163,275/2009). Στις περιπτώσεις αυτές συντάσσεται Απολογιστικός Πίνακας Εργασιών, (ΑΠΕ) ο οποίος συνοδεύεται υποχρεωτικά από αιτιολογική έκθεση στην οποία πρέπει να τεκμηριώνεται πλήρως η εκπλήρωση των αναγκών προϋποθέσεων νομιμότητας του ΑΠΕ και περαιτέρω της δυνατότητας κάλυψης της αύξησης της συμβατικής δαπάνης από το κονδύλι των απορβλήτων.

⁵ **ΕλΣυν VII τμ. 132/2010.** Η δυνατότητα περικοπής εργασιών του έργου και η χρήση των εξοικονομούμενων πόρων σε άλλες εργασίες του ίδιου έργου (επί έλλασσον δαπάνη) καλύπτει τις περιπτώσεις εκείνες αστοχίας της μελέτης με την οποία εκτελείται το έργο, η οποία δεν προέβλεψε ακριβώς τις εργασίες του έργου (κατά είδος και ποσότητα) με αποτέλεσμα να μην επαρκούν τα κονδύλια της συμβατικής δαπάνης για αναγκαίες εργασίες. Επίσης, εφόσον στον ΑΠΕ υπάρχουν και νέες εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας στο τιμολόγιο της σύμβασης συντάσσεται από την Διευθύνουσα Υπηρεσία Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών, με το οποίο κανονίζονται οι τιμές.

⁶ Η διάταξη **αντικατέστησε** το προηγούμενο αυστηρότερο πλαίσιο του άρθρου 43 παρ. 2 του ΠΔ 609/1985, όπως προέκυψε μετά τις τροποποιήσεις του ΠΔ 402/1996 και 210/1997, ορίζοντας επί λέξει ότι «*Αν κατά την εκτέλεση εργασιών εργολαβίας προκύπτει μείωση των συμβατικών ποσοτήτων των εργασιών αυτών ή ορισμένων από αυτές, η δαπάνη που εξοικονομείται από την μείωση αυτή, μπορεί να διατεθεί για την εκτέλεση άλλων εργασιών του ίδιου έργου, που είναι αναγκαία για την αρτιότητα ή λειτουργικότητά του ή για την κάλυψη της δαπάνης αναθεώρησης.*»

⁶ «*Οριζόντια παραβίαση*», κατά την ορολογία του ευρωπαϊκού δικαίου, υπάρχει όταν κάποια ρύθμιση του εθνικού δικαίου παραβιάζει το ευρωπαϊκό και έτσι προκύπτει παραβίαση σε μεγάλο – άγνωστο – αριθμό συμβάσεων. Σε μια τέτοια περίπτωση, για να μην κινηθούν ιδιαίτερες διαδικασίες παραβίασης από την Ε.Ε. για όλες τις συμβάσεις ξεχωριστά, επέρχεται, μέσω διαπραγματεύσεως σε ανώτατο επίπεδο, συμφωνία με το κράτος – μέλος, βάσει της οποίας επιστρέ-

φεται ένα ποσοστό των πόρων που απορροφήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα που υπήρξε η παραβίαση.

⁶ Στην Εγκύκλιο 36/05 ΥΠΕΧΩΔΕ αναφέρεται, με παραδείγματα, η έννοια του «**βασικού σχεδίου**» του έργου, ως η κατασκευή που προβλέπεται να υλοποιηθεί με τη σύμβαση (το τελικό «*παραδοτέο*» δηλαδή) κυρίως όσον αφορά το ενιαίο σύνολό της το οποίο συντίθεται από τα επιμέρους διακριτά στοιχεία της (π.χ. σε ένα έργο οδοποιίας το «*βασικό σχέδιο*» συνίσταται στο οδόστρωμα, τις σημαντικές γέφυρες, τις σήραγγες, τους κόμβους, ισόπεδους και ανισόπεδους κ.λπ.)

⁶ Στην ίδια ως άνω εγκύκλιο ορίζονται οι τυπικές «**ομάδες εργασιών**» στα πιο συννησιμένα έργα.

⁶ Για την έννοια της «*σύμφωνης γνώμης*» βλ. **άρθρο 20 παρ. 2 Ν 2690/1999**, κατά την οποία «*το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα δεν μπορεί να εκδώσει πράξη με περιεχόμενο διαφορετικό από αυτό της σύμφωνης γνώμης...*», άρα εφόσον η γνώμη είναι αρνητική, ή θετική μεν αλλήλ υπό όρους, η απόφαση πρέπει να είναι ομοίως αρνητική ή να δεχθεί τους τεθέντες όρους.

⁶ Οι περιορισμοί αυτοί εφαρμόστηκαν σε έργα τα οποία α) κατασκευάζονταν με μελέτες που ανατέθηκαν και εκπονήθηκαν βάσει του Ν 3316/2005, β) προκηρύχθηκαν μετά τις 1-3-2006 και γ) επρόκειτο να συγχρηματοδοτηθούν από την Ε.Ε. στην προγραμματική περίοδο 2007-2013.

⁶ **ΑΡΘΡΟ 132 παρ. 16)** : «*όταν ένας νέος ανάδοχος υποκαταστήσει εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την αναθέτουσα αρχή, συνεπεία:*

αα) **ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης**, σύμφωνης με την περίπτωση α',

ββ) **ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης**, περιλαμβανομένων της **εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφεγγυότητας** ιδίως στο πλαίσιο **προπαιχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών**, από άλλον οικονομικό φορέα, ο οποίος **πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής** που καθορίστηκαν αρχικά, υπό τον όρο ότι η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιαστικές τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου ή

γγ) **περίπτωσης που η αναθέτουσα αρχή αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του και εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις, σύμφωνα με το άρθρο 131**»,

⁶ **Γνωμ.ΝΣΚ 218/2007.** Επιτρέπεται (θεωρούμενη ως υποκατάσταση), η κατόπιν εγκρίσεως της Π.Α. μεταβίβαση του ποσοστού συμμετοχής του ενός μέλους της Κοινοπραξίας σε έτερο μέλος της, καθώς και η μετονομασία της Κοινοπραξίας.

⁶ Βλ. **Οδηγ. σχετικό κεφάλαιο στη διαδικασία ανάθεσης και νομολογία (Οδηγ.ΣτΕ 971/1998, Γνωμ.ΝΣΚ 346/2001 κ.ο.κ.)**

⁶ **ΑΠ 570/2007.** Υποκατάσταση προβλέπεται μόνο κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου, δηλαδή στο στάδιο που ακολουθεί την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ του αναδόχου και του κυρίου του έργου, όχι, δε και κατά το στάδιο που προηγείται της κατακύρωσης του διαγωνισμού (Οδηγ.ΣτΕ 971/1998 Αρμενίουπουλος 52 (1998) σελ. 870). Με τον όρο «*υποκατάσταση τρίτου*» νοείται η μεταβίβαση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του εργολάβου από την εργολαβική σύμβαση σε τρίτον, όσον αφορά το σύνολο ή μέρος του αναληφθέντος έργου, κατά τρόπον ώστε να υπεισέρχεται ο τρίτος στην μεταξύ φορέα του έργου και εργολάβου σχέση. Συνεπώς, ως υποκατάσταση τρίτου, κατά την έννοια του άνω νόμου, *δεν νοείται η υπεργολαβία*, δηλαδή η σύμβαση με την οποία ο εργολάβος αναθέτει με αμοιβή την εκτέλεση ορισμένων εργασιών σε τρίτον, ο οποίος δεν συνδέεται με νομικό δεσμό με τον εργοδότη (φορέα του έργου), έναντι του οποίου μόνος υπεύθυνος για τις εκτελούμενες από τον εργολάβο εργασίες παραμένει ο εργολάβος.

⁷ Βλ. **Προσέκ. σχετική την απόφαση επί της υποθέσεως C-454/2006 (Presstetext)**, σύμφωνα με την οποία, η αντικατάσταση του αναδόχου της σύμβασης με νέο πρέπει να θεωρείται ως αλλαγή ενός από τους ουσιαστικούς όρους της οικείας δημοσίας συμβάσεως, εκτός αν η αντικατάσταση αυτή προβλεπόταν από την αρχική σύμβαση, π.χ. υπό μορφή υπεργολαβίας. Στην περίπτωση που κρίθηκε, ο υποκατάστατος (ΑΡΑ-ΟΤΣ) έχει νομική προσωπικότητα διακριτή από εκείνη της ΑΡΑ, με την οποία είχε συναφθεί η αρχική σύμβαση, εντούτοις, η υποκατάσταση παρουσιάζει ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά από τα οποία προκύπτει ότι τέτοιου είδους τροποποιήσεις δεν συνιστούν αλλαγή ουσιαστικού ρήτρας της συμβάσεως, δεδομένου ότι ο υποκατάστατος είναι εταιρεία κατά 100 % θυγατρική της αναδόχου, η οποία έχει εξουσία διευθύνσεως επί αυτού και οι δύο αυτές οντότητες έχουν συνάψει σύμβαση περί μεταφοράς των ζημιών και των κερδών, που αναλαμβάνονται από την ΑΡΑ, συνεπώς μια τέτοια διευθέτηση συνιστά, ουσιαστικώς, **εσωτε-**

ρική αναδιοργάνωση του αντισυμβαλλομένου, η οποία δεν τροποποιεί ουσιαστικά το περιεχόμενο της αρχικής συμβάσεως. Σε περίπτωση (πάντως) μεταβίβασης σε τρίτους εταιρικών μεριδίων της υποκατάστατης, κατά τη διάρκεια της επίμαχης στην κύρια δίκη συμβάσεως, δεν θα επρόκειτο πλέον για εσωτερική αναδιοργάνωση του αρχικού αντισυμβαλλομένου, αλλά για πραγματική αλληγή αντισυμβαλλομένου, γεγονός που θα αποτελούσε, κατ' αρχήν, αλληγή ουσιαστού όρου της συμβάσεως, άρα σύναψη νέας συμβάσεως κατά την έννοια της οδηγίας 92/50.

Δεν υφίστανται πάντως νομικές συνέπειες εκ της μεταβολής της εταιρικής σύνθεσης του αρχικού αναδόχου καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως, διότι οι δημόσιες συμβάσεις συνάπτονται, συνήθως, με νομικά πρόσωπα, ενδεχομένως εισηγμένα στο χρηματιστήριο, συνεπώς η μετοχική τους σύνθεση μπορεί να μεταβληθεί ανά πάσα στιγμή και το δεδομένο αυτό δεν θέτει, καταρχήν, υπό αμφισβήτηση το κύρος της συναφθείσας με μια τέτοια εταιρία συμβάσεως, παρά μόνο εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, όπως στην περίπτωση μεθοδεύσεων που θα απέβλησαν στην παράκαμψη των κοινοτικών κανόνων περί δημοσίων συμβάσεων.

⁷ **Γνωμ.ΝΣΚ 464/2005.** Εφόσον η εμπρόθεση ένσταση κατά της απόφασης κηρύξεως του αναδόχου ως εκπτώτου, έχει συνέπεια την αναστολή των συνεπειών της έκπτωσης, είναι δυνατή η εξέταση της αιτήσεως της αναδόχου περί υποκαταστάσεώς της, εφόσον μάλιστα η αίτηση υποβλήθηκε πριν τη λήξη της συνολικής προθεσμίας. Η **υπαγωγή της αναδόχου υπό επίτροπο**, κατά το άρθρο 45 του Ν.1892/1990, δεν καθιστά μη νόμιμη την αίτηση υποκατάστασης (λόγω υπογραφής της από τον πρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο της εταιρείας), αφού και αν ακόμα θεωρηθεί ότι πρόκειται περί διαθέσεως περιουσιακών στοιχείων, η απαιτούμενη συναίνεση του επιτρόπου μπορεί να δοθεί μέχρι την έκδοση της αποφάσεως περί εγκρίσεως της υποκαταστάσεως. Σε περίπτωση εγκρίσεως της υποκαταστάσεως η έκπτωση καθίσταται άνευ αντικειμένου.

⁷ Δεν απαιτείται πάντως πλήρης ταύτιση, ως προς κατηγορίες του πτυχίου του αρχικού αναδόχου ή.κ., οι οποίες δεν χρειάζονται στην εκτέλεση του έργου (επειδή οι σχετικές εργασίες έχουν ολοκληρωθεί).

⁷ **ΣτΕ 1339/2014.** Η νομοθεσία η σχετική με τις συμβάσεις δημοσίων έργων προβλέπει, υπό ωρισμένες προϋποθέσεις, την υποκατάσταση μέλους κοινοπραξίας, η οποία έχει ανακηρυχθεί ανάδοχος σε σχετικό διαγωνισμό. Η υποκατάσταση αυτή

προβλέπεται μόνο κατά το στάδιο της εκτέλεσης του έργου, δηλαδή το στάδιο που ακολουθεί την υπογραφή της συμβάσεως μεταξύ αναδόχου και κυρίου του έργου (βλ. Σ.τ.Ε. 971/1998 Ολομ. σκ. 6, 2073/2012 σκ. 5). Περαιτέρω, από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι προκειμένου η υποκατάσταση του αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου να είναι σύμφωνη και να παράγει τις έννομες συνέπειες που ορίζει ο νόμος, ήτοι τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αναδόχου από την εργολαβική σύμβαση σε τρίτον, όσον αφορά το όλην ή μέρος του αναληφθέντος έργου, κατά τρόπο ώστε να υπεισέρχεται ο τρίτος στην μεταξύ του κυρίου του έργου και του αναδόχου σχέση, απαιτείται η προηγουμένη τήρηση της αποκλειστικής διαδικασίας που προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 51 του π.δ/τος 609/1985, η οποία περιλαμβάνει πάντοτε την έγκριση της υποκαταστάσεως από τον φορέα κατασκευής του έργου, ώστε να εξυπηρετείται ο σκοπός για τον οποίο συνήφθη η σύμβαση, ήτοι προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι ο τρίτος διαθέτει τα απαιτούμενα εγγύα ικανότητας και φερεγγυότητας ώστε να διασφαλισθεί η έγκαιρη και αρτία εκτέλεση του έργου.

ΣτΕ 2073/2012. Η νομοθεσία για τις συμβάσεις δημοσίων έργων προβλέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την υποκατάσταση μέλους κοινοπραξίας, η οποία έχει ανακηρυχθεί ανάδοχος σε σχετικό διαγωνισμό, ύστερα πάντοτε από έγκριση του φορέα κατασκευής του έργου, προβλέπεται δε μόνο κατά το στάδιο της εκτέλεσης του έργου, δηλαδή το στάδιο που ακολουθεί την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ αναδόχου και κυρίου του έργου (971/1998 Ολομ.). Συνεπώς, η διαφορά που ανακύπτει μεταξύ του κυρίου του έργου και του αναδόχου, σχετικά με την υποκατάσταση του τελευταίου από τρίτο στην κατασκευή του έργου, αποτελεί διαφορά από διοικητική σύμβαση και ειδικότερα διαφορά περί την εκτέλεση της συμβάσεως, η οποία υπάγεται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, ως διαφορά ουσίας.

⁷ **ΑΠ 464/1995.** Η επί τη βάσει των διατάξεων περί υποκαταστάσεως εις ολόκληρον ευθύνη του αναδόχου και του υποκαταστάτου αυτού στον οποίο εκχωρήθηκε, χωρίς απαίτηση, ολικώς ή μερικώς το έργο δημιουργείται έναντι του Δημοσίου, του προσωπικού του έργου και οποιουδήποτε τρίτου μόνον εφόσον υφίσταται σύμφωνη υποκατάσταση, που επέρχεται με την τήρηση της προβλεπόμενης από το άρθρο 51 παρ. 1 του ΠΔ 609/1985 διαδικασίας. Σε κάθε άλλη περίπτωση, κατά την οποία δεν ήθελε τηρηθεί η αποκλειστική αυτή διαδικα-

σία, ο ανάδοχος της εκτέλεσεως του δημοσίου έργου **δεν ευθύνεται** για τις απαιτήσεις που προήλθαν εξ αιτίας της παροχής εργασίας από τους εργάτες που προσέλαβε ο υποκατάστατος, οι οποίοι ως εκ τούτου δεν έχουν νόμιμη αξίωση κατά του αναδόχου - εργολάβου του έργου βάσει των προαναφερομένων διατάξεων.

⁷ «*Εις ολόκληρον ευθύνην*» σημαίνει ότι καθένας από τους οφειλότες (εδώ ο ανάδοχος και ο υποκατάστατος) οφείλει ολόκληρη την παροχή, αλλά ο δανειστής (εργοδότης, τρίτος) δικαιούται να την απαιτήσει μια φορά, και μάλιστα από όποιον οφειλέτη προτιμά ο ίδιος (άρθρα **481 και 482 Α.Κ.**).

⁷ **ΕλΣυν VI τμ. 3366/2011.** Η υποκατάσταση στην εκτέλεση δημοσίου έργου είναι η, με πρωτοβουλία του αρχικού αναδόχου του έργου, αντικατάστασή του από άλλο ανάδοχο (υποκατάστατο), την οποία απαγορεύει, συνήθως, η αδυναμία του πρώτου να συνεχίσει την εκτέλεση του έργου. Η υποκατάσταση προβλέπεται μόνο κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου, επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση και διενεργείται αποκλειστικά υπό τις αναφερόμενες στο νόμο προϋποθέσεις. Ειδικότερα, για την υποκατάσταση του αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου απαιτείται εγκριτική απόφαση της προϊσταμένης αρχής, στην οποία να αιτιολογείται πλήρως με πραγματικά στοιχεία τόσο η αδυναμία του αρχικού αναδόχου να περατώσει το έργο, ώστε να είναι νόμιμη τυχόν απαίτησή του από την ευθύνη, όσο και η διαπίστωση της ικανότητας του υποκαταστάτου να εκτελέσει το έργο, υπό την έννοια της διαπίστωσης ότι ο τελευταίος διαθέτει τα προσόντα που απαιτήθηκαν για την ανάληψη του έργου και παρέχει τα απαραίτητα εγγύα για την κατασκευή του (πρβλ. Ε.Σ. 91/2011, 2838/2010). Η έλλειψη δε ή οι πλημμέλειες της αιτιολογίας της εγκριτικής της υποκατάστασης απόφασης έχουν ως συνέπεια τη μη νόμιμη υποκατάσταση και την αδυναμία σύναψης με τον υποκατάστατο οποιασδήποτε μεταγενέστερης συμπληρωματικής σύμβασης για την αποπεράτωση του οικείου έργου. Η απόφαση για την υποκατάσταση με απαίτηση από την ευθύνη της αρχικής αναδόχου του έργου εταιρείας από την κοινοπραξία στην οποία ανατέθηκε η επίμαχη συμπληρωματική σύμβαση είναι πλήρως αιτιολογημένη, καθώς κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης για την υποκατάσταση η αρχική ανάδοχος είχε ήδη λυθεί και τεθεί σε εκκαθάριση, όπως αποδεικνύεται από τη σχετική απόφαση του Δ.Σ. της, που προσκομίζεται το πρώτον ενώπιον του Τμήματος, κι επομένως αδυνατούσε να εκτελέσει το έργο.

⁷ **Γνωμ. ΝΣΚ 157/2001.** Μπορεί ο κύριος του έργου να ζητήσει την κατάπτωση εγγυητικών επιστολών που εκδόθηκαν επ' ονόματι του αρχικού αναδόχου που πώλησε μέχρι να γίνει η οριστική παραλαβή του τμήματος που κατασκεύασε. Δεν είναι νόμιμος ο συμψηφισμός των οφειλομένων από την υποκαταστάσιση εταιρεία, με τις απαιτήσεις της υποκατάστασης, αν οι εγγυητικές επιστολές του αρχικού αναδόχου δεν επαρκούν για την ικανοποίηση του κυρίου του έργου. Επειδή η υποκατάσταση έγινε με απαλλογή του αρχικού αναδόχου, επήλθε οιοιεί διάσπαση της εργολαβίας και κάθε επιχείρηση έχει την ευθύνη του έργου που κατασκεύασε. Οι εγγυητικές επιστολές διασφαλίζουν μόνο τις απαιτήσεις του δημοσίου και όχι και του ΙΚΑ από ασφαλιστικές εισφορές.

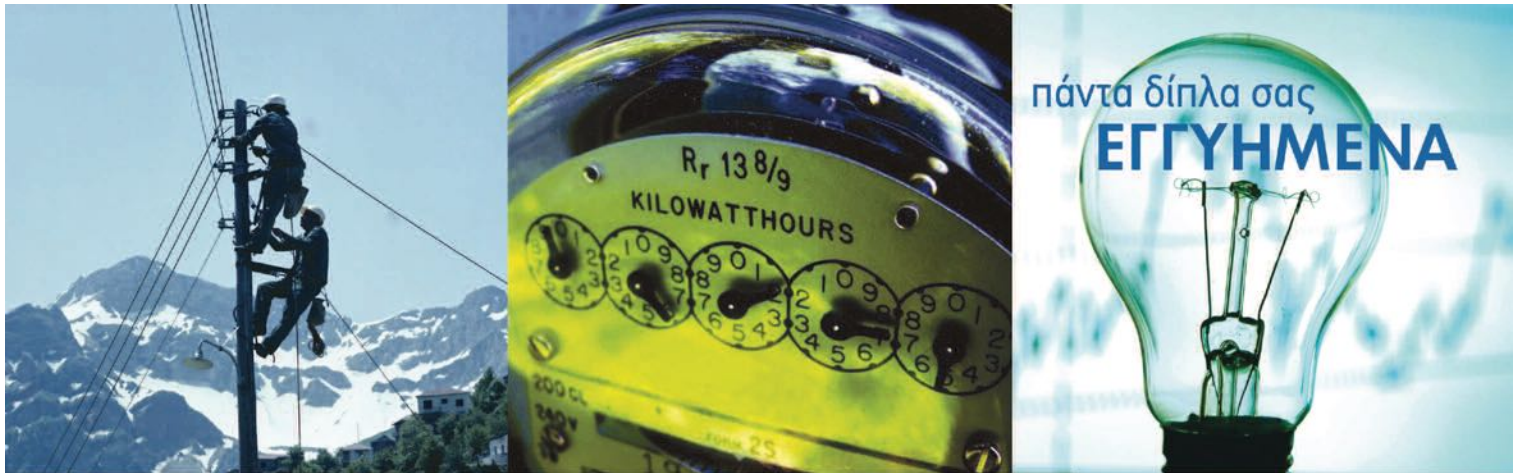
⁷ **Γνωμ. ΝΣΚ 72/2003.** Η εκχώρηση απαιτήσεων του αρχικού αναδόχου ισχύει μέχρι το λογαριασμό που αναφέρεται απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ που εγκρίνει την υποκατάσταση. Μετά το λογαριασμό αυτό οι πληρωμές νομίμως διενεργούνται στον υποκατάστατο ανάδοχο.

⁷ **ΣτΕ 2511/2011.** Στην περίπτωση,

κατά την οποία, χωρεί αλλαγή στο πρόσωπο του αναδόχου δημοσίου έργου, λόγω της κατά το δίκαιο των ανωνύμων εταιρειών συγχωνεύσεως με απορρόφηση που συνιστά περίπτωση οιοιεί καθολικής διαδοχής, η Διοίκηση ως κύριος του έργου οφείλει να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για την έκδοση νέων εγγυητικών επιστολών υπέρ του νέου αναδόχου, ακόμη και αν δεν συντρέχει περίπτωση υποκαταστάσεως κατά το άρθρο 51 του ΠΔ 609/1985, ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία οι εγγυητικές αυτές επιστολές υπέρ του αρχικού αναδόχου έχουν εκδοθεί εις βάρος τρίτων προσώπων ως αντεγγυητών έναντι του εκδότη της επιστολής. Και τούτο, διότι τα τρίτα αυτά πρόσωπα προέβησαν στην ενέργεια αυτή αποβλέποντα στο πρόσωπο και την αξιοπιστία του αρχικού αναδόχου και δεν μπορεί να συναχθεί τεκμήριο ότι συναινούν για τη διατήρηση της αντεγγυήσεως και υπέρ του διαδόχου, τον οποίον πιθανόν και να μη γνωρίζουν καθόλου, αφού μάλιστα με τη σύμβαση της αντεγγυήσεως, ο αντεγγυητής αναλαμβάνει έναντι του εγγυητού την ευθύνη ότι θα ικανοποιηθεί η κατά του πρωτοφειλέτου απαίτησή του, που θα γεννηθεί

από την εκ μέρους του (εγγυητή) ικανοποίηση του δανειστή (πρβλ. ΑΠ 10/1992 Ολομ.). Συνεπώς, βασίμως προβάλλεται από τον αιτούντα ότι μετά την απορρόφηση της αρχικής αναδόχου κοινοπραξίας ο κύριος του έργου ωφείλει να προβεί στην ακύρωση της εγγυητικής επιστολής που είχε εκδοθεί εις βάρος της μερίδος του στο ΤΣΜΕΔΕ υπέρ της αρχικής αναδόχου κοινοπραξίας, μη δικαιούμενη να την διατηρήσει και να διατάξει στη συνέχεια την κατάπτωση της.

⁸ **Γνωμ. ΝΣΚ 718/2000.** Δεν είναι δυνατή η επιστροφή εγγυητικών επιστολών επ' ονόματι κοινοπραξίας που υποκαθίσταται στην κατασκευή έργου, χωρίς απαλλογή από την ευθύνη της. Μόνο ο κοινός εκπρόσωπος κοινοπρακτουσών επιχειρήσεων μπορεί να ζητήσει την αποδέσμευση ή μείωση του ποσού των εγγυητικών επιστολών.

ΔΕΣΜΕΥΟΜΑΣΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΣΑΣ

ΕΓΓΥΗΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Ανταποκρινόμαστε στα αιτήματά σας για νέες συνδέσεις, εργασίες σε μετρητές, ποιότητα ρεύματος και θέματα επικοινωνίας μέσα σε συγκεκριμένες προθεσμίες.

Μάθετε περισσότερα
για τις εγγυημένες υπηρεσίες μας στο
www.deddie.gr

CLIMATHERM ENERGY 2020

Ενέργεια: Η ικανότητα ενός σώματος ή συστήματος να παράγει έργο. Μια έννοια την οποία, η διεθνής έκθεση "Climatherm - Energy", γνωρίζει πολύ καλά και έχει ως πυρήνα του δικού της έργου, το οποίο εδώ και 30 χρόνια σταθερά, είναι να παράγει έγκυρη πληροφορία και να προβάλει καθετί, τεχνολογικά εξελιγμένο και σχετικό με την ενέργεια, σε όλο το εγχώριο, και όχι μόνο, επαγγελματικό κοινό. Μόλις πέντε μήνες πριν την επερχόμενη διεξαγωγή της εορταστικής διεθνούς έκθεσης "Climatherm - Energy 2020", με τις συμμετοχές να συνεχίζονται δυναμικά και τους διαθέσιμους, ακόμα, χώρους να λιγοστεύουν, προσκαλούμε όλους εκείνους που ακόμα δεν έχουν γίνει μέρος του θεσμού αυτού, να εμπιστευθούν την πολλών χρόνων εμπειρία και εξειδίκευση της διεθνούς αυτής εκθέσεως. Μια διεθνής έκθεση, η οποία προβάλει σε όλη την επαγγελματική αγορά της ενέργειας, που τόσα χρόνια την προτιμά και επισκέπτεται από όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, του τομείς των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας - της Γεωθερμίας - του Φυσικού Αερίου - του Κλιματισμού - της Θέρμανσης - του Εξαερισμού - της Βιομηχανικής Ψύξης - της Ηλιακής Ενέργειας - της Υδρευσης (Μπάνιο - Πισίνα) - της Αφαλάτωσης - της Ενεργειακής Αναβάθμισης Κτιρίων - της Ηλεκτρικής ενέργειας και άλλων, τελώντας, όπως πάντα, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, και έχοντας την συνεχή στήριξη και συμμετοχή όλων των σημαντικών φορέων του κλάδου. Η έκθεση θα διεξαχθεί στο υψηλών προδιαγραφών εκθεσιακό κέντρο "Athens Metropolitan Expo" από τις 21 έως τις 23 Φεβρουαρίου 2020 και η συμμετοχή σας στη μεγαλύτερη διεθνή έκθεση "Climatherm - Energy 2020" είναι σημαντική, γιορτάζοντας μαζί μας και τα 30 χρόνια επιτυχημένης παρουσίας μας στην ελληνική αγορά. Για πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής επικοινωνήστε μαζί μας στα τηλέφωνα 210.9356110, 2109315073, ή με email στο info@climatherm.gr.

ΟΠιο ενισχυμένη και πιο... «πράσινη» έρχεται η 4η διεθνής «Verde.tec»

Για τις **20 - 22 Μαρτίου 2020** ορίστηκε το νέο ραντεβού των πρωτοπόρων στην **κυκλική οικονομία, τις τεχνολογίες περιβάλλοντος και τις έξυπνες πόλεις**. Οι εξελίξεις στην κυκλική οικονομία, στις καινοτομίες για τις τεχνολογίες αιχμής, οι μελέτες περίπτωσης και τα νέα έργα για βιώσιμη ανάπτυξη, αλλά και τα πλέον σύγχρονα μηχανήματα έργων φέρνει η 4η διεθνής έκθεση «Verde.tec». **Θα πραγματοποιηθεί στο MEC Παιανίας από τις 20 έως τις 22 Μαρτίου 2020.** Μετά την επιτυχία της προηγούμενης διοργάνωσης, η αγορά δίνει ραντεβού την επόμενη άνοιξη στη «Verde.tec» για να επιβεβαιώσει τη δυναμική και τις επενδυτικές ευκαιρίες που υπάρχουν σε όλους τους κλάδους των τεχνολογιών περιβάλλοντος. **Για πρώτη φορά θα παρουσιαστούν ολοκληρωμένα έργα που παραδίδονται προς όφελος των τοπικών κοινωνιών αλλά και τεχνολογικά επιτεύγματα που διασφαλίζουν την αειφορία με τη λιγότερη δυνατή ενεργειακή επιβάρυνση. Ύστερα από αίτημα της αγοράς μάλιστα, θα υπάρξει δυναμική παρουσία των μηχανημάτων έργων και των επιχειρήσεων που προωθούν έργα προστασίας του περιβάλλοντος και αειφόρου ανάπτυξης. Συνεδριακά και βραβεύσεις** Παράλληλα με την έκθεση προετοιμάζονται οι εργασίες του «Verde.tec Forum», στο οποίο θα γίνει αναλυτική επισκόπηση μελετών και ολοκληρωμένων έργων που υλοποιούνται είτε ως ιδιωτικές επενδύσεις, είτε ως συμπράξεις Δημοσίου - Ιδιωτικού τομέα. Για μια φορά ακόμα, οι κορυφαίοι φορείς του κλάδου θα προετοιμάσουν workshops αλλά και ημερίδες για την ανακύκλωση, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την οικολογική δόμηση και τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Στο επόμενο διάστημα θα ανακοινωθεί επίσης η πρόσκληση ενδιαφέροντος τόσο προς τους φορείς και τους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όσο και προς τις δημοτικές και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις που θα διεκδικήσουν ένα από τα "Greek Green Awards 2020". Στην 4η διεθνή έκθεση "Verde.tec", θα διοργανωθούν δυο βραδύες απονομής. Στην πρώτη θα τιμηθούν οι προτάσεις με δημόσιο και κοινωνικό αντίκτυπο ενώ στη δεύτερη, οι προτάσεις προώθησης των τεχνολογιών περιβάλλοντος με επιχειρηματική αντίληψη, αποτελέσματα και στρατηγικούς στόχους. **Ζήστε στον παλμό της κυκλικής οικονομίας, εξασφαλίστε τη συμμετοχή σας στην 4η διεθνή έκθεση "Verde.tec" τώρα!** Στην 4η διεθνή έκθεση "VerdeTec" για τις Τεχνολογίες Περιβάλλοντος θα συμμετέχουν ως εκθέτες Δήμοι, Περιφέρειες, Περιφερειακές Ενότητες Δήμων, Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι, ΔΕΥΑ, ΦΟΔΣΑ και αυτοδιοικητικοί φορείς του εξωτερικού, επίσης θα συμμετέχουν οι εταιρείες των οποίων \ δραστηριοποιούνται στις εξής κατηγορίες: **Αποκατάσταση περιβάλλοντος - Τεχνολογίες αιχμής & Εξοικονόμηση ενέργειας. Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Μηχανήματα Έργων. Κατασκευές και επισκευές κτηρίων. Ανακύκλωση προϊόντων και υλικών. «Πράσινη» Βιομηχανία, μηχανήματα, εργαλεία & εξοπλισμός. Υπηρεσίες & Τεχνολογίες Διαχείρισης Εφοδιασμού. Αυτοκινούμενα οχήματα & μηχανήματα. Οι κατηγορίες επισκεπτών είναι οι ακόλουθες:** Στελέχη, μηχανικοί και τεχνικοί των ΟΤΑ, της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας, των μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων, των κατασκευαστικών εταιριών, των ξενοδοχειακών μονάδων, των Μεταφορών, των Logistics. • Υπεύθυνοι των τεχνικών υπηρεσιών των δημοσίων Οργανισμών και Επιχειρήσεων • Αρχιτέκτονες. • Εργολήπτες. • Επενδυτές σε ΑΠΕ. • Μελετητές. • Αντιπρόσωποι και έμποροι από όλη την Ελλάδα. • Ξένες αντιπροσωπείες. • Ιδιώτες που ενδιαφέρονται για εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών, βιολογικών καθαρισμών και συστημάτων ποιότητας νερού ή εξοικονόμησης ενέργειας στα ακίνητα τους. Η έκθεση, τόσο εντός όσο και εκτός της χώρας, θα προβληθεί με διαφημίσεις σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, με τηλεοπτική και ραδιοφωνική διαφήμιση πανελλαδικά και με διανομή διαφημιστικών εντύπων, προσκλήσεων, αφισών κ.ά.

αναρρίχηση στην κορυφή!

σκάλες - σκαλωσιές - συστήματα αποθήκευσης & logistics

ZARGES

Η εταιρεία **ZARGES** ιδρύθηκε το 1933 στη Γερμανία ως η πρώτη βιομηχανία μεταλλουργός ελαφρών μετάλλων στην Ευρώπη. Η επιχειρηματική δραστηριότητα της εταιρείας και τα προϊόντα της χωρίζονται σε τρεις τομείς:

- σκάλες - σκαλωσιές
- συστήματα αποθήκευσης και logistics

Τα προϊόντα **ZARGES** συνδυάζουν τα πολλαπλά προτερήματα της πρώτης ύλης του ελαφρού μετάλλου αλουμινίου με την τεχνογνωσία της εταιρείας, παρέχοντας σταθερότητα, ελαφρύ βάρος, ανθεκτικότητα στη διάβρωση και ευελιξία στη χρήση τους. Η **ZARGES** προσφέρει προϊόντα που ικανοποιούν όλες τις ανάγκες και δίνουν απλές και εξειδικευμένες λύσεις. Όλα τα προϊόντα της είναι άριστης ποιότητας και είναι πιστοποιημένα σε όλα τα επίπεδα με βάση τα ευρωπαϊκά στάνταρ.

Γ. ΚΥΖΗΡΙΔΗΣ A.B.E.E.
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Κωνσταντινουπόλεως 23 & Μυκάλης 38,
185 40 Πειραιάς, Τηλ.: 210/4116933-4,
Fax: 210/4112290, Κιν.: 6977743355
e-mail: info@kiziridis.gr, www.kiziridis.gr
e-mail: sales@zargeshellas.gr, www.zargeshellas.gr

1. ΑΓΡΙΝΙΟΥ	T 26410-27456 F: 2641027420	Πάνου Σούλου 11 301 00	ΑΓΡΙΝΙΟ	info@sedeag.gr
2. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	T 27510-69120 & F:24515	B. Γεωργίου 8 212 00	ΑΡΓΟΣ	
3. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	T & F: 2710-239133	Πλ. Αγ. Δημητρίου 15 221 00	ΤΡΙΠΟΛΗ	
4. ΑΡΤΑΣ	T: 26810-21027, F: 26605	Γώγου Μπάκοη & Καραοδή 471 00	ΑΡΤΑ	an.papab@gmail.com
5. ΒΟΙΩΤΙΑΣ	T: 22610-22382, F: 27685	Δημ. Ανδρεαδάκη 46 321 00	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	
6. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	T: 24620-87644, F: 87643	Εργατικής Πρωτομαγιάς 1 511 00	ΓΡΕΒΕΝΑ	
7. ΔΡΑΜΑΣ	T: 25210-21780, F: 25506	Επικούρου 2 661 00	ΔΡΑΜΑ	ergolip@gmail.com
8. Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	T & F: 24610-39568	Μπουσίου & Εστίας 3 501 00	ΚΟΖΑΝΗ	synd-ergdm@ath.forthnet.gr
9. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	T: 22410-26363, F: 36117	Εθν. Μακαρίου 45 851 00	ΡΟΔΟΣ	galkonstantina@yahoo.gr
10. ΕΒΡΟΥ	T: 25510-25141, F: 32298	Δικαστηρίων 36 & Κανάρη 681 00	ΑΛΕΞ/ΛΗ	sedeenvrou@gmail.com
11. ΕΥΒΟΙΑΣ	T: 22210-21578, F: 60374	Αντωνίου Δούνα 1 341 00	ΧΑΛΚΙΔΑ	
12. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	T: 22370-22440, F: 80294	Καραϊσκάκη 4 361 00	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ	
13. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	T: 26950-48163, F: 41463	Φιλιτά 30 291 00	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	
14. ΗΛΕΙΑΣ	T: 26210-24992, F:24993	Μανωλοπούλου 53 271 00	ΠΥΡΓΟΣ	info@enerdomi.gr
15. ΗΜΑΘΙΑΣ	T: 23310-21060 F: 21950	Ιεραρχών 1 591 00	ΒΕΡΟΙΑ	
16. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	T: 2810-222460 F: 281101	Ρούσσου Χούρδου 4 (3ος) 712 01	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	spedeh@otenet.gr
17. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ & Κ. ΜΑΚ/ΝΙΑΣ	T: 2310-27723, 277656 F: 230914	Αριστοτέλους 14 546 23	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	info@spedeth.gr
18. ΘΡΑΚΗΣ	T: 25310-26942, F:29165	Αγιάδου 1-3-5 691 00	ΚΟΜΟΤΗΝΗ	sedethrakis@gmail.com
19. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	T: 26510-21482, F: 23678	N. Ζέρβα 4-6 453 32	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	
20. ΚΑΒΑΛΑΣ	T: 2510-222827 & F	Κασσάνδρου 1 654 03	ΚΑΒΑΛΑ	synergk@otenet.gr
21. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	T & F: 24410-76947	Καζιμπάκα 4 431 00	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	tee_karditsa@tee.gr
22. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	T: 24670-29858 & F	Αθ. Διάκου 7 521 00	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	info@spedekas.gr
23. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	T: 26610-40986, F: 25180	Ταγμ.Καψάλη 22 491 00	ΚΑΡΤΕΡΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	
24. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	T: 26710-28747 & F:	Λ. Βεργωτή 14 281 00	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ	
25. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	T: 27410-26491, F: 73577	Κροκιά 73 201 00	ΚΟΡΙΝΘΟΣ	sedekorin@gmail.com
26.ΚΥΚΛΑΔΩΝ	T: 22810-83615, F: 86562	Ακτρί Π. Ράλη 1 & Άνδρου 1 841 00	ΣΥΡΟΣ	
27. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	T: 27310-23606, F: 29776	Ευαγγελιστρίας 45 231 00	ΣΠΑΡΤΗ	dpapadako@tee.gr
28. ΛΑΡΙΣΑΣ	T: 2410-535566 & F:535158	Καλλιθέας 7 & Τζαβέλη 412 22	ΛΑΡΙΣΑ	sedelar@tee.gr
29. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	T: 28410-82855 & F	Λασιθίου 35 721 00	ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	lioud@agn.forthnet.gr
30. ΛΕΣΒΟΥ	T: 22510-25159, F: 20136	Οηληπίου Γυμν. 1 811 00	ΜΥΤΙΛΗΝΗ	bapsokard@gmail.com
31. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	T: 24280-76803 & F	Κοραή 65 382 21	ΒΟΛΟΣ	
32. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	T: 26310-55400, F: 26310-55404	Ναυπάκτου 4 302 00	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ	sede.mesologiounafpaktou@gmail.com
33. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	T: 27210-28145 & F:86973	Κ. Γεωργούλη 12 241 00	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	
34. ΞΑΝΘΗΣ	T: 25410-62789 & F	Βενιζέλου 84 671 00	ΞΑΝΘΗ	stavros@zouridis.com
35. ΠΑΤΡΩΝ	T: 2610-276813, F:620080	Κανακάρη 101 262 21	ΠΑΤΡΑ	info@spep.gr
36. ΠΕΛΛΑΣ	T: 23810-26681, F: 26681	Φιλιππου 26 582 00	ΕΔΕΣΣΑ	npella@tee.gr
37. ΠΙΕΡΙΑΣ	T: 23510-23833, F: 23813	Αγ. Λαύρας 26 601 00	ΚΑΤΕΡΙΝΗ	spedepierias@gmail.com
38. ΠΡΕΒΕΖΑΣ - ΛΕΥΚΑΔΑΣ	T: 26820-22767, F:26927	4ο χλμ. Ε.Ο. Πρ. - Ιωαννίνων 481 00	ΠΡΕΒΕΖΑ	
39. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ	T: 210-3821731, F:3823402	Εμμ. Μπενάκη 18 106 78	ΑΘΗΝΑ	spedep@tee.gr
40. ΡΕΘΥΜΝΗΣ	T: 28310-52355 & fax	Κουντουριώτου 140 741 00	ΡΕΘΥΜΝΟ	sedenret@otenet.gr
41. ΣΕΡΡΩΝ	T: 23210-66661, T & F: 22172	Υψηλάντη 1 621 23	ΣΕΡΡΕΣ	sedeserron@gmail.com
42. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	T 24310 70855 & F: 24310-79330	Καπαδοστρίου 28 421 00	ΤΡΙΚΑΛΑ	
43. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	T: 22310-24656 & F	Σωκράτους 8 351 00	ΛΑΜΙΑ	sedelamia@gmail.com
44. ΦΛΩΡΙΝΑΣ	T: 23850-45261, F: 23850-44060	33ου Συντάγματος Πεζικού 12 531 00	ΦΛΩΡΙΝΑ	evage@tee.gr
45. ΦΩΚΙΔΑΣ	T: 22650-22162, F: 22644	Ι. Πιδογιάννου 18, Άμφισσα 331 00	ΦΩΚΙΔΑ	
46. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	T: 23710-24456, F: 23800-21162	Κων/νόθεως 5 631 00	ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ	vlahosgiorgos@gmail.com
47. ΧΑΝΙΩΝ	T& fax: 28210-46546	Νεάρχου 23 (Κτίριο ΤΕΕ ΤΔΚ) 731 34	ΧΑΝΙΑ	sedechan@yahoo.gr
48. ΧΙΟΥ	T: 22710-41724, F: 41411 - 20003	Δημογεροντίας 18 821 00	ΧΙΟΣ	

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ • INTERNATIONAL EXHIBITION

CLIMATHERM ENERGY®

30 χρόνια ενεργειακής εξειδίκευσης
30 years of energy specialization

ανανεώσιμες πηγές ενέργειας **renewable energy sources**

θέρμανση **heating**

κλιματισμός **air conditioning**

εξαερισμός **ventilation**

βιομηχανική ψύξη **industrial refrigeration**

φυσικό αέριο - υγραέριο **natural & liquid gas**

ύδρευση **water supply**

αφαλάτωση **desalination**

μπάνιο – πισίνα **bathroom utilities – pool equipment**

21-23/02 2020
METROPOLITAN
EXPO ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΕΥΜΕΝΗΣ ΑΘΗΝΩΝ "ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ"
ATHENS INTERNATIONAL AIRPORT "ELEFTHERIOS VENIZELOS"

ΟΡΓΑΝΩΣΗ / ORGANISATION:

PROJECT

ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΠΡΟΒΟΛΗ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ
ORGANISATION & PROMOTION OF COMMERCIAL EXHIBITION & ADVERTISING

ΑΙΓΑΙΟΥ 71, Ν. ΣΜΥΡΝΗ 17123
71, AEGEOU STR., 17123 N. SMIRNI, GREECE
ΤΗΛ./TEL.: +30 2109315073, FAX: +30 2109356110
www.climatherm.gr, E-MAIL: info@climatherm.gr

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ
UNDER THE AUSPICES

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ
SUPPORTER

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ
ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
PARTICIPATION

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

“Αόρατα” Καλύμματα αλουμινίου®

Η νέα τάση στην κτηριακή αποχέτευση

Συνδυάζονται με όλα τα αρχιτεκτονικά στοιχεία και τον περιβάλλοντα χώρο

Τα "αόρατα" καλύμματα αλουμινίου έχουν υιοθετηθεί από τον αρχιτεκτονικό κόσμο ως * κορυφαία επιλογή

We make the difference

Κατασκευάζονται στην Ε.Ε. με προφίλ αλουμινίου της ETEM - Industrial Profiles

Αποκλειστική Διαθεση από την

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΣΙΑΓΚΡΗΣ Ε.Π.Ε
Νεότητας 29, Αιγάλεω, Τηλ.: 210 34 60 595
email: sales@ias.net.gr • www.ias.net.gr

